

เรื่องเล่าจากโรงเรียน
เล่มที่ ๔

*ประสบการณ์...
เมื่อวันวาน*

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

เรื่องเล่าจากโรงเรียน
เล่มที่ ๔

ประสบการณ์...เมื่อวันวาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

๓๗๒.๒ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ส ๖๙๑ ร เรื่องเล่าจากโรงเรียน : ประสบการณ์...เมื่อวันวาน /
กรุงเทพฯ : ๒๕๖๒.
๑๕๒ หน้า
ISBN : ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๐-๒๑๖-๗
๑. โรงเรียนกับครู ๒. ชื่อเรื่อง

เรื่องเล่าจากโรงเรียน : ประสบการณ์...เมื่อวันวาน

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ ๓๐/๒๕๖๒

พิมพ์ครั้งที่ ๑

สิงหาคม ๒๕๖๒

จำนวน

๑,๐๐๐ เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนสุขโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๖๘ ๗๙๗๔
หรือ ๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๔๕
โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙
Web site: <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด
๙๐/๖ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๓๔/๑
ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๔๙ ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๕๒
โทรสาร ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๔๙ ๐ ๒๔๒๔ ๓๒๕๒

คำนำ

บทเรียนสำคัญที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จนั้น ล้วนมาจากประสบการณ์จากการกระทำผิดและเกิดการเรียนรู้ การลองผิดลองถูก โดยการนำบทเรียนที่เกิดขึ้นมาเป็นแนวทางในการบูรณาการสร้างความรู้ใหม่ ด้วยการนำบทเรียนในอดีตมาปรับใช้ให้บรรลุผลสำเร็จ เส้นทางวิชาชีพครูก็เช่นเดียวกัน มีบทเรียนและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของครูแต่ละท่าน ต่างโรงเรียน ต่างบริบท การถ่ายทอดบทเรียนของครูจากประสบการณ์ที่ผ่านมาจะเป็นแนวทางให้เพื่อนครูได้เรียนรู้ แล้วนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาต่อไป

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาในฐานะหน่วยงานหลักในการจัดทำนโยบายด้านการศึกษาดำเนินโครงการศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษ เพื่อศึกษาคุณลักษณะโรงเรียน ลักษณะพิเศษที่มีประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนรู้ ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน และศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยโรงเรียนลักษณะพิเศษตามนิยามของโครงการนี้ หมายถึง โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ ถึงแม้จะประสบปัญหาความยุ่งยากในการบริหารจัดการ ได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น โรงเรียนในท้องถิ่นทุรกันดาร ห่างไกล ความเจริญ ตั้งอยู่ชายขอบของอำเภอหรือจังหวัด โรงเรียนในพื้นที่ยากจน โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนในเขตพื้นที่สูง โรงเรียนเหล่านี้ครูและผู้บริหารโรงเรียนต้องปฏิบัติงานในภาวะที่

ยากลำบาก แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ดี โดยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ มีผลคะแนนเฉลี่ยจากผลทดสอบ O-NET ตั้งแต่ร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป ต่อเนื่องย้อนหลัง ๓ ปี (๒๕๕๗-๒๕๕๙) สำนักงานฯ ได้ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนเหล่านี้ในเชิงลึก ในด้านการบริหารจัดการของผู้บริหาร และการจัดการเรียนรู้ของครู รวม ๑๔ โรงเรียน ในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ และสำนักงานฯ ได้ให้บุคลากรของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการเขียนเรื่องเล่าประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน คือ ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมถ่ายทอดเรื่องราวและประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ สำนักงานฯ ได้นำเรื่องเล่าของโรงเรียนมาคัดสรรและจัดทำเป็นชุดหนังสือเรื่องเล่าจากโรงเรียนรวม ๕ ชุด ซึ่งประกอบด้วย ๑. บริหารงาน บริหารคน สู่อความสำเร็จ ๒. จิตวิญญาณ...สรรค์สร้างคน ๓. หลากหลายวิถี...สู่การเรียนรู้ที่ดีของเด็ก ๔. ประสบการณ์...เมื่อวันวาน ๕. ครูประทับใจ...ศิษย์ประทับใจ ประสบการณ์เรื่องเล่าจากโรงเรียนเหล่านี้จะมีประโยชน์และคุณค่าต่อเพื่อนครู ผู้บริหาร สถานศึกษา และนักการศึกษาที่จะนำข้อคิดจากประสบการณ์ในหนังสือชุดนี้สร้างแรงบันดาลใจในการทำงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของชาติให้ดียิ่งขึ้น

ประสบการณ์...เมื่อวันวาน เป็นหนังสือ ๑ ใน ๕ ชุดที่สำนักงานฯ ได้จัดพิมพ์เผยแพร่ จากการคัดเลือกเรื่องเล่าที่มีความน่าสนใจที่จะสร้างพลัง สร้างแรงบันดาลใจ และให้ข้อคิด โดยผู้ที่มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีลักษณะพิเศษที่จัดการเรียนรู้ท่ามกลางความยุ่งยากเป็นผู้ถ่ายทอดเรื่องราวความประทับใจและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการทำงานด้านการศึกษา เพื่อเป็นบทเรียนแก่ครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเรื่องเล่าจากโรงเรียนชุดนี้ จะสร้างแรงบันดาลใจให้เพื่อนครู ผู้บริหาร และนักการศึกษาที่ได้อ่าน งานชุดนี้สามารถนำแนวคิดจากเรื่องเล่าประสบการณ์ไปใช้ เพื่อให้เกิดการคิดต่อ เพื่อเปลี่ยนแปลงการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ก่อให้เกิด ประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ประสบการณ์ที่ได้รับ การถ่ายทอดนี้จะถูกนำไปเผยแพร่ และขยายผลในวงกว้างต่อไป

(นายสุภัทร จำปาทอง)

เลขาธิการสภาการศึกษา

สารบัญ

คำนำ

ในวันที่ฉันต้องมาเป็นครู	๑
รางวัลแห่งความภาคภูมิใจ “หมุกระทะ”	๔
สายน้ำที่ไหลเอื่อย	๑๐
โค้ชบ้านๆ	๑๖
ความสำเร็จเล็กๆ ๆ จากแรงกระตุ้น	๑๘
อดีตที่ไม่เคยลืม	๒๑
จากดินสู่ตอย	๒๔
เจ้านายหรือผู้ช่วยครู	๒๘
รอยเท้าข้างหน้า มีค่ากับคนข้างหลัง	๓๒
เรื่องจริงผ่านเด็ก	๓๖
นิเทศเขย่าขวัญ	๔๐
เด็กเอ๋ยเด็กน้อย	๔๔
ธรรมเนียมเถื่อน	๔๗
ให้ใจด้วยใจ	๕๓
สัญญาลูกผู้ชาย	๕๕
ครู ตชด.	๕๗
ตำรวจป่า มาทำหน้าที่ครู	๖๐
จากครูน้อย สู่ครูใหญ่ ใจต้องสู้	๖๓
แรงบันดาลใจ	๖๗
กว่าจะถึงวันนี้	๗๐
ไม่หม่ออย่างที่คิด	๗๕
ภาษาอังกฤษที่ฉันรัก	๗๘
ครูใหม่	๘๓
ความลำบากแสนสุข	๘๗

ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง	๙๐
ใครว่าหนูทำไม่ได้	๙๓
ผมไม่อยากให้ครูไปบ้าน	๙๖
ยกระดับผลสัมฤทธิ์...ต้องยกที่จิตสำนึกครู	๑๐๒
ยิ่งสูง...ยิ่งหนาว	๑๐๗
เรื่องวุ่น ๆ ของวัยรุ่นน่ประถมปลาย	๑๑๒
จากครูตอย...สู่...ครูเมื่อง	๑๑๗
จุดอ่อน...จุดแข็ง	๑๒๑
ผิดเป็นครู	๑๒๕
จากบทเรียนในอดีต...สู่ครุคณิตศาสตร์ในปัจจุบัน	๑๒๘
หลากหลายเรื่องราวกับประสบการณ์ปีแรก	๑๓๓
เธอ ๆ นี่โรงเรียนของฉัน	๑๓๗

ในวันที่ยังต้องมาเป็นครู

นางธมลพร บัวศรี

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

ดิฉันไม่ได้เรียนสายครุมาโดยตรง จบด้านคอมพิวเตอร์ แต่ว่าตัวเองจะต้องมาทำงานเป็นครูสอน ด้วยเหตุที่ว่าหลังเรียนจบยังไม่มีงานทำ เลยคิดว่าตอนนี้มีงานอะไรให้ทำจะทำหมด ได้ทราบข่าวจากรายการวิทยุประกาศรับสมัครบุคคลทั่วไปเป็นครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จึงเดินทางไปสมัครและผลปรากฏว่า เป็นผู้ได้รับการคัดเลือกวันแรกของการทำงานเป็นครู จำได้ไม่เคยลืม ไปโรงเรียนแต่เช้าตรู่เป็นเช้าที่ตื่นเต้นมากเลยทีเดียว เด็กนักเรียนที่นั่นน่ารักและมารยาทดี กล่าวทักทาย “สวัสดีครับ/สวัสดีค่ะคุณครู” กันทุกคนเลย ทั้งที่ยังไม่รู้เลยว่าใช่ครูหรือเปล่า คณะครูที่โรงเรียนแห่งนี้ดูอบอุ่น น่ารักเป็นกันเองทุกคนเลยค่ะ เริ่มต้นด้วยการพาไปดูห้องทำงาน “นี่เป็นห้องทำงานหนูนะ หนูสอนประจำอยู่ห้องนี้” ซึ่งเป็นห้องเรียนคอมพิวเตอร์ที่ดูสะอาด เรียบร้อย ชั่วโม่งแรกในการสอนนักเรียนในวิชาประวัติศาสตร์ก็ไม่ว่าจะเริ่มต้นยังไงดี เอาเป็นว่าสอนตามหนังสือก่อนแล้วกัน จัดเอา

ความรู้เดิม ๆ มาใช้ ค่อย ๆ ปรับกันไปถือว่าครูและนักเรียนเราเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กัน โชคดีที่ได้รับคำแนะนำจากคุณครูทำให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ค่อยดีขึ้น และทำให้รู้ว่าการสอนเด็กนักเรียนนั้นไม่ยากเลย แต่สิ่งที่ยากและท้าทายมากกว่านั้น คือ การสอนอย่างไรให้เด็กนักเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากที่สุด เป็นสิ่งที่ครูมือใหม่อย่างฉันต้องทำให้ได้ เพราะไม่ได้สอนเด็กนักเรียนแค่ชั้นเดียว แต่สอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ ซึ่งเนื้อหาสาระการเรียนรู้ก็จะแตกต่างกัน จึงต้องใช้เทคนิคการสอนที่แตกต่างกันไปด้วย เริ่มจากการศึกษาสาระการเรียนรู้ของแต่ละชั้นเรียน และลงมือทำแผนการเรียนรู้ ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ การสอนโดยการบรรยาย การอ่านให้ฟัง ยังคงไม่ได้ผลเท่าที่ควรเพราะเด็กนักเรียนในวัยนี้จะเบื่อง่าย เลยปรับเปลี่ยนวิธีการสอนมาเป็นการเล่าเรื่องราวให้ฟัง พูดคุยกับนักเรียนแทนการจดบันทึก คล้าย ๆ กับการเล่านิทาน เนื่องจากรายวิชาประวัติศาสตร์เนื้อหาค่อนข้างเยอะ วิธีการสอนจึงมีทั้งการเล่นเกมนอกเหนือจากบทบาทสมมติ กว่าจะลงตัวและได้ผลดีก็ไม่ง่าย ลองผิดลองถูกปรับเปลี่ยนวิธีการสอนอยู่หลายรอบ แต่ผลที่ออกมาก็อยู่ในระดับที่น่าพอใจ เด็กนักเรียนเมื่อเรียนจบใน ๑ หน่วยเรียนเรียนรู้แล้วสามารถตอบคำถามที่ถามได้และผลการทำแบบทดสอบประจำหน่วยได้คะแนนในระดับดี

การสอนหนังสือเด็กนักเรียนในรอบ ๑ ปีการศึกษาที่ผ่านมานี้ทำให้รู้ว่า การศึกษาสำหรับเด็ก คือ สิ่งสำคัญยิ่งและมากไปกว่านั้น คือ การพัฒนาตนเองของครูผู้สอน การสอดแทรกเนื้อหาอื่นนอกเหนือจากในตำรา การสร้างเสริมประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้นักเรียนเป็น

สิ่งสำคัญ ไม่ใช่แค่การสอนในห้องเรียน พอจบชั่วโมงเรียน นักเรียนเดินออกจากห้องเรียนแล้วคือจบ การมาเป็นครูใน ๑ ปีการศึกษาของดิฉันมันทำให้ดิฉันมีความมุ่งมั่นในการที่จะพัฒนาตนเอง ให้มีประสิทธิภาพ สมกับคำว่า “ครู” ที่ให้ความรู้กับนักเรียน จึงพัฒนาตนเองโดยการศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพครู ในวันเสาร์-อาทิตย์ เพื่อให้ตนเองได้มีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพครู ไม่ได้ทำเพื่อตนเอง แต่เพื่อเด็กนักเรียน ขอขอบคุณทางโรงเรียนที่เป็นส่วนหนึ่งในแรงผลักดันการก้าวไปสู่ อาชีพครู ผู้เป็นเรือจ้างที่จะส่งนักเรียนให้ถึงฝั่งฝัน

รางวัลแห่งความภาคภูมิใจ

“หมูกะทะ”

นางธมลพร บัวศรี

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง สพป.น่าน เขต ๒

เริ่มต้นปีการศึกษาใหม่ ปีนี้ดิฉันมีความพร้อมในการสอนนักเรียนเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว เพราะเราสามารถผ่านมาได้ ๑ ปีการศึกษาแล้ว รู้จุด รู้เทคนิคต่าง ๆ ในการสอนเพิ่มมากขึ้น ช่วงปิดภาคเรียน แต่ก็ไม่ได้ปิดตำราตามคะ เรียนรู้ ศึกษาหาเทคนิค วิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อจะได้นำมาสอนเด็กนักเรียนได้ ถือว่าพร้อมมากสำหรับปีการศึกษานี้ แต่สิ่งที่ไม่คาดฝันก็มาเยือน เมื่อได้รับตารางสอนจากคุณครูฝ่ายวิชาการให้ดิฉันได้สอนวิชาคอมพิวเตอร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๖ เพิ่มขึ้นอีก ๑ วิชา แต่ก็ตรงกับความสามารถของดิฉัน

ปกติการเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์จะสอนโดยผู้อำนวยการ แต่เนื่องจากท่านติดงานราชการหลายอย่าง จึงทำให้ไม่ค่อยได้มีเวลาในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน โรงเรียนที่นี้โชคดีมากที่มีความพร้อมในเรื่องของห้องเรียนคอมพิวเตอร์ มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้การได้ดี ถึงแม้ในบางชั้นเรียนนักเรียนจะต้องจับคู่หนึ่งสองคนต่อ

คอมพิวเตอร์ ๑ เครื่อง เนื่องจากจำนวนคอมพิวเตอร์มีน้อยกว่าจำนวนนักเรียน แต่ก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนเลย

จากที่ต้องสอนคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นอีก ๑ วิชา จากเดิมเวลาที่นักเรียนแต่ละชั้นมาเรียนวิชาประวัติศาสตร์คำถามแรกที่ครูมักจะได้ยินจากนักเรียนแทบจะทุกชั้น คือ “คุณครูครับ คุณครูคะ วันนี้หนูจะได้เรียนคอมฯ ไหมคะ จะได้เรียนเรื่องอะไรคะ” แล้วประโยคฮิตที่สุดที่ทุกคนต้องถามก็คือ “หนู/ผม จะได้เล่นเกมไหมคะ/ครับ” ทำให้ครูอย่างฉันรู้ได้เลยว่า เด็กนักเรียนอยากเรียนคอมพิวเตอร์เพราะต้องการเล่นเกมท้ายชั่วโมงนั่นเอง เด็กนักเรียนเล็ก ๆ ส่วนใหญ่เวลาถามว่า “คอมพิวเตอร์ใช้ทำอะไรประโยชน์อะไรได้บ้าง” ส่วนใหญ่ก็จะตอบว่าเล่นเกมกันทุกคนเลย

วันหนึ่งขณะที่กำลังสอนคอมพิวเตอร์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ อยู่ มีนักเรียนคนหนึ่งวิ่งมาบอกว่า “คุณครูคะ ขออนุญาตคะ คุณครู ผอ.บอกให้เอานักเรียนไปฉีดยาคะ” (เด็กนักเรียนที่นี้จะเรียกผู้อำนวยการว่า “คุณครู ผอ.” น่ารักดีนะคะ) เมื่อนักเรียนในชั้นได้ยินดังนั้น ต่างก็ร้องออกมาเป็นเสียงเดียวกันว่า “**ไม่ฉีดนะคุณครู**” การฉีดยาเป็นอะไรที่น่ากลัวสำหรับเด็ก ๆ ทุกคน การปลอบใจ และการกอดเด็กเพื่อลดความกลัวจึงเป็นหน้าที่ของคุณครู แต่เรื่องไม่ได้จบลงแค่นั้นนะคะ เมื่อมีเด็กชายตัวอ้วนกลมตุ๊กตุ๊กคนหนึ่งไม่ยอมและกลัวการฉีดยามาก ต้องใช้ครูถึงสองคนในการจับกอดให้เขานิ่งเพื่อคุณหมอจะได้ฉีดยา วินาทีที่คุณหมอลงเข็มไปที่ต้นแขนของเด็กชายอ้วนกลมคนนั้น ทันใดนั้นที่ท้องของฉันก็มีสิ่งหนึ่งมากระแทกอย่างจังพร้อมกับอาการจุก มัน คือ ท้องของเด็กชายอ้วนกลมคนนั่นเองที่ถีบมาที่ท้องของฉัน แรงเยอะมากทีเดียวคะ ความรู้สึกตอนนั้นถึงกับก้นหัวเราะไว้ไม่ได้ เด็กอะไรแรงเยอะจริง ๆ

การเรียนการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ จะสอนให้เด็กได้รู้จักส่วนประกอบต่าง ๆ ของคอมพิวเตอร์ ศึกษาความรู้เบื้องต้น และฝึกปฏิบัติงานเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ส่วนประกอบต่าง ๆ ของคอมพิวเตอร์ การทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ รู้จักการเปิด - ปิดคอมพิวเตอร์ การใช้โปรแกรมฝึกใช้แป้นพิมพ์ตัวอักษร รู้จักการพิมพ์เบื้องต้น พิมพ์ชื่อของตัวเอง โปรแกรมสำเร็จรูป โปรแกรมวาดภาพ เกม เพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ในระดับช่วงชั้นนี้ จะเน้นทักษะการวาดภาพมากกว่าเกม เพราะจะได้ต่อยอดไปถึงการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ ๒ (ป.๔-๖) โปรแกรมวินโดวส์ โปรแกรมประมวลคำ ได้แก่ Microsoft word Microsoft Excel ตามระบบงานสารสนเทศ เป็นพื้นฐานการนำเสนองานใช้อินเทอร์เน็ต ทักษะค้นคว้า ศึกษาหาความรู้ใหม่ ในระดับช่วงชั้นนี้ จะเพิ่มเติมในส่วนของโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานมากขึ้น จะสอนให้รู้จักและฝึกปฏิบัติโปรแกรมเอกสารและโปรแกรมการนำเสนอ และโปรแกรมงานตาราง เพื่อการต่อยอดในงานศิลปหัตถกรรมเช่นเดียวกัน

ผ่านไปได้ด้วยดีค่ะกับหนึ่งภาคเรียน เริ่มภาคเรียนที่สองเด็ก ๆ ยังคงมีความอยากเรียนคอมพิวเตอร์ เหมือนเดิม แต่ว่าฤดูกาลแห่งการเตรียมเด็ก ๆ เพื่องานศิลปหัตถกรรมก็เริ่มต้นขึ้นในภาคเรียนนี้ ซึ่งนั่นก็เป็นครั้งแรกของฉันทันอีกเหมือนกันในการเตรียมเด็กนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันในครั้งนี้ การแข่งขันแบ่งออกเป็นสองช่วงชั้น ช่วงชั้นที่ ๑ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ จะเป็นการแข่งขันการวาดภาพด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก โดยจะใช้โปรแกรมพื้นที่ และช่วงชั้นที่สองระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ มีการแข่งขัน

๓ รายการ คือ ๑. การแข่งขันสร้างเกมสร้างสรรค์จากคอมพิวเตอร์ ๒. การแข่งขันสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ๓. การแข่งขันใช้โปรแกรมนำเสนอ ซึ่งผู้อำนวยการได้บอกให้คัดนักเรียนและเตรียมการฝึกซ้อมเพื่อส่งเข้าแข่งขันในระดับกลุ่มโรงเรียนและส่งทุกรายการแข่งขันจุดประสงค์ของท่าน คือ **ต้องการให้เด็กนักเรียนได้รับประสบการณ์ไม่ได้หวังรางวัลอะไร**

เอาสิคะ ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีครั้งแรกเสมอ เมื่อได้รับมอบหมายหน้าที่ก็ควรทำให้ดีที่สุด เริ่มจากการคัดสรรเด็กนักเรียนที่พอจะมีแววมีฝีมือในด้านนี้ ศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการ ตัวอย่างผลงานในปีที่ผ่านมา เพราะมีเวลาในการฝึกซ้อมไม่นาน นักเรียนก็ใหม่ ครูก็ใหม่ และเราก็จะสู้ไปด้วยกัน มีเวลาในการฝึกนักเรียนวันละประมาณไม่ถึง ๒ ชั่วโมงก่อนเลิกเรียน ในบางวันก็มีบ้างที่นักเรียนต้องกลับบ้านช้า และแน่นอนค่ะ ที่เด็กนักเรียนจะบ่นและงอแง เนื่องจากเรียนมาทั้งวันแล้ว และเพื่อน ๆ คนอื่นได้วิ่งเล่นในสนามสนุกสนาน ตัวเองต้องมาฝึกอยู่ในห้องครู ต้องงัดสารพัดคำพูดมายกยอ เอาอกเอาใจ และให้กำลังใจคะไม่ว่าจะด้วยการเลี้ยงขนม การให้เล่นเกมอย่างอิสระหลังจากการฝึกซ้อมเสร็จ ถึงแม้นักเรียนแต่ละคนจะบ่นและงอแง แต่ดู ๆ แต่ละคนก็ตั้งใจฝึกฝนกันอย่างเต็มที่

ถึงเวลาที่ต้องแข่งขันในระดับกลุ่มโรงเรียนแล้ว ตื่นเต้นทั้งครูและนักเรียนกันเลยทีเดียว โชคดีที่ทีมการสร้างเกมสร้างสรรค์จากคอมพิวเตอร์ ทีมการใช้โปรแกรมนำเสนอ และทีมการวาดภาพด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิกได้ไปแข่งขันในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ครูบอกกับนักเรียนว่า “ขอให้ตั้งใจและทำให้เต็มที่ ผลออกมา จะเป็นอย่างไรไม่สำคัญ ครูอยากให้พวกเธอได้ประสบการณ์ที่ดี” ต่อท้าย

อีกนิต “แข่งเสร็จแล้วจะพาไปเลี้ยงไอศกรีม” แค่นั้นแหละ แต่ละคน ยิ้มจนปากจะฉีกถึงรูหู ในการฝึกซ้อมเตรียมการแข่งขันในระดับ เขตพื้นที่ที่จะต้องเข้มข้นขึ้น ต้องฝึกเรื่องเวลาให้อยู่ในระยะเวลาของการแข่งขันที่กำหนดไว้ และแน่นอนที่เด็กนักเรียนจะต้องอยู่ฝึกซ้อม หลังเลิกเรียนนานขึ้น และบางครั้งครูจะนัดเด็ก ๆ มาฝึกซ้อมในวันเสาร์ด้วยคะ จะเริ่มฝึกซ้อมกันตั้งแต่ ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป จับเวลาให้เหมือนการแข่งขันจริง ๆ การฝึกซ้อมในช่วงวันหยุดแบบนี้เด็ก ๆ มีความตั้งใจ และมีสมาธิทำออกมาได้ดีกว่าวันปกติ อาจจะเนื่องจากไม่มีการรบกวนจากเพื่อนนักเรียนคนอื่น และสิ่งที่ขาดไม่ได้หลังการฝึกซ้อมของเด็ก ๆ นั่นก็คือ การเล่นเกมแบบอิสระ ดูเหมือนว่าจะเป็น ที่ชื่นชอบ ถูกอกถูกใจ ทั้งยิ้ม ทั้งหัวเราะกันไม่หยุดเลย

วันแข่งขันระดับเขตพื้นที่การศึกษาก็มาถึง เดินทางมารับ เด็ก ๆ ที่โรงเรียนไปยังสถานที่แข่งขัน ดูท่าทางเด็ก ๆ ตื่นเต้นกว่าครั้งที่ผ่านมา เลยบอกกับเด็ก ๆ ว่าไม่ต้องกังวลนะคะ ทำตามที่เราฝึกฝนกันมาไม่ต้องเครียด และไม่ต้องดูของเพื่อนโรงเรียนอื่นนะคะ พูดจบ เด็กชายคนหนึ่งพูดขึ้นมาบอกว่า “คุณครูครับ ถ้าชนะ คุณครูพาไปเลี้ยงหมูกระทะนะครับ” พร้อมกับเสียงปรบมือของเพื่อน ๆ ที่เหลือ “ได้สิครับ ชนะไม่ชนะครูก็จะพาไปเลี้ยง ดีไหมครับ” เด็ก ๆ ตอบเป็นเสียงเดียวกันว่า “ได้ครับ” และดูเหมือนว่าเด็ก ๆ จะหายเครียดและลดความกังวลลงไปได้เยอะ ระหว่างรอเด็กไปเดินเที่ยวชมนิทรรศการ การแข่งขันรายการอื่น ๆ ชมความสามารถของเด็กแต่ละคนสุดยอดจริง ๆ เมื่อหมดเวลาแข่งขันนักเรียนเดินออกจากห้องแข่งขันกันมาแล้ว แต่ละคนยิ้มกันออกมาเลย และบอกว่าทำได้ สักพักเสียงโทรศัพท์ดังขึ้น ต้นสาย คือ ท่านผู้อำนวยการโทรมาถามผลการแข่งขัน

จึงตอบไปว่ายังไม่ทราบผล ท่านเลยบอกว่าการแข่งขันการสร้างเกม
สร้างสรรค์จากคอมพิวเตอร์ชนะได้เป็นตัวแทนไปแข่งขันระดับภาคที่
จังหวัดพิจิตร ดิฉันดีใจจนพูดไม่ออก โผเข้ากอดเด็ก ๆ ด้วยความดีใจ
บอกกับเด็ก ๆ ว่า “เก่งมากค่ะ หนูทำได้แล้วนะ ครูต้องเลี้ยงหมูกระทะ
จริง ๆ ไซ้ใหม่นี้”

ผลการแข่งขันระดับภูมิภาคที่จังหวัดพิจิตร ได้รับรางวัล
เหรียญทองลำดับที่ ๑๑ จากทั้งหมด ๓๔ ทีมผู้เข้าร่วมแข่งขัน และ
พาเด็กนักเรียนไปเลี้ยงหมูกระทะตามสัญญา

สายน้ำที่ไหลเอื่อย

นางกัญพร ไชยแสน

โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สพ.น่าน เขต ๒

สายน้ำมีทางเดินตามธรรมชาติของมัน คือไหลจากที่สูงลงสู่ที่ต่ำเสมอ ซึ่งสายน้ำนั้นจะไหลช้า หรือเร็วก็ขึ้นอยู่กับปริมาณของน้ำ และสิ่งที่กีดขวางทางเดินของมัน สมมุติว่าหน้าบ้านของเรามีสายน้ำเล็ก ๆ ไหลผ่าน และเราอยากให้สายน้ำนั้นไหลอยู่ตลอดเวลาเพื่อความชุ่มฉ่ำและสวยงาม ตามที่มันควรจะเป็น เราจะต้องพัฒนา และปรับปรุงทางเดินของน้ำอย่างไร สายน้ำนั้นจึงจะไหลผ่านได้อย่างสะดวก ฉันเป็นครูสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้น ป.๑ - ป.๖ มาหลายปี นับตั้งแต่ย้ายมาประจำที่โรงเรียนแห่งนี้ จนคิดว่าตนเองสอนวิชาอื่น ๆ ไม่ได้ จนกระทั่งโรงเรียนประสบปัญหาขาดครูสอนชั้น ป. ๓ ซึ่งเป็นชั้นที่มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าชั้น ป.๖ เพราะมีการประเมินระดับชาติ นั่นก็คือ การสอบ NT นั่นเอง ฉันได้เสนอตนเองมาเป็นครูประจำชั้น ป.๓ สอนวิชาที่ตนเองได้ทั้งหมดหลายปี ต้องมารื้อฟื้นความรู้ใหม่ และศึกษาวิธีการสอนอีกมากมาย จนแทบจะไม่ได้ออกจากห้องเรียน และหนึ่งในลูกศิษย์ของฉัน คือ “น้ำ” เด็กหญิงผิวคล้ำ

ร่างผอมบาง เสื้อผ้าและหน้าตาค่อนข้างมอมแมม ครอบครัวของน้ำ มีฐานะยากจนมาก พ่ออายุห้าสิบกว่าปี แม่อายุน้อยกว่าพ่อประมาณ ยี่สิบปี และมีลูกติดมาหนึ่งคน เป็นเด็กสาวอายุราว ๆ ๑๘ - ๒๐ ปี ไม่ได้เรียนหนังสือ น้ำบอกกับครูว่า “พี่หนูมีสามีมาแล้วหลายคน บางครั้งก็อยู่กับสามี บางครั้งก็อยู่ที่บ้าน พี่ไม่เคยหยิบจับอะไรเลย วัน ๆ เอาแต่นั่งเล่นแต่โทรศัพท์มือถือ” และน้ำยังมีน้องสาวอีกหนึ่ง คนเรียนอยู่ชั้น ป.๑

ฉันได้ออกเยี่ยมบ้านของน้ำ แต่ไม่ได้เจอพ่อกับแม่ของน้ำ เพราะพ่อกับแม่ของน้ำออกจากบ้าน เพื่อไปรับจ้างทำงานตั้งแต่เช้าตรู่ ทุกวัน ครอบครัวของน้ำไม่มีบ้านเป็นของตนเองเช่าอาศัยบ้านไม้หลัง เก่า ๆ อยู่ฉันได้เห็นสภาพภายในบ้านของน้ำ ซึ่งรกรุงรังมาก แทบจะ ไม่มีทางเดิน เสื้อผ้าและข้าวของต่าง ๆ วางกองสุมกัน เหมือนกับ กองขยะก็ไม่ปาน ทำให้คิดว่าถ้าให้หาของสิ่งหนึ่งภายในหนึ่งชั่วโมง น้ำจะหาพบหรือไม่ และฉันก็ได้คำตอบแล้วว่า ทำไมเสื้อผ้าของน้ำจึง สกปรก และยับยู่ยี่อยู่ตลอดเวลา และเกิดคำถามใหม่ว่า ทำไมแม่จึง ไม่สอนให้ลูกสาวทั้งสามคนทำความสะอาดบ้าน และเก็บข้าวของ เครื่องใช้ในบ้านให้เป็นระเบียบ และนี่ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งหรือไม่ว่าน้ำ มักจะอ้างว่าสมุดการบ้านหรือหนังสือแบบฝึกหัดหายอยู่เป็นประจำ บางวันก็ไม่มีดินสอเขียน รวมทั้งอุปกรณ์การเรียนต่าง ๆ อีกมากมาย มันจะหาเจอได้อย่างไร ก็บ้านรกรกขนาดนั้น และฉันยังได้ทราบอีกว่า บางวันน้ำและน้องสาวไม่ได้รับประทานอาหารเข้าก่อนมาโรงเรียน เพราะพ่อและแม่ต้องออกจากบ้านแต่เช้า พี่สาวนอนตื่นสายเพราะมัว แต่เล่นมือถือจนดึกดื่น ไม่ได้นั่งข้าวเหนียว และทำอาหารให้น้องทาน ก่อนมาโรงเรียน บางวันแม่ก็ให้เงินมาซื้อขนมกินแทนอาหารเข้า

น้ำอ่านหนังสือไม่คล่อง เขียนคำไม่ถูก คิดเลขไม่เป็น อยู่ไม่นิ่ง ลูกเดินไปมาตลอดเวลา คุณครูเคยพาน้ำไปตรวจพัฒนาการ ผลปรากฏว่า น้ำเป็นเด็กปกติ ไม่ใช่เด็กพิเศษตามที่คิดไว้ น้ำไม่เคยส่งการบ้านให้ครู ตรวจ งานที่ให้น้ำทำในช่วงโม่งก็ทำไม่เสร็จ ฉันทบตากับน้ำมาก พยายามทำความเข้าใจในสภาพที่เขาเป็น และแก้ปัญหาเรื่องการเรียน สุขอนามัย ความสะอาดของร่างกาย และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายได้ระดับหนึ่ง ฉันทักได้พบกับผู้ปกครองของน้ำ พูดคุยและขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง แต่ก็ไม่ได้ผล ผู้ปกครองเข้าข้างลูก และแก้ตัวแทนลูกแทบทุกเรื่อง เพื่อนบ้านของน้ำบอกกับฉันทว่า ครอบครัวน้ำรักและตามใจลูกมาก รักลูกในทางที่ผิด ไม่เคยดุว่ากล่าวลูกเลย และใครหน้าไหนก็อย่า มาว่าลูกเขา ฉันทักฟังก็ได้แต่เอือมระอา

เมื่อสิ้นปีการศึกษา น้ำสามารถผ่านการประเมินไปได้ด้วยความสามารถของตนเอง ปีการศึกษาใหม่ น้ำได้เรียนในชั้น ป.๔ ครูผู้สอนหลายท่านพูดให้ฉันทฟังว่า น้ำไม่มีสมาธิในการเรียน และเรียนไม่รู้เรื่อง จะมีผลต่อการสอบวัดผลระดับชาติ O-NET ในชั้น ป.๖ แน่เลย อีกทั้งทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่นไม่ได้ น้ำจะร้องไห้สะอึกสะอื้นโดยไม่มีสาเหตุ ใครถามอะไรก็ไม่พูด ขอให้ทางโรงเรียนพาน้ำไปตรวจพัฒนาการอีกครั้ง ฉันทในฐานะหัวหน้าวิชาการโรงเรียนเริ่มคิดหนัก อีกแล้วว่าจะแก้ปัญหาของน้ำได้อย่างไร แต่ก็ยังไม่ทันได้พาน้ำไปตรวจพัฒนาการ โรงเรียนของเราได้ครูสอนดนตรีไทยมาคนหนึ่ง ซึ่งเป็นพนักงานราชการ มีการจัดตั้งชมรมดนตรีไทยขึ้นมา ด้วยการสนับสนุนจากชมรมผู้สูงอายุประจำตำบล โดยให้โรงเรียนยืมเครื่องดนตรีไทย มาฝึกซ้อมนักเรียน ฉันทสังเกตเห็นว่า น้ำมักจะไปป่วนเปื้อนอยู่แถวห้องดนตรีไทยอยู่เสมอ เขาไม่ได้เล่นเครื่องดนตรีชิ้นใดเลย เพราะ

สมาชิกของชมรมดนตรีไทยจะเป็นนักเรียน ชั้น ป.๕ และชั้น ป.๖ เท่านั้น

ผ่านไปอีกหนึ่งปีการศึกษา น้อยอยู่ชั้น ป.๕ วันหนึ่งฉันแทบไม่เชื่อสายตาตัวเอง เมื่อเห็นน้ำนังตีฆ้องอย่างตึงอกตั้งใจอยู่หน้าศาลา พระพุทธรูป ครูสอนดนตรีบอกว่าเห็นเขาสนใจ เลยลองให้เล่นดู ปรากฏว่าเล่นได้ จึงให้ซ้อมไว้แข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนในปีหน้า ฉันได้สังเกตการฝึกซ้อมของน้ำ และการสอนของครูดนตรีไทย ได้เห็นว่าเด็กทุกคนจะต้องท่องโน้ตเพลง และจำให้ขึ้นใจ จากนั้นก็ฝึกเล่นตามโน้ตเพลงให้คล่อง โดยใช้เวลาฝึกซ้อมหลังจากรับประทานอาหารกลางวันทุกวัน และหลังเลิกเรียน เมื่อน้ำตีฆ้องได้คล่องแล้ว ครูก็ให้ฝึกเล่นเครื่องดนตรีไทยอีกหลายชิ้น เช่น ระนาดเอก ระนาดทุ้ม ฆ้องวง ซออู้ ซอด้วง และขลุ่ยเพียงออ ฉันก็เลยได้ความรู้ใหม่ว่า เมื่อเราเล่นเครื่องดนตรีเป็นหนึ่งอย่างแล้ว สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการเล่นเครื่องดนตรีชิ้นอื่นได้ ถ้าเรามีความตั้งใจในการฝึกซ้อม และแล้ววงดนตรีไทยของโรงเรียนก็เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมา หนึ่งในสมาชิกของชมรมดนตรีไทยมีน้ำเป็นผู้เล่นระนาดเอก และชมรมดนตรีไทยของโรงเรียนก็ออกให้บริการในชุมชน โดยมีจิตอาสาเล่นในงานศพหรืองานอื่น ๆ ตามที่ชุมชนร้องขอ ในปีต่อมาน้ำก็ได้เล่นดนตรีไทยในตำแหน่งหัวหน้าวง คุณครูผู้ควบคุมวงบอกว่าน้ำสามารถพัฒนาฝีมือได้อีก ซึ่งก็เป็นความจริง น้ำได้เป็นตัวแทนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเข้าแข่งขันกิจกรรมเดี่ยวระนาดเอกในการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับภาคเหนือ ฉันได้แต่งงว่าเด็กที่ฉันเคยคิดว่าเป็นเด็กสมาธิสั้น และน่าจะเป็นเด็กพิเศษด้วย ทำไม่ถึงเล่นดนตรีไทยได้หลายอย่าง เพราะการเล่นดนตรีก็ต้องมีสมาธิ ใจจดใจจ่อ มีความ

ตั้งใจ ซึ่งถ้าน้ำตั้งใจเรียนหนังสือ เหมือนที่เขาตั้งใจเล่นดนตรีไทย ก็จะมีผลดีต่อตัวเขามาก แต่ทำไมเขาไม่ทำ และยังมีอีกเรื่องที่ผมยังคงค้างคาใจอยู่ก็คือ น้ำมีความสามารถพิเศษในการสานกระเป๋าจากเส้นพลาสติก ซึ่งต้องใช้ทั้งความอดทน และมีสมาธิมากด้วย เพราะต้องใช้เวลาและความประณีตบรรจงในการทำอย่างมาก และน้ำยังเป็นคนสอนให้น้อง ๆ สานภาชนะอื่น ๆ จากเส้นพลาสติก เช่น ตะกร้า กระจาด และกล่องใส่ดินสออีกด้วย และอีกอย่างที่ผมสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงก็คือ น้ำเป็นเด็กที่มีจิตอาสา ชอบช่วยเหลืองานของครู งานของโรงเรียน ถ้ามอบหมายงานสิ่งใดให้เขาทำที่ไม่เกี่ยวกับการเรียน เขาจะรับผิดชอบและทำได้ดีมาก

ปีการศึกษาสุดท้ายในภาคเรียนที่ ๒ ผมได้เป็นครูประจำชั้นของน้ำ ฉันดีใจมากที่เห็นน้ำเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น น้ำมีสมาธิในการเรียนมากขึ้นกว่าเดิม มีความสุขในการเรียน และทำงานร่วมกับคนอื่นได้ เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ฉันคิดว่า เป็นเพราะดนตรีไทยหรือเปล่าที่ทำให้ น้ำค้นพบศักยภาพ ในตัวของตนเอง เห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งมีผลทำให้มีสมาธิในการเรียนและการทำงานมากขึ้น และฉันก็คิดว่า ถ้าน้ำอยู่ในครอบครัวที่มีความพร้อมกว่านี้ พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการเรียน และมีเวลาอบรมสั่งสอนให้รู้จักทำงานบ้าน และช่วยเหลือตนเอง รักลูกให้ถูกต้องตลอดจนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี น้ำคงเรียนได้ดีกว่านี้ ไม่รู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเมื่อร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อน อีกทั้งโรงเรียนและผู้มีอำนาจในการจัดการศึกษาทุกระดับพยายามเข้าใจว่า เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ และมีความถนัดไม่เหมือนกัน ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการวัดผลประเมินผลที่มุ่งเน้นแต่ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนอย่างเดียวนมาเป็นวัดและประเมินผลตามบริบทของโรงเรียนก็น่าจะดี

สายน้ำที่ไหลผ่านหน้าบ้านของเราจะไหลเชี่ยว ไหลเอื่อย ก็อยู่ที่ตัวของเราและผู้ที่อยู่ในละแวกเดียวกันช่วยกันถากถางหญ้า วัชพืช และจัดการกับสิ่งกีดขวางต่าง ๆ ให้มันหมดไป โดยไม่ให้เกิดปัญหา และเมื่อนั้นเราก็จะได้เห็นสายน้ำที่ใสสะอาดตา นำมาซึ่งความชุ่มฉ่ำแก่เราตลอดไป

ไค้ช้าน ๓

นางสาวกนกวรรณ นวลด้ว
โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สพ.น่าน เขต ๒

เทศกาลแข่งขันงานศิลปะหัตถกรรมระดับกลุ่มโรงเรียนได้วนมาถึงอีกครั้ง ดิฉันเป็นครูอัตรจ้างปฏิบัติการสอนในรายวิชาพลศึกษา ได้เล็งเห็นความสำคัญของกีฬามวยไทย ซึ่งกีฬามวยไทยเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เป็นเครื่องมือที่ใช้ฝึกคนทีวี่เศษอย่างหนึ่ง เพราะการฝึกมวยไทยช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งกาย ใจ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และชื่นชมสุนทรียภาพของกีฬา ประเพณีวัฒนธรรมไทย

โรงเรียนของดิฉันเป็นโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งอยู่บนพื้นที่สูง มีนักเรียนทั้งหมด ๕๓ คน ซึ่งนักเรียนระดับชั้นประถมมีเพียง ๒๖ คน โดยการแข่งขันงานศิลปะหัตถกรรมนั้นไม่ได้มีเพียงแค่กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา แต่มีทั้งหมด ๘ กลุ่มสาระ แต่ละกลุ่มสาระก็ต้องค้นหาเด็กที่มีความสามารถ เพื่อที่จะได้บรรลุตามเป้าประสงค์ ส่วนเด็กที่ไม่ได้เป็นตัวแทนนั้นเหลือเพียงแค่ ๘ คน การฝึกซ้อมศิลปะ

มวยไทยเป็นที่น่าสนใจเลยทีเดียวค่ะ เพราะเด็กแต่คนอยู่ในช่วงอายุต่างกันและบางเด็กบางคนเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แต่สิ่งเหล่านี้ไม่ได้ทำให้ดิฉันล้มเลิกความตั้งใจค่ะ ดิฉันเชื่อว่า “เด็กมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาได้” ชั้นแรกดิฉันก็เริ่มฝึกซ้อมและให้ข้อตกลงกับเด็ก ๆ เกี่ยวกับระเบียบข้อตกลงของการฝึกซ้อมคิตะมวยไทย ดิฉันได้นำหลักจิตวิทยาการกีฬาามาปรับใช้และจัดโปรแกรมการฝึกซ้อมด้านจิตใจควบคู่ไปกับการฝึกด้านร่างกาย และทักษะกีฬา การเตรียมความพร้อมรับมือกับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพจิตใจ ของนักกีฬาและสังเกตความคิดและพฤติกรรมของนักกีฬาที่แสดงออกต่างกันในแต่ละบุคคล สร้างให้เด็กมีแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองให้ก้าวไปสู่ในระดับที่ดีขึ้น “ความสำเร็จ” ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ คือ ความสำเร็จที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับชัยชนะเท่านั้น แต่มาจากการที่เด็ก ๆ มีการพัฒนาทักษะกีฬาได้ดีขึ้น มีความมุ่งมั่นพยายามในสิ่งที่ยากขึ้น และเกิดความสุข จากวันนั้นจนถึงวันนี้ เด็ก ๆ ทำให้ดิฉันเห็นถึงความตั้งใจ ทั้งร่างกาย แรงใจ ทุก ๆ อย่างที่ผ่านมามีทั้งรอยยิ้มและน้ำตา มีทั้งเหนื่อยกับโปรแกรมการฝึกซ้อมอย่างหนัก มีทั้งแรงกระตุ้นที่ทำให้เด็ก ๆ เกิดการพัฒนา ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครูและทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ขอขอบคุณชัยชนะ เหนือยุทธองระดับกลุ่ม ในที่สุดความพยายามของครูและเด็ก ๆ ก็เป็นจริง

“ความสำเร็จนั้นไม่ได้อยู่ที่ชัยชนะเพียงอย่างเดียว แต่อยู่ที่ความพยายาม ความมุ่งมั่น อุทิศสหาะในการฝึกซ้อม และการได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ เด็กทุกคนสามารถพัฒนาได้ ขึ้นอยู่ที่ครูจะเปิดใจและยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล “กีฬาสร้างคน คนสร้างชาติ”

ความสำเร็จเล็ก ๆ จากแรงกระตุ้น

นางเทียมจิต หาญยุทธ
โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สพ.น่าน เขต ๒

“ครูครับ ผมอยากขึ้นเครื่องบิน” เป็นเสียงเล็ก ๆ ของเด็กชาย พลุ่คุดขณะที่กำลังฝึกคิดเลขเร็วแบบอินเดีย (เวทคณิต) เพื่อเตรียมเข้าแข่งขันในระดับเขตพื้นที่การศึกษา คำพูดของเขาทำให้ดิฉันฉกคิดขึ้นมาได้ว่า สิ่งที่เขาต้องการน่าจะเป็นแรงผลักดันให้เขาตั้งใจฝึกเพื่อให้ได้รับความสำเร็จในการแข่งขัน ดิฉันจึงบอกกับเด็กชายพลุ่ว่า “ถ้าขยันฝึกและได้เป็นตัวแทนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาก็จะได้เข้าแข่งขันในระดับจังหวัดและระดับประเทศ” หลังจากที่ได้อ่านคำพูดของครูเขาตั้งใจฝึกซ้อมมาก เวลาว่างก็จะมาถามครูว่า “ครูครับวันนี้ฝึกไหมครับ” ดิฉันได้อ่านคำพูดนี้แล้วก็รู้สึกดีใจที่แรงกระตุ้นนี้ทำให้เขามีความตั้งใจและมุ่งมั่น เด็กชายพลุ่คุดเป็นเด็กที่มีฐานะทางครอบครัวค่อนข้างขาดแคลน โอกาสที่จะได้ไปเที่ยวต่างจังหวัดแทบไม่มีนอกจากจะไปทัศนศึกษากับทางโรงเรียนเท่านั้น การได้ขึ้นเครื่องบินจึงเป็นความฝันของเด็กบ้านนอกคนหนึ่งที่เขาโอกาสได้ยาก หลังจากนั้นดิฉันได้วางแผนการฝึกให้กับเด็กชายพลุ่คุดโดยใช้เวลาพักเที่ยง หลัง

เลิกเรียน และวันหยุดเสาร์ - อาทิตย์ การฝึกฝนเริ่มต้นโดยสอนให้เข้าใจหลักการและวิธีการคิดเลขเร็วแบบอินเดีย หาแบบฝึกหัดมาให้ทำเป็นประจำทุกวันอย่างสม่ำเสมอ ทำวันละน้อยแต่ต่อเนื่อง ใช้เกมให้ฝึกเล่นบ้างเพื่อให้เขาสนุกสนาน สอนเทคนิคการบวก ลบ คูณ หาร ที่รวดเร็ว

เมื่อถึงวันแข่งขันในระดับเขตพื้นที่การศึกษา หลังจากการแข่งขันเสร็จสิ้น “ครูครับ ผมชนะไหมครับ” “แน่นอนสิครับ” ดิฉันรีบตอบเขาทันที “โฮโย ! ผมจะได้ขึ้นเครื่องบินแล้ว ดิฉันเห็นท่าทางตื่นเต้นดีใจของเขาแล้วก็รู้สึกมีความสุข แล้วรีบบอกทันทีว่า “ยังต้องฝึกต่อไปอีกนะครับ เพราะต้องเข้าแข่งขันในระดับจังหวัดอีก” เด็กชายฟลุ้ครีบพูดขึ้นทันทีว่า “ผมจะตั้งใจฝึกซ้อมอย่างเต็มที่เลยครับ” หลังจากนั้นเด็กชายฟลุ้คก็ตั้งใจฝึกซ้อมอย่างขยันขันแข็ง ทุกเย็นจะมาขอโจทย์ไปฝึกที่บ้าน เมื่อวันแข่งขันระดับจังหวัดมาถึง เด็กชายฟลุ้คตื่นเต้นดีใจมาก เพราะเป็นการแข่งขันที่จะทำให้ฝันของเขาเป็นจริง ผลการแข่งขันเป็นไปตามความคาดหมาย เด็กชายฟลุ้คได้เป็นตัวแทนระดับจังหวัดเข้าแข่งขันในระดับประเทศ ณ โรงเรียนสายปัญญารังสิต จังหวัดปทุมธานี “โฮโย! ผมจะได้ขึ้นเครื่องบินแล้ว” นี่คือเสียงตื่นเต้นดีใจของเด็กชายฟลุ้ค ดิฉันรู้สึกดีใจที่ได้ทำความฝันของเด็กคนหนึ่ง ให้เป็นจริง วันที่จะได้ขึ้นเครื่องบินเขาบอกกับครูว่า “ครูครับ ผมตื่นเต้นจนนอนไม่หลับเลยครับ” เมื่อไปถึงสนามบินเขาขอให้ดิฉันถ่ายภาพให้เขาเพื่อไปอวดแม่และยาย ดิฉันสอนให้เขารู้จักขั้นตอนในการขึ้นเครื่องบิน เมื่ออยู่บนเครื่องบินเขามองออกไปนอกหน้าต่าง “โอโฮ! ครูครับก่อนเมฆสวยจังเลย กลับไปผมจะวาดท้องฟ้าให้สวยแบบนี้เลยครับ”

เมื่อถึงสนามบินดอนเมือง ดิฉันก็พาเขานั่งรถแท็กซี่ไปยังที่พัก นอกจากเขาจะตื่นเต้นที่ได้ขึ้นเครื่องบินแล้วเขายังตื่นเต้นที่ได้เห็นกรุงเทพฯ อีกด้วย ดิฉันจึงถามเขาว่า “เป็นครั้งแรกใช่ไหมที่มากรุงเทพฯ” เขาตอบว่า “ใช่ครับ ขอขอบคุณคุณครูที่พาผมมาครับ” ดิฉันจึงตอบเขาว่า “ถ้าเรามีความมุ่งมั่นและตั้งใจความฝันของเรา ก็จะเป็นจริง ทุก ๆ คนย่อมมีความฝันของตัวเอง ความฝันของแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน ไม่มีสิ่งไหนที่จะไขว่คว้ามาได้ง่าย ๆ และไม่มีสิ่งไหนถ้าตั้งใจที่จะไขว่คว้าแล้วไม่สำเร็จ” หลังกลับจากการแข่งขันเด็กชายฟูลู้คได้เขียนเรียงความเล่าเรื่องราวของตนเอง จนได้รับทุนการศึกษาเด็กยากจนและด้อยโอกาส นี่คือ ความสำเร็จเล็กๆ ๆ ที่เกิดจากแรงกระตุ้น

อดีตที่ไม่เคยลืม

นายประสิทธิ์ ปรังฤทธิ์ ผู้เขียน

โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร สังกัด สพป.น่าน เขต ๒

เอ้อ คนใบ้ สติปัญญาอ่อน เดินกระตุก งก ๆ เงิน ๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากในชุมชนตำบลศิลาเพชร อำเภอปัว จังหวัดน่าน เมื่อก่อนปี พ.ศ. ๒๕๐๘ โดยที่ชาวศิลาเพชรไม่เคยรู้สึกเดือดร้อนแต่ประการใด เพราะคิดว่าเป็นเรื่องของเวรกรรม ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ เริ่มมีหน่วยงานพัฒนาเข้ามาในตำบลศิลาเพชร คือหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ ๓๑ กรป.กลาง ได้เข้ามาให้ความรู้และพัฒนาให้ประชาชนได้อยู่ดีกินดีมีความสุข ข้าพเจ้าเองนับได้ว่าเป็นผู้ที่โชคดีในวิถีชีวิตข้าราชการครู เพราะได้มีโอกาสมาปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำโรงเรียนชุมชนศิลาเพชร อำเภอปัว จังหวัดน่าน ซึ่งโรงเรียนแห่งนี้ นับได้ว่าเป็นสถานที่ ที่ให้ทั้งความรู้เพื่อให้อ่านออกเขียนได้เป็นพื้นฐานของชีวิต ได้รับการอบรมป่มเพาะนิสัย ขัดเกลาจิตใจให้เป็นคนดี ปี พ.ศ. ๒๕๒๑ หลังจากจบการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพครูได้นำเอาความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นภูมิลำเนาเดิมของตนเอง

ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๗ ได้ร่วมงานกับคณะแพทย์ศิริราช ซึ่งนำโดย ศ.นพ.ร่มไทร สุวรรณิก ทำการสำรวจ ทดสอบดินน้ำใน ชุมชนและน้ำดื่มในโรงเรียน พบว่าน้ำดินบริเวณในโรงเรียนและชุมชน เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ใกล้เคียงมีสารไอโอดีนต่ำมาก ซึ่งสารดังกล่าว เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กนักเรียน และคนในชุมชนมีปัญหาด้านสติปัญญา บางรายรุนแรงมากจนมีผลกระทบเป็นเอื้อ ถ้าเกิดกับนักเรียนก็จะส่งผล ให้เรียนรู้อาจทำได้ไม่ดีนัก ทำให้เด็กนักเรียนไม่กระปรี้กระเปร่า ไม่มีเรี่ยวแรง ไม่มี ชีวิตชีวา เรียนหนังสือไม่เก่ง สติปัญญาเชื่องช้า คิดช้า หรือคิดไม่ออก เป็นปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจส่วนรวม ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๒๗ เป็นต้นมา นับได้ว่าเป็นโอกาสดีที่นักเรียนโรงเรียนชุมชนศิลาเพชร ได้รับการดูแลและแก้ปัญหาการขาดสารไอโอดีนในเด็กนักเรียน โดยนักเรียนทุกคนได้ดื่มน้ำผสมไอโอดีน ได้รับอาหารเสริมที่มีสาร ไอโอดีนจากโรงพยาบาลศิริราช ซึ่งนำโดย ศ.นพ.ร่มไทร สุวรรณิก ข้าพเจ้านับได้ว่าเป็นครูผู้หนึ่งที่ได้อบรมหมายจากผู้บริหารโรงเรียน ให้เอาใจใส่กับกิจกรรมดังกล่าวอย่างใกล้ชิด เอาใจใส่ต่อกิจกรรมเติม สารไอโอดีนลงในบ่อน้ำ น้ำดื่มในโรงเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ดื่มน้ำ เป็นประจำ ในทุก ๆ วันในระหว่างที่อยู่ในโรงเรียน ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าว อย่างตั้งใจและต่อเนื่อง เพื่อให้เด็กนักเรียนทุกคน หลุดพ้นจากปัญหา ดังกล่าว จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้นมาปัญหาการขาดสารไอโอดีน ในเด็กนักเรียนเริ่มหมดไป จึงทำให้สุขภาพร่างกายของเด็กนักเรียนกลับ เข้าสู่สภาวะปกติ ปัจจุบันเด็ก ๆ เหล่านั้นได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มี คุณภาพ มีสติปัญญาที่ดี เด็กเหล่านั้นได้กลับมาเป็นพ่อ แม่ ผู้ปกครอง นักเรียนส่งลูกเข้ามาเรียนหนังสือในโรงเรียนเดิมที่เขาเคยเรียนใน ระดับประถมศึกษา และข้าพเจ้ายังได้เป็นครูผู้สอน เป็นครูประจำชั้น

ของลูก ๆ เขาเหล่านั้นอีกครั้งหนึ่ง นับได้ว่ามีความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตนเองเป็นอย่างยิ่ง ที่ได้ดูแลเอาใจใส่เด็ก ๆ รุ่นต่อรุ่น จากรุ่นพ่อ รุ่นแม่มายังรุ่นลูก ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ใช้วิชาชีพของตนเองพัฒนาเด็กนักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ทุก ๆ คน พัฒนาเด็กให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ตามทักษะกระบวนการคิด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ที่ตนเองมีหน้าที่รับผิดชอบเป็นประจำชั้น เพื่อให้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ในระดับชั้นที่สูงขึ้น

ตลอดระยะเวลาเป็นครูผู้สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ตั้งแต่เริ่มบรรจุเป็นข้าราชการครูจนถึงปัจจุบัน มีความภาคภูมิใจในตนเองที่ได้ทุ่มทั้งแรงกาย แรงใจ สติปัญญา ศึกษาหาความรู้โดยเข้ารับการพัฒนาตามหน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น พัฒนาตนเองโดยใช้เวลาว่างในวันเสาร์ วันอาทิตย์ในการศึกษาต่อ เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาการศึกษาของเด็กนักเรียนในโรงเรียนให้อยู่ในระดับที่พึงพอใจของชุมชน ผู้ปกครองมีความมั่นใจที่จะส่งลูกหลานมาศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง นักเรียน และโรงเรียนมีผลงานทางด้านวิชาการมาโดยตลอด ถึงแม้ว่าอีกไม่กี่วัน ไม่กี่เดือน ไม่กี่ปี ข้าพเจ้าจะต้องอำลาชีวิตราชการครูไปตามกฎกติกา ตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ แต่ความเป็นครูของข้าพเจ้าคงยังอยู่ในใจตลอดไป “อดีตที่ไม่เคยลืม” ข้อความนี้คงจะอยู่ในใจของข้าพเจ้าไปตราบนานแสนนาน

จากดินสู่ดอย

นางสาวกัญญาณัฐ ต๊ะยามัน
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันซี้เหล็กหัวฝายพัฒนา
สพป.เชียงราย เขต ๒

ทำไมถึงมาเรียนครู ทำไมถึงต้องมาเป็นครู คนรอบตัวมักจะถามคำถามเหล่านี้บ่อย ๆ ฉันไม่รู้หรอกว่าทำไมต้องมาเรียนครู และทำไมต้องอยากเป็นครู ทั้ง ๆ ที่ฉันก็เรียนมาตั้งสามปีแล้วแต่ก็ไม่สามารถตอบคำถามเหล่านี้ได้ จนฉันเป็นนักศึกษาครูชั้นปีที่ ๔ ช่วงนั้นทางคณะคุรุศาสตร์ประกาศว่านักศึกษาครูทุกคนต้องออกสังเกตการณ์สอนและทดลองสอน เพื่อน ๆ ที่เรียนมาเอกเดียวกันตื่นตื่นมาก แต่ทำไมฉันถึงมีความรู้สึกเฉย ๆ กับเหตุการณ์นี้ หรือฉันไม่ได้รักที่จะเป็นครู และแล้ววันที่เลือกโรงเรียนสำหรับการออกสังเกตการณ์สอนก็มาถึงในขณะที่เพื่อน ๆ วุ่นวายแย่งโรงเรียนกันอยู่นั้น อาจารย์ก็เข้ามาถามว่าจะเลือกโรงเรียนไหน ด้วยความคิดที่ว่าฉันอยากตัดความรำคาญออกไป ไม่อยากวุ่นวายก็เลือก ๆ ไปเถอะ ฉันเลือกโรงเรียนหนึ่งที่ไม่มีเพื่อนในเอกเดียวกันเลือกเลยไม่รู้ว่าเพราะอะไรที่เพื่อน ๆ ถึงไม่เลือกกัน ฉันคิดว่าอาจจะเป็นเพราะชื่อของโรงเรียนด้วยที่มีส่วนให้เพื่อน ๆ ไม่ยอมมเลือกเลย ซึ่งโรงเรียนมีชื่อว่า “โรงเรียนบ้านดอยช้าง”

ทำไมถึงไม่มีใครอยากไปเลยนะ ฉันก็อยากรู้เหมือนกัน รอวันนั้นที่จะได้เจอ และแล้ววันนั้นก็มาถึงวันที่ต้องเดินทางไปเรียนรู้การใช้ชีวิต ความเป็นครูครั้งแรกในชีวิต มีนักศึกษาครูทั้งหมด ๘ ชีวิต ๔ วิชาเอก ฉันเป็นนักศึกษาวิชาเอกคณิตศาสตร์เดินทางขึ้นไปบนโรงเรียนวันแรก ที่ไปถึงก็เดินทางไปสำรวจโรงเรียนกันก่อนเนื่องจากโรงเรียนพืงผ่าน ภัยพิบัติแผ่นดินไหวมา จึงทำให้เสียอาคารเรียนอาคารประกอบและ บ้านพักครูไปหลายหลัง ฉันและเพื่อน ๆ จึงต้องไปพักอยู่บ้านพักราชการ เกษตรที่สูงประจำอำเภอที่อยู่ห่างไปประมาณ ๕ กิโลเมตรแทน

วันแรกของการฝึกมาถึง นักศึกษาครูทุกคนต่างรอเวลาที่จะได้พบนักเรียน โดยเช้าวันแรกได้ไปแนะนำตัวหน้าเสาธง นักเรียนต่าง ตื่นเต้นและแปลกใจกันมาก สายตาที่มองมาเต็มไปด้วยความอยากรู้ และอยากเห็น เนื่องจากโรงเรียนเป็นโรงเรียนขยายโอกาส คณะครูจึง มอบหมายให้ฉันดูแลวิชาคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาตอนต้นและ มัธยมศึกษาตอนปลาย ฉันจำได้ดีว่าชั่วโมงแรกฉันต้องเข้าสังเกตการณ์ สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ แต่แล้วครูที่ดูแลกลับให้ฉันสอนโดยบอกว่า อยากให้เราได้ฝึกสอน ให้มีประสบการณ์สอนมากกว่ามานั่งดูแล้วไม่ได้อะไรเลย ด้วยความที่โรงเรียนอยู่บนเขาจึงทำให้มีนักเรียนชนเผ่า เยอะ แต่การสื่อสารก็ลำบากมากพอแล้ว แต่ทำไมฉันถึงคิดว่าเด็ก พวกนี้ดี สอนก็ไม่ยอมฟัง พอเราตาก็ทำหน้าที่หน้าเฉยเหมือนไม่รับรู้เรื่อง ใด ๆ ฉันก็ได้แต่คิดว่าคงไม่สามารถสอนเด็กพวกนี้ได้หรอก คงทำ หน้าที่ที่เข้าสอนแล้วปล่อยให้ผ่านไปวัน ๆ เพื่อรอเวลากลับมหาวิทยาลัย ต่อไป

ฉันใช้ชีวิตของฉันไปเรื่อย ๆ จนวันหนึ่งมีครูคนหนึ่งเดินมา บอกว่า พรุ่งนี้จะพาไปเที่ยวห้องเรียนสาขาของโรงเรียน ให้ใส่ชุด

พลศึกษา ทางเกงขายาว รองเท้าแตะมา วันที่เดินทางไปที่ห้องเรียนสาขาของโรงเรียนมาถึง ฉันก็รู้สึกสาเหตุว่าทำไมต้องใส่ชุดพลศึกษา เป็นเพราะ เนื่องจากห้องเรียนสาขาต้องขึ้นดอยไปอีก ๗ กิโลเมตร เป็นถนนลูกรัง อีกทั้งยังเป็นช่วงฤดูฝน ขณะขึ้นไปก็ลำบากนิดหน่อยไม่มีอะไรมาก พอไปถึงก็เจอกับครูที่ดูแลห้องเรียนสาขา ครูได้เล่าข้อมูลให้ฟังคร่าว ๆ ว่า ...ที่นี่เป็นห้องเรียนแบบหอพัก มีครูไม่ครบชั้น ต้องสอนรวมกัน และต้องทำอาหารกินเอง ฉันรู้สึกอึ้งกับคำบอกของครูมากและแล้วตอนที่ฉันเข้าไปสอนก็ได้แต่คิดว่าจะทำยังไงดีเพราะที่มหาวิทยาลัยไม่เคยสอนเรื่องพวกนี้ให้ ถ้าฉันสอนชั้น ป.๓ แล้วชั้น ป.๔ จะให้ทำอะไร แต่เมื่อถึงเวลาจริง ๆ ขณะที่ฉันสอนอีกชั้นอยู่นั้นอีกชั้นก็จะฟังและให้ความสนใจเหมือนกัน ทำให้ไม่วุ่นวายเหมือนที่คิดไว้ และพอถึงเวลาให้งานพวกพี่ ๆ ก็จะเข้ามาสอนน้อง ๆ มันเป็นอะไรที่ดูแลแล้วน่ารักมาก ๆ ถึงเวลากลับโรงเรียนช่วงตอนเย็นฝนตกลงมาอย่างไม่ขาดสายพวกเราทั้งหมดต้องใช้การเดินทางอย่างระมัดระวังเนื่องจากถนนแฉะและลื่นมาก มีบางช่วงที่ต้องลงเดินและขึ้นรถขึ้นถนนที่เป็นทางลาดชัน แต่ช่วงที่ระทึกที่สุด คือ รถลื่นแล้วไถลไปกับถนน จนเกือบจะตกลงไปในหุบเขาข้างทาง แต่เพื่อนที่ซัดหักชนก่อนหินขนาดใหญ่ไว้ จึงทำให้สามารถหยุดรถได้ สุดท้ายพวกเราเดินทางมาถึงโรงเรียนในสภาพที่ละอะเลอะเทอะ เวลาที่อยู่โรงเรียนผ่านไป ๑ สัปดาห์ ฉันก็ได้สังเกตเห็นว่าแล้วทำไมพวกประมปลายถึงฟังเราทุกครั้งทีสอน แต่กับมัธยมต้นไม่ฟังฉันเลย จึงทำให้คิดว่าเด็กพวกนี้ไม่ชอบอะไรในตัวฉันรึเปล่า ฉันพยายามหาคำตอบ ฉันจึงรู้ว่าเพราะเด็กประมปลายชอบเข้ามาชวนคุยด้วยตลอดไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียนเรื่องส่วนตัว จึงทำให้เด็กพวกนั้นไม่กลัวและหัวเราะในเวลาเรียน เมื่อคิดได้แบบนี้ฉันจึงนำไปใช้กับเด็กมัธยมต้นบ้าง ซึ่งเริ่มจากการชวนคุย

เรื่องเรียน เรื่องแหล่งท่องเที่ยว และเรื่องส่วนตัวอื่น ๆ และพอเด็กเริ่มสนิทใจ ฉันก็สามารถสอนได้ดีขึ้นเด็กให้ความร่วมมือในการเรียนดีขึ้นมาก ฉันจึงรู้ว่าการจะเป็นครูไม่ได้มีหน้าที่สอนเพียงอย่างเดียว เรายังสามารถเป็นได้อีกหลาย ๆ บทบาทให้กับเขา ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน เป็นพี่ และเมื่อมีการสอนทุกครั้งฉันจะเข้าไปพูดคุยกับเด็ก ๆ แบบเป็นกันเอง ถามถึงความสำเร็จ ความพึงพอใจ และถามถึงปัญหาต่าง ๆ แม้กระทั่งการให้ความรัก ความเข้าใจตามบริบทของแต่ละคน จนเด็ก ๆ ให้ความไว้วางใจต่อฉัน กล้าที่จะเข้ามาพูดคุยและเล่าเรื่องราวส่วนตัวให้ฉันได้รับรู้และรับฟัง เมื่อมีปัญหาเด็ก ๆ ก็จะมาขอคำปรึกษากับฉันแบบเปิดเผยมากขึ้น จนทำให้ฉันได้เข้าใจในบทบาทของความเป็นครูมากยิ่งขึ้น

วันสุดท้ายของการฝึกสังเกตการณ์สอนและทดลองสอนถึงเวลาที่ฉันต้องมากล่าวลาให้นักเรียนหน้าเสาธง ในขณะที่ฉันพูดน้ำตาฉันก็ไหลไปด้วย ฉันรู้สึกรักโรงเรียนดอยช้างแห่งนี้ รู้สึกผูกพันกับเด็ก ๆ ที่นี่ และเด็ก ๆ ที่ฉันได้มาทดลองสอนก็น้ำตาไหลกับฉันไปด้วย มันเป็นความสุขในความทรงจำที่ยากจะบรรยายจริง ๆ พอกลับมาใช้ชีวิตนักศึกษาอีกครั้งฉันได้บังเอิญไปเจอนักเรียนที่เคยไปทดลองสอนนักเรียนทุกคนวิ่งมาหาพร้อมก้มยกมือไหว้ ฉันรู้สึกตื่นตันมากจนพูดไม่ออก คงจะแบบนี้แหละนะที่ทำให้ฉันรักอาชีพครูขึ้นมา จากดินสูดอยในวันนั้นที่ทำให้ฉันภาคภูมิใจที่สุดในชีวิต

สุดท้ายฉันจึงได้รู้ว่า...ถ้าเราสอนด้วยความรักความเข้าใจ มันจะดีกว่าการสอนโดยหน้าที่

เจ้านายหรือผู้ช่วยครู

นายสนธยา น้อยพันธุ์
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันชีเหล็กหัวฝายพัฒนา
สพป.เชียงใหม่ เขต ๒

ในอดีตที่ผ่านมาวันใดหากมีรถแปลก ๆ เข้ามาในโรงเรียน พวกเราจะจ้องมองดูคอยดูว่าเป็นใคร และมาทำไม พอรถจอดก็จะมีบุคคลแต่งตัวดี ผูกเนคไท หิ้วกระเป๋าเก๋ และหურก้าลงจากรถ ตรงดิ่งมายังห้องพักครู เดี่ยวพวกเราก็ได้ยินเสียงประกาศตามสายให้ คณะครูทุกคนมาร่วมประชุมด่วนในห้องพักครู พร้อมนำเอกสาร ธุรการในชั้นเรียนมาด้วย ตอนนั้นคณะท่านศึกษานิเทศก์ได้มาตรวจเยี่ยมโรงเรียน พวกเราก็ต้องรีบมอบหมายงานให้เด็กทำต่อ หรือ บางครั้งหากไม่ทันก็ต้องทิ้งเด็กไปเลย

ข้าพเจ้ารับราชการครูมาก็หลายสิบปี ทุก ๆ ครั้งที่ผ่านมา หากวันใดได้รับทราบข่าวว่าท่านศึกษานิเทศก์ จะมาตรวจเยี่ยมโรงเรียน ข้าพเจ้าบอกตรง ๆ ว่าพวกเราทุกคนไม่ยอมให้มาเลย พวกเราจะพูดคุยกันว่า “จะมาทำไม มาแล้วก็สร้างความไม่สบายใจให้ เกิดกับพวกเรา” เพราะทุกครั้งที่มาดูเหมือนว่าจะมาจับผิดพวกเรา

มากกว่ามาให้คำชี้แนะ ช่วยเหลือ เหตุผลที่ข้าพเจ้าคิดแบบนี้ก็เพราะ การมาทุกครั้ง พอมาถึงท่านศึกษานิเทศก์ก็มักจะถามโน่นถามนี่ ว่าได้ ทำไหม? เอามาให้ดูหน่อยสิ ทำไมไม่ทำ? มักจะสั่งต้องทำนั่น ทำนี่ต่อ อยู่เสมอ เพราะเป็นนโยบายของเบื้องบน ไม่เคยชี้แนะอะไรให้มากนัก และนาน ๆ จะมาครั้งหนึ่ง อาจจะเป็นภาคเรียนละครั้งหรือผลออ ๆ ปีหนึ่งก็ว่าได้ มาเดียวเดียวแล้วก็กลับไป แต่ว่าแม้จะได้มาภาคเรียน ละครั้งหรือปีละครั้งก็ตาม พวกเราก็เกิดความวิตกกังวล เกิดความ กลัว ไปต่าง ๆ นานา ยิ่งถูกตำหนิมาก ๆ ก็ยิ่งจิตใจหดหู่ หดแรง ที่จะทำงาน

ในปี ๒๕๓๖ โรงเรียนของข้าพเจ้าได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วม โครงการหนึ่งซึ่งเป็นโครงการที่ใช้ชุมชนเป็นฐาน สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อ มีชื่อว่าโครงการกรณีศึกษา “ป่าชุมชน” ก็มีท่านศึกษานิเทศก์ จากกระทรวงศึกษาธิการ และจาก สพฐ. (สปช. เดิม) พร้อมคณะ ศึกษาฯ จากภาค อำเภอมารวมมาตรวจเยี่ยมโครงการที่ทำไป ตอนแรก ๆ พวกเราวิตกกังวลมาก คิดไปก็ยิ่งเกิดความกลัวมากยิ่งขึ้น เพราะเป็น ท่านศึกษานิเทศก์จากเบื้องบนมาด้วยตนเอง บอกตรง ๆ ว่าพวกเรา ทำอะไรไม่ถูกเลย กลัวจนตัวสั่นก็ว่าได้ พอท่านมาแล้วท่านคงสังเกตเห็นความวิตกกังวล ของพวกเรา ท่านได้พูดว่า “พวกเรามาเยี่ยมชม เฉย ๆ” พร้อมทั้งจะให้คำชี้แนะ ความช่วยเหลือหากมีปัญหาในการทำงาน หรือมีความต้องการสิ่งใดที่อยากจะให้ช่วย ตอนนั้นพวกเราก็ตัดใจไม่ออกว่าต้องการความช่วยเหลืออะไร ท่านก็ได้นั่งพูดคุยแบบ เป็นกันเองกับพวกเรา และสนทนาซักถามพวกเราไปเรื่อย ๆ ท่านได้ มอบหมายให้ท่านศึกษานิเทศก์อำเภอมาร่วมเยี่ยมเยือนพวกเราบ่อย ๆ ช่วงแรกๆ ก็มาสัปดาห์หรือสองสัปดาห์ต่อครั้งหนึ่ง นาน ๆ ไปก็ เดือน

ละครั้ง แต่การมาแต่ละครั้งของท่านศึกษานิเทศก์ในโครงการนี้แตกต่างจากการมาของท่านศึกษานิเทศก์เมื่อในอดีต ท่านจะให้ความเป็นกันเอง ถามถึงการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรค และให้พวกเราทุกโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ท่านจะคอยประสานงาน คอยชี้แนะโดยใช้คำถามให้เราคิดเพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย เพื่อให้เป็นจุดยืนของตนเองของแต่ละคนตอนแรก ๆ ข้าพเจ้าก็ยังไม่ค่อยเข้าใจในคำซักถามมากนัก เพียงแค่เริ่มคลายความกลัวความวิตกกังวลลงไปมาก ท่านถามมาก็ตอบไปเท่าที่ได้ทำและเท่าที่รู้ พอนาน ๆ ไปข้าพเจ้าถูกซักถามบ่อย ๆ จนซิงก็เริ่มคิดตามและหาคำตอบ จากคำถามที่ท่านใช้ถามบ่อย ๆ และลองนำไปใช้กับเด็กบ้าง ซึ่งคำถามที่ข้าพเจ้าจะถูกถามบ่อย ๆ จนจำได้ว่า

๑. กำลังสอนเรื่องอะไรอยู่
๒. ทำไมถึงคิดสอนเรื่องนี้
๓. สอนเรื่องนี้แล้วคิดว่าอะไรจะเกิดขึ้น เกิดขึ้นกับใคร เกิดขึ้นอย่างไร
๔. สอนไปแล้วคิดว่าเด็กจะได้อะไรที่เป็นประโยชน์
๕. รู้ได้อย่างไรว่าเด็กเขาได้ตามที่เราคิด
๖. แล้วสอนอย่างไรเด็กถึงจะได้ตามที่คิด
๗. สอนไปแล้วสังเกตพบเห็นสิ่งที่เกิดขึ้นใดบ้าง ได้จดบันทึกไว้หรือไม่
๘. มีความภาคภูมิใจใดบ้างในการสอนครั้งนี้ และมีปัญหาอุปสรรคอะไรหรือไม่
๙. หากมีปัญหาอุปสรรคที่ว่ามานั้นขณะที่สอนได้จัดการกับปัญหาเหล่านั้นหรือไม่ อย่างไรและผลเป็นอย่างไร

๑๐. ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องใดบ้างหรือต้องการสิ่งใดเพิ่มเติม และคิดว่าจะขอความช่วยเหลือ

๑๑. จากใครที่คิดว่าเหมาะสมที่สุด

๑๒. ได้มีการวางแผนไว้ต่อไปอย่างไรในการสอนครั้งต่อไป

คำถามเหล่านี้ข้าพเจ้าจะถูกซักถามแทบทุกครั้งที่ท่านศึกษานิตศักราช และท่านก็จะให้ความช่วยเหลือแก่ข้าพเจ้าและพวกเราทุกครั้งเท่าที่จำเป็น จนส่งผลทำให้ข้าพเจ้าเปลี่ยนจากความเกลียด ความกลัวศึกษานิตศักราชที่ไม่ต้องการให้มาเยี่ยมเยียน กลับกลายเป็นความต้องการอยากให้มาบ่อย ๆ หากครั้งใด เมื่อข้าพเจ้าเจอปัญหา ก็มักจะคิดถึงท่าน และคิดถึงพวกเราทุกคนที่ทำงานร่วมกัน ที่ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ดีต่อกันมาโดยตลอด มันสร้างแรงผลักดันให้ข้าพเจ้าอยากจะทำงานต่อไป และได้ปรับแนวทางมาใช้กับเด็ก ๆ ที่ข้าพเจ้ารับผิดชอบอยู่ก็เห็นภาพที่ดีเกิดขึ้นกับเด็ก ๆ แบบค่อยเป็นค่อยไป

จากประสบการณ์ที่ข้าพเจ้าได้สัมผัสและได้เล่าสู่กันฟังนี้ ข้าพเจ้าคิดว่าประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง มันเป็นเงาสะท้อนให้ข้าพเจ้าต้องคิดถึงตัวเองกับเด็ก ๆ อยู่เสมอว่า... “สิ่งที่ตนเองไม่ชอบ บุคคลอื่นก็คงไม่ชอบเช่นกัน ดังนั้นเราควรปรับตัวเองด้วย”

รอยเท้าข้างหน้า มีค่ากับคนข้างหลัง

นางเสาวณีย์ ไชยมงคล
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันซีเหล็กห้วยฝายพัฒนา
สพป.เชียงราย เขต ๒

ข้าพเจ้าเป็นครูมากี่หลายสิบปี มีเรื่องดี ๆ ผ่านเข้ามาในชีวิตก็มากมาย แต่สุดท้ายความทรงจำ และความประทับใจอยู่ที่... **บนความเหมือนมีความแตกต่าง** ซึ่งเป็นประสบการณ์ครั้งหนึ่งในชีวิตที่ข้าพเจ้า ไม่เคยลืม...

เมื่อข้าพเจ้าได้รับแต่งตั้งบรรจุให้เป็นครูใหม่ ๆ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ข้าพเจ้าตื่นเต้นมากและได้คิดไว้กับตนเองว่า ข้าพเจ้าจะทำหน้าที่นี้ให้ดีที่สุดให้สมกับคำว่า “ครู” ตามที่ได้เล่าเรียนมา และทุกครั้งที่มีคำสั่งให้ข้าพเจ้าเข้ารับการอบรมสัมมนาทางวิชาการต่าง ๆ ที่มีชื่อเรื่องในการอบรมอย่างโก้เก๋ ข้าพเจ้ามุ่งมั่นและตั้งใจที่จะไปรับเอาความรู้ในการเข้ารับการอบรมนั้น ๆ มากตามแบบฉบับครูใหม่ไฟแรง เพื่อที่จะได้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ตอนนั้นข้าพเจ้าภูมิใจในตนเองเป็นอย่างยิ่ง เพราะรู้สึกได้ว่านักเรียนเรียนเก่งมากตามที่ครูได้สอนไป สามารถทำตาม

ทุกชั้นตอนที่ครูถ่ายทอด จนตัวข้าพเจ้าเองก็ได้รับคัดเลือกให้เป็นครูดีเด่นตลอดมาเกือบทุกปี เด็ก ๆ ก็จบไปรุ่นแล้วรุ่นเล่า ได้เรียนต่อในระดับสูงบ้างแต่ก็ไม่กี่คน ตามความมั่นคงของฐานะทางการเงินของแต่ละคน และตามความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ส่วนใหญ่ก็ไปประกอบอาชีพ

เมื่อเวลาผ่านไปหลายสิบปี ข้าพเจ้าได้รับเสียงสะท้อนจากลูกศิษย์เก่าเล่าให้ฟังว่า คนที่เคยเรียนเก่งที่สุดหรือเก่งมากในตอนเป็นเด็ก ปรากฏว่าเรียนไม่จบเป็นส่วนใหญ่ ไปไม่ถึงฝั่งก็มากมายหลายคน เพราะนำพาตัวเองไปไม่รอดกับสถานการณ์ข้างนอกที่พบเจอ สุดท้ายอนาคตที่พ่อแม่หวังไว้ก็ดับสลาย ความภาคภูมิใจในความเป็นครูดีเด่นของข้าพเจ้าเริ่มถดถอยลง ข้าพเจ้าเองก็เริ่มไม่เข้าใจในการถ่ายทอดความรู้ของตนเอง เพราะข้าพเจ้าได้รับความรู้จากการไปเข้าอบรมสัมมนามาก็รับนำมาถ่ายทอดเท่าที่จะทำได้ทุกครั้ง แล้วทำไมเด็ก ๆ ถึงกลับเปลี่ยนแปลงไปอีกทาง

ต่อมาโรงเรียนของข้าพเจ้าก็ได้รับคัดเลือกให้เข้าโครงการหนึ่งของ สพฐ. (สพช. ตอนนั้น) ร่วมกับอีกหลายโรงเรียน ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้รับคัดเลือกให้เป็นครูคนหนึ่งที่ต้องเข้าร่วมโครงการในฐานะข้าพเจ้าสอนชั้น ป.๖ เพราะโครงการนี้คัดเลือกเอาเฉพาะนักเรียนชั้น ป.๕ - ป.๖ และชั้น ม.๑ - ม.๓ ดังนั้นครูที่สอนชั้น ป.๕ - ป.๖ และชั้น ม.๑ - ม.๓ ที่เกี่ยวข้องต้องเข้ารับการอบรมตามที่โครงการเขาจัด พวกเราทุกคนก็เข้ารับการอบรมตามคำสั่ง และคิดว่าก็คงเหมือนหรือคล้าย ๆ กับการอบรมที่พวกเราเคยผ่านมาทุกครั้ง กล่าวคือไปนั่งรับฟังคำบรรยายจากท่านวิทยากรที่เก่ง มีความรู้มาก ยืนบรรยายอยู่บนเวที มีอุปกรณ์ถ่ายทอดนำเสนอ และแจกเอกสารความรู้ต่าง ๆ ที่เตรียมมาในการ

เข้ารับการอบรมให้กับครูผู้เข้าอบรมแค่นั้น พวกเราก็นั่งรับฟังบ้าง นั่งคุยกันบ้าง นั่งหลับบ้างและหรือก็หนีออกไปข้างนอกบ้าง เพราะคิดว่าเดี๋ยวก็ไปอ่านเอกสารความรู้ที่ได้รับภายหลัง ซึ่งสุดท้ายพอเลิกกลับบ้าน เอกสารเหล่านั้นก็อยู่บนชั้นหนังสือ ได้จับออกมาอ่านบ้าง ไม่มากนักหรือก็ถูกลืมไปเลย เพราะงานในหน้าที่มีมากมาย ไม่มีเวลามาอ่านอีกต่อไป การอบรมครั้งนั้นก็สูญเปล่า แต่การเข้ารับการอบรมสัมมนาในครั้งนี้ มีความแตกต่างจากครั้งก่อน ๆ ตอนแรกข้าพเจ้าก็ไม่เข้าใจในวิธีการและขั้นตอนของวิทยากรและคณะเขาให้ทำอย่างไร ก็ทำไปตามที่เขาสั่ง เขาชี้แจง โดยแบ่งกลุ่ม มีใบงาน และให้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมตามใบงาน มีการได้สนทนาพูดคุยกัน ได้แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ได้ออกไปข้างนอกห้องประชุม ไปเรียนรู้ตามแหล่งต่าง ๆ ทั้งในชุมชนเมือง และชนบท ในป่า แม่น้ำ ลำคลอง ทุกแห่งหนที่มีความเกี่ยวข้องกับบทเรียน โดยก่อนจะออกไปพวกเราต้องร่วมกันคิดวางแผน ร่วมกันหาวิธีเก็บข้อมูล และร่วมกันคิดทุกข้อตามคำถามจากใบงาน ซึ่งมักจะถามพวกเราว่า

๑. อยากเรียนรู้อะไรบ้าง
๒. ทำไมถึงอยากเรียนรู้สิ่งนี้
๓. แล้วจะไปเรียนรู้สิ่งเหล่านี้ได้ที่ไหน จากใคร หรือจากอะไร
๔. จะได้รับความรู้หรือสิ่งที่ต้องการโดยวิธีใดได้บ้าง
๕. จะรู้ได้อย่างไรว่าได้สิ่งเหล่านั้นมาครบถ้วน มีความถูกต้อง สมบูรณ์เพียงใด
๖. ได้มาแล้วเอามาทำอย่างไรต่อไป มีประโยชน์แค่ไหน กับใครบ้าง

ซึ่งตอนแรกข้าพเจ้าก็ไม่ได้คิดอะไรมากนัก เพียงทำตามใบงาน แต่พอถึงเวลาออกไปเรียนรู้ข้างนอกจริง ๆ รู้สึกตื่นเต้นมาก

สนุกยิ่งนัก ได้พบปะผู้คน ได้เห็นสิ่งต่าง ๆ ที่แปลกตา แปลกใจ และได้รับรู้ตามที่เรากำลังต้องการ พอกลับเข้ามาที่ประชุม ท่านวิทยากรประจำกลุ่มก็ซักถามการออกไปและสอบถามข้อมูลที่เราไปเรียนรู้ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าการได้พบได้เห็นของจริง ได้พูดคุยกับผู้คนข้างนอก ผู้รู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้เราจดจำภาพต่าง ๆ และจดจำคำพูดเหล่านั้นได้อย่างแม่นยำ ไม่มีวันลืม เลยได้ข้อมูลมาเขียนและเล่าสู่กันฟังอย่างมากมาย และมีความสุข

ข้าพเจ้าคิดว่าในการอบรมแต่ละครั้ง **บนความเหมือนในแนวทางของเป้าหมายและจุดประสงค์** ของการอบรมเพื่อการพัฒนาครูเหมือนกัน แต่ที่**มีความแตกต่างกัน**ในเทคนิควิธีการของการให้ความรู้**นั้นจะเป็นรอยเท้าที่สำคัญ** ที่ครูจะสามารถปรับแบบอย่างของเทคนิควิธีการเหล่านี้ไปใช้ในการจัดกิจกรรมที่ดี และเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กได้ แม้แต่เราเองเป็นครูยังชอบเรายังสนุก และมีความรู้สึกว่าการรับความรู้แบบนี้เราได้ใช้ความสามารถของตนเอง ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อกัน และได้ลงมือค้นคว้า หากความรู้ด้วยตนเอง มันมีความภูมิใจมาก ไม่กลัวที่จะตอบคำถามของวิทยากรเหมือนครั้งก่อนที่ผ่านมา เพราะเราก็จะตอบตามที่เราได้สัมผัส ได้เห็น ได้ยินมาอย่างมากมาย การอบรมแบบนี้ทำให้เราไม่เบื่อ ไม่ง่วง ไม่ได้คุยกันนอกเรื่อง หากเรานำไปปรับใช้กับเด็กๆ ของเราเอง ข้าพเจ้าคิดว่า เด็ก ๆ ก็คงจะมีความรู้สึกไม่แตกต่างจากข้าพเจ้าที่เป็นอยู่เช่นกัน ข้าพเจ้าจึงเกิดความคิดว่า **“แม่ปูสอนลูกปูเดินอย่างไร ลูกปูก็จะได้ตามที่แม่ปูได้สอนไว้”** ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้ก็เช่นเดียวกัน...รอยเท้าข้างหน้า จะมีค่ากับคนข้างหลัง ซึ่งได้ปูพื้นฐานไว้ให้ เฉากเช่นเดียวกัน

เรื่องจริงผ่านเด็ก

นางสาวณีย์ ไชยมงคล ผู้เขียน
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันชีเหล็กหัวฝายพัฒนา
สังกัด สพป.เชียงราย เขต ๒

ประสบการณ์ต่าง ๆ จะเป็นเครื่องสะท้อนบ่งบอกให้เห็นพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แต่ละบุคคลได้รับและสั่งสมมาของแต่ละบุคคล ประสบการณ์บางอย่างก็สอนให้เป็นคนเก่ง คนกล้า และคนดีของสังคมที่น่าภาคภูมิใจ ดังเช่นเรื่องที่ว่าพ่อก็จะได้อ่านที่ฟังดังต่อไปนี้

วันหนึ่ง มีศิษย์เก่าที่จบระดับชั้นสูงสุดของโรงเรียนที่ข้าพเจ้าสอนอยู่ คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งจบออกไปได้ ๓ ปีแล้ว และได้พากันเข้ามาในโรงเรียน ได้มาขอคำปรึกษาเกี่ยวกับโครงการที่พวกเขาได้จัดทำขึ้นตอนนี้ เพราะกำลังจะจบระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โดยคุณครูได้ให้นักเรียนจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของตนเอง เด็ก ๆ ก็ได้เล่าความเป็นมาของโครงการให้ข้าพเจ้าฟัง ข้าพเจ้าก็เลยได้ใช้คำถามที่เคยใช้ กับพวกเขา มาเพื่อซักถามความเข้าใจจนเข้าใจตรงกัน เด็ก ๆ ได้จัดทำ “โครงการขยะในชุมชน” โดยเด็ก ๆ

จะต้องขอความร่วมมือจากชุมชนทุกครัวเรือน ดังนั้น แผนงานแรกของเด็ก ๆ ก็เริ่มขึ้น คือ จะต้องออกเชิญบุคคลในองค์กรต่าง ๆ ที่สำคัญของชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำด้านต่าง ๆ ประธานแม่บ้าน คณะครู ตัวแทนศิษย์เก่า แต่ละรุ่น ตัวแทนพระสงฆ์จากวัด และผู้ปกครองของนักเรียนเองมาร่วมประชุม เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อขอความช่วยเหลือสนับสนุนพวกเขาในการจัดทำโครงการในครั้งนี้

กลุ่มเด็กประกอบไปด้วยเด็กที่อยู่ในหมู่บ้านเดียวกันทั้งหมด แต่บางคนไม่ได้จบจากโรงเรียนที่ข้าพเจ้าสอนอยู่ เพราะเด็กบางคนฐานะทางครอบครัวดี ร่ำรวย พ่อ แม่ไม่ศรัทธาโรงเรียนในหมู่บ้าน เพราะมีเด็กยากจน และหลายคนเผ่า เกรงลูกจะเรียนไม่เก่ง เกรงครูจะสอนได้ไม่ดี จึงให้ลูกไปเรียนที่อื่น เมื่อจบระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ เด็กทุกคนก็ต้องไปเรียนต่อที่โรงเรียนมัธยมในอำเภอเดียวกันหมด ในกลุ่มนี้มีเด็กอยู่ ๗ คน มีเด็กอยู่คนหนึ่งที่ย้ายจากโรงเรียนอื่น เด็ก ๆ ได้ไปวางแผนกันมาอย่างดี และได้แบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบว่า ใครจะต้องทำอะไร จะต้องเตรียมตัว เตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการการนำเสนออย่างไรมาให้เรียบร้อย

วันสำคัญก็มาถึง ข้าพเจ้าสังเกตเห็นเด็ก ๆ มีความพร้อมและมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีสื่อ อุปกรณ์ เพื่อประกอบการนำเสนออย่างมากมาย ผู้คนที่ได้รับเชิญเข้าร่วมประชุมก็เริ่มทยอยกันมาลงทะเบียนที่จัดต้อนรับไว้อย่างสมเกียรติ มีการทักทายปราศรัยกันตามประสาคนรู้จักกันอย่างมีความสุข ข้าพเจ้าก็มีความสุขไปด้วย ที่เห็นภาพเหล่านี้ โดยเฉพาะการที่ผู้ใหญ่ให้เกียรติเด็ก ๆ ที่เป็นผู้เชิญร่วมประชุม ซึ่งข้าพเจ้าไม่ค่อยจะได้พบเห็นมากนักในสถานการณ์แบบนี้ มันช่างเป็นวันที่น่าปลาบปลื้มแทนเด็ก ๆ จริง ๆ พอถึงเวลา เด็กที่ทำ

หน้าที่เป็นพิธีกรก็ได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุมครั้งนี้ และการนำเสนอโครงการของเด็ก ๆ ก็ได้เริ่มขึ้น เด็ก ๆ ผลัดเปลี่ยนกันนำเสนอ มีสื่อประกอบพร้อมคำบรรยายที่น่าฟังและน่าสนใจมาก เด็กแต่ละคนพูดจาได้น่าฟัง ข้อมูลนำเสนอ น่าเชื่อถือ สามารถสร้างแรงจูงใจของผู้เข้าร่วมประชุม และมีการสนทนากันไปเป็นระยะ ๆ ขณะที่เด็ก ๆ กำลังผลัดเปลี่ยนกันนำเสนอ นั้น จู่ ๆ เด็กที่นำเสนอคนต่อไป พอขึ้นเวทีแล้วข้าพเจ้าสังเกตเห็นเด็กคนนั้นตัวสั่น มือสั่น พูดตะกุกตะกัก พูดไม่ออก การดำเนินการนำเสนอสะดุดไปชั่วขณะหนึ่ง ทุกคนตกตะลึงไม่ทราบว่าจะเกิดอะไรขึ้น พ่อและแม่ของเด็กคนนั้นก็ตกใจมาก ไม่ทราบว่าจะลูกเป็นอะไร ด้วยความรักลูกแม่ตะโกนออกมาเสียงดังก่อนที่ลูกจะร้องให้ตามเสียงแม่ แต่อีกไม่นานก็มีเด็กคนหนึ่งขึ้นไปแก้สถานการณ์ได้ โดยเด็กคนนั้นขึ้นไปช่วยนำเสนอแทน จนการนำเสนอสิ้นสุดลงไปด้วยดี ในที่ประชุมมีมติที่จะให้ความช่วยเหลือกลุ่มเด็กกลุ่มนี้ และเด็ก ๆ จะต้องไปวางแผนร่วมกับผู้นำชุมชนฝ่ายต่าง ๆ อีกครั้งหนึ่งที่ได้แต่งตั้งกันในวันนี้ต่อไป

หลังจากเลิกประชุมแล้ว ข้าพเจ้าได้มีโอกาสได้เข้าไปแสดงความยินดีกับเด็ก ๆ ที่จะมีแนวร่วมในการทำงานต่อไป และได้สนทนากับเด็กคนนั้น เด็กบอกว่าตัวเองไม่เคยนำเสนองานและไม่เคยได้เรียนแบบนี้ มาตอนแรก ๆ ที่เพื่อน ๆ แบ่งงานให้ก็คิดว่า จะทำได้เหมือนเพื่อน ๆ ทุกคน แต่พอถึงเวลาจริง ๆ เกิดความกลัวและไม่กล้าที่จะพูด จะนำเสนอต่อหน้าผู้ใหญ่ ต่อที่สาธารณชนได้ แม่ของเด็กก็หันมามองหน้าข้าพเจ้า และพูดออกมาว่า “ครูเจ้า ขะเจ้า ขอโทษที่เคยมองการเขียนการสอนของโรงเรียนเขาผิดไป ฟังมาหันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับลูกข้าพเจ้าวันนี้แหละ” ข้าพเจ้าได้ยินคำ ๆ นี้ หลุดออกมาจากปากผู้เป็นแม่ของเด็กคนนั้น ความรู้สึกของข้าพเจ้า

เกิดความภาคภูมิใจ ข้าพเจ้าจึงได้แต่ปลอบใจเด็กและพ่อแม่ของเด็กว่า “ไม่เป็นไร เด็กเขายังเล็กอยู่ประสบการณ์เขายังมีน้อย อีกหน่อยเขาก็จะได้ใช้เป็นบทเรียน ในการแก้ไขตัวเองต่อไป” เพราะหากเรามีความเชื่อว่าปัญหาทุกอย่างย่อมมีทางแก้ไข หากเราคิดที่จะแก้ไขมันจริงๆ”

หลังจากวันนั้นมา ข้าพเจ้าได้ข้อคิดอะไรอีกมากมายหลายอย่าง โดยเฉพาะเด็กกลุ่มนี้ เด็กเขาไม่มีการกล่าวโทษกัน กลับช่วยเหลือกันและให้กำลังใจต่อกัน มันเป็นภาพที่อยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้าตลอดมา

นิเทศเขย่าขวัญ

นางสาวณีย์ ไชยมงคล ผู้เขียน
โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันซีเหล็กหัวฝายพัฒนา
สังกัด สพป.เชียงราย เขต ๒

ว้าว! ว้าว! ว้าว! พวกเขาฟังเสียงอะไรกันอยู่ที่นี่ ไปเข้าห้องเรียนได้แล้ว เสียงครุคนหนึ่งกำลังตักเตือนเด็ก ๆ ที่ดูเหมือนจะแอบฟังอะไรสักอย่าง เด็ก ๆ เมื่อได้ยินเสียงครุทักก็รีบแยกย้ายกันออกไปจากที่นั่น และต่างก็มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันไปต่าง ๆ นานา ถึงสิ่งที่ได้เห็นและได้ยินมา พอถึงห้องเรียนเด็ก ๆ ก็ยังไม่หยุดที่จะพูดคุยกัน ครูจึงถามว่ามันเรื่องอะไรกัน เด็ก ๆ ก็ได้เล่าเรื่องราวที่ได้ยินมาให้คุณครูประจำชั้นฟัง และในวันรุ่งขึ้น ครูประจำชั้นก็ได้มาพูดคุยกับข้าพเจ้า และตัวแทนคณะครูของโรงเรียนที่พร้อมต้อนรับการมาขอศึกษาดูงานของทางต้นสังกัด ตามหนังสือราชการที่แจ้งมาทางโรงเรียนก่อนหน้านี้

ข้าพเจ้าและคณะครูในโรงเรียนได้รับหนังสือจากอาจารย์ใหญ่ (ตำแหน่งผู้บริหารตอนนั้น) ในหนังสือต้นสังกัดระดับอำเภอได้ขออนุญาตนำพาคณะผู้บริหารและครูวิชาการของทุกโรงเรียนภายใน

อำเภอรวม ๑๑๔ คน พร้อมกับรองหัวหน้าการการประถมศึกษา และศึกษานิเทศอำเภ่อีก รวมทั้งสิ้น ๑๑๘ คน มาศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนแบบการบูรณาการโดยใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อชุมชนเป็นฐานแห่งการเรียนรู้ ซึ่งขณะนั้นการจัดการเรียนการสอนในลักษณะนี้กำลังเป็นที่ฮือฮาและนิยมกันมากของการจัดการศึกษาของโรงเรียนในขณะนั้น อาจารย์ใหญ่ได้มอบหมายให้ข้าพเจ้าและคณะครูที่รับผิดชอบร่วมกันวางแผนการต้อนรับ และการนำเสนอ พวกเราทุกคนยินดีที่จะได้ถ่ายทอดประสบการณ์ และจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้รู้ที่มาเยือน เพื่อเติมเต็มให้พวกเราอีก และในวันนั้นอาจารย์ใหญ่กลับไม่อยู่ ท่านได้ลาไปไหนพวกเราก็ไม่ทราบได้ เหลือเพียงแต่พวกเราที่รับทัพใหญ่ในครั้งนี้ พวกเราได้วางแผนและได้แบ่งหน้าที่กันเพื่อนำเสนอ โดยได้ให้เด็กกลุ่มดังกล่าวนำเสนอผลการเรียนของตนเองที่ได้รับ และวิธีการเรียนรู้ของตนเอง หลังจากนั้น ตัวแทนครูก็จะออกมาเล่าถึงวิธีการที่ได้จัดให้เด็กได้ไปเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในชุมชนของตนเอง ขณะที่ครูชายท่านหนึ่งกำลังนำเสนอ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้คณะได้รับฟังอยู่นั้น ท่านรองหัวหน้าการประถมศึกษา ก็ได้คว้าไมโครโฟนออกมาพูดตัดการนำเสนอทันทีว่า

“จริง ๆ แล้วพวกเรามาที่นี่ จุดประสงค์ไม่ได้มาเพื่อรับฟังการนำเสนองานการเรียนการสอนหรอก แต่จะมานิเทศ ตรวจสอบเยี่ยมโรงเรียนเพื่อพิจารณาความดีความชอบของผู้บริหาร แต่พอจะมาถึงโรงเรียนนี้ ผู้บริหารกลับไม่อยู่ ก็เลยเปลี่ยนแผนว่ามาขอศึกษาดูงาน เพราะจะต้องออกนิเทศตามตารางที่วางไว้ พอแล้วไม่ต้องนำเสนอต่อแล้ว หากโรงเรียนนี้สอนดีจริง ทำไม่ไม่สอนให้ชาวบ้านสามารถพูดภาษาอังกฤษให้ได้ทั้งหมดบ้านเลย รับรอง จะได้ตั้งระเบิดไปทั่วโลก”

ในที่ประชุมทุกคนเจียบกริบ แทบจะไม่ได้ยินแม้แต่เสียงของ ลมหายใจของคนที่อยู่ในห้องประชุมร่วมร้อยกว่าคน ทุกคนไม่กล้าพูด ไต ๆ มีแต่ก้มหน้ารับฟังรองหัวหน้าการประชุมการศึกษาพูด เมื่อท่านพูด จบข้าพเจ้าจึงได้คว้าไมโครโฟนมาพูด

“ขออนุญาตคะท่านรองฯ พวกเราไม่ทราบจุดประสงค์ที่แท้จริง ของคณะท่านที่มาครั้งนี้ แต่พวกเราทำตามหนังสือที่ทางต้นสังกัดขออนุญาตมาศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทางโรงเรียนเท่านั้น ส่วนการที่ท่านเสนอให้ไปสอนให้ชาวบ้านพูดภาษาอังกฤษได้ ทั้ง หมู่บ้านแล้วจะได้ดังระเบิดไปทั่วโลกนั้น ข้าพเจ้าคิดว่ามันจะมี ประโยชน์อะไรกับชาวบ้าน ถึงแม้จะพูดได้ แต่คนอังกฤษสักคน ก็ไม่เคยเข้ามาในหมู่บ้านเลย แล้วชาวบ้านจะไปพูดกับใคร สู้สอน แบบให้พวกเขาได้รับรู้สิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของพวกเขาเองอยู่ ทุกวัน ไม่ดีกว่าหรือ”

เมื่อข้าพเจ้าพูดจบท่านก็กลับพูดสวนขึ้นมาทันทีว่าข้าพเจ้า เลี้ยงเจ้านายแบบนี้ได้อย่างไร ข้าพเจ้าก็บอกว่าไม่ได้เลี้ยง แต่ข้าพเจ้า ชี้แจงตามเหตุผล เราได้โต้ตอบกันไปมาสองคนอยู่สักพัก ก็มีท่าน ศึกษาพิเศษท่านหนึ่งที่ได้รับผิดชอบได้พยายามพูดไกล่เกลี่ยให้เรื่อง เบาลง และชี้แจงให้เข้าใจถึงหน้าที่ของแต่ละคน จนสุดท้ายเสียงของ ท่านก็อ่อนเบาลง เพราะมาได้ตั้งเป้าหมายที่จะมาประเมินผู้บริหาร

หลังจากวันนั้น คณะครูภายในอำเภอเป็นห่วงข้าพเจ้ามาก บางคนกลับไปบ้านตอนกลางคืนก็ไม่สามารถนอนหลับได้ สมอง ครุ่นคิดแต่เรื่องที่เกิดขึ้นในตอนกลางวัน พวกเขามีความรู้สึกเป็นห่วง ข้าพเจ้ามาก ๆ แต่ตัวข้าพเจ้าเองกลับสบายใจที่ได้ชี้แจงให้ท่านได้

เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของพวกเราทุกคน และคิดว่าพวกเราเดินทางมาถูกทางแล้ว ถึงแม้มันจะต้องใช้เวลา ใช้ความอดทน ใช้ความพยายามมากแค่ไหน พวกเรากลับมีพลังจิตต่อสู้ต่อไป เพราะข้าพเจ้าเชื่อว่า หากเราทำในสิ่งที่ดีงามให้ปรากฏชัดเจนมากกว่านี้ ก็คงเป็นที่ยอมรับของท่านได้สักวันหนึ่ง

สุดท้ายวันที่ข้าพเจ้ารอคอยก็มาถึงจนได้ เมื่อข้าพเจ้าได้รับคัดเลือกให้เป็นครูต้นแบบของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา และมีคณะผู้ใหญ่จากกระทรวงศึกษาธิการมาเยี่ยมถึงโรงเรียน ท่านก็ได้ร่วมต้อนรับและได้สัมผัสกับบรรยากาศที่ดีเหล่านั้น ในที่สุด...ท่านก็ได้กล่าวยกย่องข้าพเจ้าอยู่ตลอดเวลาว่า **“นี่แหละการสอนและการประเมินแบบสภาพจริง... จริง ๆ”**

เด็กเฝ้าเด็กน้อย

นางพรทิพย์ จินะลี

โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

โรงเรียนของฉันตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านแห่งหนึ่งในภาคเหนือ เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๒ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ฉันเป็นครูอนุบาล สอนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ ๓ มีนักเรียนทั้งหมด ๑๔ คน เป็นชาย ๕ คน หญิง ๙ คน ก็ไม่มากจนเกินไปสำหรับชั้นอนุบาล ต่อ ๑ ห้องเรียน เด็ก ๆ ส่วนใหญ่เป็นเด็กในพื้นที่ ส่วนนอกพื้นที่ก็อยู่ในหมู่บ้านใกล้เคียง ๆ กับโรงเรียน ผู้ปกครองมารับ-ส่ง ด้วยตนเอง ในชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง ทำไร่ ทำนา เด็ก ๆ น่ารัก ช่างพูดคุย หลายคนเรียนรู้ในสิ่งที่ครูสอนได้เร็วมากสามารถสนทนาโต้ตอบกับครูได้อย่างมั่นใจ เรื่องที่ฉันจะเล่าต่อไปนี้ไม่ได้เป็นเด็กในห้องเรียนของฉัน แต่เป็นเด็กชั้นอนุบาลปีที่ ๒ ซึ่งครูประจำชั้นได้ลาสิก เพราะพาลูกไปหาหมอ ฉันก็ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลเด็กอีกห้องหนึ่ง ซึ่งรวมกับเด็กห้องของฉันแล้วก็มีทั้งหมด ๒๓ คน เด็กอนุบาล ๒ เป็นเด็กที่เพิ่งเข้ามาเรียนใหม่ ฉันยังไม่คุ้นหน้า คุ้นตา เพราะเพิ่งเปิดเทอมใหม่ได้แค่ ๑ อาทิตย์ และห้องเรียนชั้นอนุบาล ๒

กับ ๓ ก็ไม่ได้อยู่ติดกัน และก็มีเรื่องที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้น คือ เวลาประมาณ ๑๐.๐๐ น. ฉันให้เด็กกินนมและกินขนมที่หน้าห้องเรียน ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ทำเป็นประจำอยู่แล้ว เมื่อเด็ก ๆ ส่วนใหญ่ก็กินนม กินขนมกันหมดแล้วก็เข้าห้องเรียนทำกิจกรรมตามปกติ คือ คนที่ทำงานเสร็จแล้วก็เล่นตามมุม คนไหนที่ยังทำไม่เสร็จก็ทำงานต่อจนเสร็จ ถึงจะได้เล่นกับเพื่อน เหลือเด็กอนุบาล ๒ อีก ๒ คน กินนมเสร็จแล้ว เหลือแต่ขนมอีกนิดหน่อย ฉันจึงเข้ามาดูแลเด็กส่วนใหญ่ในห้องเรียน และให้เด็ก ๒ คนนั้นนั่งกินขนมด้วยกัน หลังจากที่ฉันเข้ามาในห้องได้สักครู่ จึงออกมาดูเด็กทั้ง ๒ คน เพราะคิดว่าน่าจะกินขนมเสร็จแล้ว แต่สิ่งที่พบ คือ ความว่างเปล่ากับของขนมที่กินทิ้งไว้ เฮ้ ! เด็ก ๒ คนนั้นหายไปไหน คิดในใจทำไมแอบไปเล่น ชนจริง ๆ ฉันก็ยังไม่ได้ตกใจอะไร จึงไปดูที่สนามเด็กเล่น เดินตามหาจนทั่วก็ไม่มี จึงไปดูที่ห้องเรียนชั้นอนุบาล ๒ คิดว่าแอบชวนกันไปเล่นในห้องเรียนก็ไม่มี ห้องน้ำที่ด้านหลังที่พวกเขาเคยใช้เป็นประจำก็ไม่มี โรงอาหารก็ไม่มี ฉันเริ่มหนักใจ แล้วเด็ก ๒ คนนั้นหายไปไหน ทำไมชนนิก งามครูในโรงเรียนก็ไม่มีใครเห็น ตามหาในโรงเรียนไม่เจอเลย ครูอีกคนหนึ่งจึงช่วยออกตามหา ฉันจึงเอาจักรยานจะออกไปตามที่บ้าน คิดว่าอาจจะแอบกลับบ้าน เพราะบ้านอยู่ใกล้กับโรงเรียน และแล้วก็เป็นอย่างนั้นจริง ๆ หนักกลับบ้านค่ะ ครูคนที่ช่วยตามหา พาเด็กทั้ง ๒ คน เข้ามาในโรงเรียน บอกว่ายายกำลังพามาส่ง ฉันจึงทำการซักถามเป็นการใหญ่ ถึงเหตุผลที่หนักกลับบ้าน ได้ความว่าแอบหนีป็นออกทางสนามเด็กเล่น เพราะสนามเด็กเล่นกระโดดออกง่าย และแอบเข้าไปทางประตูหน้าวัด เพราะถ้าเดินไปที่ถนนครูจะมองเห็น ฉันจึงถามต่อไปว่า ไปทำอะไรที่บ้าน คำตอบที่ได้ คือ ไปเที่ยว ไปเข้าห้องน้ำ ฉันจึงถาม ใครเป็นคนชวน ทั้ง ๒ คนก็โยนความผิดกันไปมา เพราะกลัวจะถูก

ทำโทษ แต่ก็ซักถามจนได้รู้ว่าใครเป็นคนชวนก่อน ฉันจึงบอกถึงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น และห้ามคนอื่น ๆ อย่าทำตาม ความคิดที่อยู่ในใจฉัน นี่แค่เด็กอนุบาลนะ โตขึ้นจะเป็นแบบนี้อีกไหม นิสัยแบบนี้จะได้อย่างไร และที่สำคัญเด็กอาศัยอยู่กับทวดซึ่งแก่แล้วความคิดจะทันเด็กไหม ต่อไปจะเป็นอย่างไร และก็มีเหตุการณ์ที่ ๒ ในวันเดียวกันอีกเรื่อง “เงิน” เมื่อพูดคุยกันถึงเรื่องแอบกลับบ้านเสร็จแล้ว ฉันก็ปล่อยให้เด็ก ๆ ออกมาเล่นสนามเด็กเล่น เด็ก ๒ คนนั้นอีกนั่นแหละสองคนนี่ชอบเล่นด้วยกันตลอด คนหนึ่งเอาเงินออกมาเล่นส่วนอีกคนหนึ่งไม่ได้เอาออกมา ฉันจึงบอกให้เก็บไว้ เพราะถ้าเงินหายจะไม่ได้ซื้อขนม และถามอีกคนหนึ่งว่าเงินของมอยู่ไหน เพราะตอนเช้าเห็นทวดของเด็กกวักเงินให้ซื้อขนม ๑๐ บาท เด็กคนนั้นตอบว่าหายแล้วตอบแบบไม่รู้สึกรึอะไรเลย ฉันก็เลยบอกว่าถ้าเงินหายก็ไม่ได้กินขนมแล้ว ลองช่วยเพื่อนหาซิ เผื่อจะเจอ ทั้งสองคนก็จับมือกันไปเล่นที่อื่นหัวเราะกันอย่างสนุกสนาน พอใกล้จะหมดเวลาเล่นและจะไปกินข้าวฉันก็เห็นเด็กคนนั้นเอาเงินออกมาเล่นอวดเพื่อน ๆ ฉันจึงเรียกมาคุยเด็กพูดว่าผมโกหกครู มันอยู่ในกระเป๋ากางเกงของผม ทำไมถึงโกหกครู เด็กยิ้มคะ สงสัยมีความสุขกับการโกหก มันเป็นการโกหกครั้งที่ ๒ ในวันนี้ ฉันคิดในใจ เด็กอายุแค่นี้เห็นการโกหกผู้ใหญ่เป็นเรื่องสนุกมันคงไม่สนุกแน่ถ้าเธอโตขึ้นและยังมีนิสัยการโกหกแบบนี้ติดตัวไปเรื่อย ๆ อย่างแรกที่จะต้องทำคือครูประจำชั้นและผู้ปกครองจะต้องมาปรึกษาหารือกันแล้วว่าจะแก้ไขพฤติกรรมแบบนี้ได้อย่างไร ในปีการศึกษาหน้าฉันคงต้องหาวิธีการปราบการโกหกของเด็กคนนี้อย่างแน่นอน

ธรรมเนียมเก่า

นางสุชีลา ชาวอิน

โรงเรียนบ้านป่าจั่น สพป.เชียงราย เขต ๒

โรงเรียนบ้านป่าจั่น เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนในปีการศึกษา ๒๕๒๔ ประมาณ ๘๐ คน มีครู ๖ คน ไม่มีนักเรียนระดับปฐมวัยหรืออนุบาล เด็กเข้าเกณฑ์การเรียนในระดับประถมศึกษาอายุต้องครบ ๗ ปีบริบูรณ์ เด็ก ๆ ชนบทจึงมีรูปร่างแข็งแรงและโตเกินวัย เพราะต้องทำงาน ทำนา ทำไร่ ทำสวนช่วยครอบครัว

ข้าพเจ้าเป็นครูบรรจุได้ ๒ ปี ได้ทำการยื่นเรื่องย้ายโรงเรียนเพื่อทำการขอรับย้ายไปยังโรงเรียนใกล้ ๆ กับคู่สมรส ทางเจ้าหน้าที่ต่างก็ให้ข้อมูลแนะนำโรงเรียนเป็นอย่างดี แต่ด้วยความไม่ค่อยเชื่อใจใครง่าย ๆ นอกจากตัวเอง ข้าพเจ้าจึงขอดูแผนที่แล้วทำการเลือกโรงเรียนจากแผนที่เองโดยไม่สนใจข้อมูลอื่น ๆ นอกจากแผนที่ที่ระบุว่าใกล้กับโรงเรียนของคู่สมรสสอนอยู่เท่านั้น หรืออาจจะเป็นบุญวาสนา โชคชะตาฟ้าลิขิตที่ต้องมาอยู่ ณ โรงเรียนบ้านป่าจั่นแห่งนี้ไม่ทราบได้ วันแรกที่ต้องเข้าไปรายงานตัวที่โรงเรียนต้องขับรถจักรยานยนต์ผ่านหมู่บ้านแม่ห่าง ที่ติดถนนใหญ่ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่

เจ้าหน้าที่ให้ข้อมูลว่าสามารถเลือกลงได้ แต่ว่าไม่ได้เลือกผ่านทุ่งนา ผ่านถนนลูกรัง มีฝุ่นคลุ้งเป็นทางเมื่อรถแล่นผ่าน พอถึงหน้าโรงเรียน ผ่านไปเห็นแผ่นป้ายชื่อโรงเรียนเล็ก ๆ ปักอยู่กึ่งกลางรั้ว ใช้ตาสอดสายหาทางเข้าโรงเรียน มั่นใจแล้วจึงมองหาทางเข้าโรงเรียนเห็นเป็นทางเดินเล็ก ๆ มีร่องรอย ของรถจักรยานยนต์ผ่าน จึงวกกลับมาเข้าไปในโรงเรียนสภาพโรงเรียนเจียบกริบ นักเรียนอยู่ในห้องทำกิจกรรมวาดรูป และกิจกรรมทำแบบฝึกหัดกันอยู่ พบครูสองสามคน กำลังนั่งสนทนากันอยู่ในห้องพักครู สอบถามถึงผู้บริหาร ทราบว่าเป็นตำแหน่งครูใหญ่ไปร่วมประชุมที่อำเภอ

เมื่อได้รายงานตัวในวันรุ่งขึ้น พบครูใหญ่ ท่านก็ชี้แจงให้ทราบว่าโรงเรียนมีครู ๕ คนรวมทั้งครูใหญ่ และลูกสาวครูใหญ่ที่ต้องประจำชั้นด้วย และไม่มีภารโรง แต่ชาวบ้านและผู้ปกครองจ้างเป็นรายปี ใช้ข้าวเปลือกเป็นค่าจ้าง อาศัยอยู่บ้านพักครู ครูใหญ่ก็ให้ไปพักในห้องเรียนห้องหนึ่ง ซึ่งเป็นห้องว่าง ๆ ไม่มีอะไร พระสงฆ์ที่วัดให้เตียงไม้เก่า ๆ และเตียงนอนมาให้พอเป็นที่หลับนอนไปชั่วคราว ซึ่งก็ไม่ได้เป็นปัญหาสำหรับข้าพเจ้า กลับเห็นว่าผู้คนที่อยู่รอบข้างรอบโรงเรียนมีน้ำใจไมตรีมอบรอยยิ้มทักทายสร้างความคุ้นเคย เป็นธุระจัดหาสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องการและมีแววตาแห่งความหวังฉายประกายอยู่ทำให้ข้าพเจ้าเกิดแรงบันดาลใจและมีปณิธานที่ต้องทำให้นักเรียนโรงเรียนแห่งนี้ได้รับการพัฒนาการเรียนรู้อันให้เท่าเทียมกับเด็กนักเรียนโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีความพร้อมทุกด้านให้ได้

อาทิตย์แรกร่วมกับนักเรียนปรับปรุงทางเดินให้เป็นถนนให้กว้างขึ้นโดยใช้อิฐห้องส้วมเก่า ๆ และขุดดินข้าง ๆ ยกขึ้นมาเป็นถนน โดยขอเวลาช่วงเวลาช่วงโมงสุดท้ายให้นักเรียนทุกคนสละแรงงาน

ช่วยกันทำถนนเป็นรูปเป็นร่าง เด็ก ๆ ใช้ทรายโรยถนนให้แลดูสวยงาม ปรากฏว่าครูต้องขี่จักรยานยนต์ผ่าน เด็ก ๆ ขอร้องให้ครูผ่านไปอีกทางหนึ่ง แต่ครูใหญ่กลับไม่สนใจซึ่งรถผ่านไปโดยไม่สนใจสายตาของเด็กที่มองตามรอยรถที่เป็นทางผ่านหน้าไปแล้วหันหน้ามองหน้าข้าพเจ้าที่เบ้าตามีน้ำตาซึมออก แล้วผวาเข้ากอดครูแล้วก็พากันร้องไห้สักครูใหญ่ เมื่อปาดน้ำตาเสร็จรวบรวมพลังใจซึ่งกันและกันใหม่ แล้วเด็ก ๆ ก็ค่อย ๆ ช่วยกันกลบรอยรถจนราบเรียบตามเดิม

การทุ่มเทการทำงานและความตั้งใจจะทำให้โรงเรียนแห่งนี้ได้รับการพัฒนากับสิ่งที่ขาดแคลน ที่หลากหลายประการกลับกลายเป็นปัญหาเมื่อเด็ก ๆ ต้องการเรียนภาษาอังกฤษ แต่โรงเรียนไม่ได้เลือกที่จะสอนภาษาอังกฤษแต่เลือกเรียนการงานอาชีพ ที่เด็กต้องไปถางไร่ปลูกกล้วยไม้ของผู้มีอิทธิพล เด็กส่วนหนึ่งที่ต้องการเรียนต้องมาเรียนกับข้าพเจ้าที่ห้องพักในตอนกลางคืนท่ามกลางแสงเทียนรำไรในห้องแคบ ๆ ทุก ๆ คืน ความทราบถึงครูใหญ่จึงเรียกข้าพเจ้าไปพบพร้อมกับบอกว่า “เธอต้องรับผิดชอบนะ เพราะโรงเรียนเราไม่เปิดสอนภาษาอังกฤษ หากทางอำเภอรู้เข้าจะมีความผิดนะ โทษถึงติดคุกเลย” การที่จะสอนความรู้ให้เด็กผิดถึงติดคุกเลยหรือนี่ แต่ด้วยความต้องการให้เด็กมีความรู้การเรียนการสอนยังคงมีต่อไปสร้างความไม่พอใจแก่ผู้บริหารมาก ในเรื่องนี้

ต่อมาสนามหญ้าของโรงเรียนหญ้าขึ้นสูงไม่มีคนตัด มีวัวสามสี่ตัวถูกปล่อยให้มันกินหญ้าในสนามทุกวัน เด็ก ๆ บางคนวิ่งไปมากลับไปเหยียบขี้วัว จึงมาฟ้องข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจึงไปปรึกษากับครูสมยศ คู่สมรสที่เพิ่งถูกย้ายสับเปลี่ยนมาอยู่โรงเรียนเดียวกันไม่กี่สัปดาห์เพื่อแก้ปัญหา จึงได้ให้นักเรียนได้ทำการเลือกตั้งประธาน

นักเรียน และคณะกรรมการนักเรียนชั้นและประชุมร่วมกันเพื่อพิจารณาหาปัญหา สาเหตุการหาแนวทางแก้ไข โดยการกำหนดข้อตกลงและข้อปฏิบัติร่วมกัน โดยมีคณะกรรมการนักเรียนในรูปแบบสภานักเรียน มีคณะกรรมการ ฝ่ายต่าง ๆ โดยมีมติตกลงกันให้มีฝ่ายอาคารสถานที่ คอยดูแลความสะอาดเรียบร้อยของอาคารสถานที่ สนามหญ้าถนนและรอบ ๆ บริเวณปลูกและดูแลต้นไม้ ฝ่ายสารวัตรทำหน้าที่เป็นฝ่ายปกครองดูแลความประพฤติ การแต่งกายให้ถูกระเบียบ ลงโทษผู้กระทำผิดตามมติและข้อตกลง ฝ่ายสุขภาพต้องคอยดูแลสุขภาพ ตรวจเสื้อผ้า ตรวจเล็บ และให้บริการด้านสุขอนามัยปฐมพยาบาลและน้ำดื่มน้ำใช้ ฝ่ายห้องสมุด ให้บริการหนังสือและให้ความรู้สาระที่ได้อ่านนำไปเล่าให้เพื่อน ๆ นักเรียนฟังหน้าเสาธง จัดประกวดเรียงความ วาดภาพ จัดหาหนังสือและดำเนินกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ฝ่ายปฏิคมและประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ต้อนรับแขกและทำแผ่นพับความรู้ ข่าวสารต่าง ๆ เมื่อเด็ก ๆ ร่วมปรึกษาหารือกันดีแล้ว ได้นำมติที่ได้ประชุมร่วมกันให้ครูที่ปรึกษาได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม แล้วกำหนดเป็นธรรมนูญโรงเรียนแล้วนำไปให้ครูใหญ่ได้รับทราบ พร้อมลงนามอนุมัติ กิจกรรมสภานักเรียนเป็นไปด้วยความกระตือรือร้น บริเวณเริ่มสะอาดสะอ้านทั้งในและนอกห้องเรียนทุกคนทำงานด้วยความตั้งใจ สัปดาห์หนึ่งจะกำหนดให้หนึ่งวันหนึ่งชั่วโมงเป็นวันพัฒนาโรงเรียนเด็ก ๆ จะนำเคียวมาจากบ้าน เพื่อมาเกี่ยวหญ้ากลางสนามจนสามารถวิ่งเล่นได้ ทุกวันนักเรียนที่เป็นประธานนักเรียน ทำหน้าที่ตรวจตราการทำงานของนักเรียนตั้งแต่เข้าบันทึกผลการทำงาน ปัญหาอุปสรรค และนำเสนอหน้าเสาธงเพื่อการปรับปรุงพัฒนาต่อไป

แต่แล้วเมื่อประธานสภาฯรายงานมีว้าวเข้ามาในสนามโรงเรียน มาถ่ายมุลทำให้สกปรก ประเด็นนี้ทำให้เดือดร้อนเจ้าของว้าว คือ ครูใหญ่ที่ซื้อว้าวให้ชาวบ้านเลี้ยง แล้วนำมาปล่อยในโรงเรียน ซึ่งเด็ก ๆ ร่วมกันออกเสียงห้ามนำว้าวเข้ามาเลี้ยงในโรงเรียนถ้าฝ่าฝืนจะปรับ เจ้าของว้าว ครูใหญ่จึงเรียกประธานนักเรียนและคณะกรรมการนักเรียน ไปพบและสอบถาม ก็ได้คำตอบยืนยันจากเด็กว่าทำตามข้อตกลง ธรรมนูญโรงเรียน ครูใหญ่โกรธจัด ลั่นวาจา “ธรรมนูญอะไรไม่เห็นรู้ เรื่อง ธรรมนูญเถื่อนนะซิ” ประธานนักเรียนและคณะกรรมการ นักเรียนกึ่งงและตอบโต้ไปว่า “อ้าวจะเถื่อนได้อย่างไรครูใหญ่ลงนาม แล้วนี่คะ” ครูใหญ่โมโหมากตะเบ็งเสียงออกไป “ไม่รู้ เถื่อนก็เถื่อนซิ” และทำการตั้งคณะกรรมการสอบสวนว่าครูท่านใดอยู่เบื้องหลัง การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยโรงเรียนที่ส่งผลต่อการเลี้ยงว้าว ในครั้งนี้ พร้อมทั้งสั่งยกเลิกธรรมนูญโรงเรียนฉบับนี้โดยบอกว่าเป็น ธรรมนูญเถื่อน เด็ก ๆ ต่างพากันเดินออกจากห้องครูใหญ่ด้วยน้ำตา นองหน้าตรงไปหาข้าพเจ้าสวมกอดแล้วร้องไห้สะอึกสะอื้น

รุ่งเช้าเด็ก ๆ เดินทางมาโรงเรียนด้วยสีหน้าหงอย ๆ เศร้าซึ้ง นักเรียนอยู่แต่ในห้องของตนเอง ไม่มีนักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่าง ที่เคยเป็น มีเด็กเล็ก ๆ บางคนยังทำหน้าที่อยู่แต่เด็กนักเรียนรุ่นพี่ ที่เป็นคณะกรรมการบอกให้หยุดทำไปก่อน เพราะว่าเราเป็นพวกเถื่อน ๆ ดังนั้นไม่ต้องทำ จากปฏิกริยาดังกล่าวทำให้ครูใหญ่ต้องเรียกข้าพเจ้า ไปพบในที่ประชุมครู พร้อมทั้งให้ชี้แจงเรื่องทั้งหมด ซึ่งข้าพเจ้าก็ชี้แจง ไปว่าเด็ก ๆ มีความกลัวความผิดที่ทำอะไรไปไม่ถูกใจ ไม่ถูกต้อง ก็ต้อง หยุดไปก่อน แต่ในที่ประชุมครูใหญ่กับลูกสาวครูใหญ่ก็ยังไม่ยอม พร้อมจะให้ข้าพเจ้ารับผิดชอบ และตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย

นำข้อกล่าวหามาให้เซ็นรับทราบข้อกล่าวหากระด้างกระเดื่องและ
ตบโตะใส่ผู้บังคับบัญชา แต่ข้าพเจ้ายืนยันกรานว่าตัวเองไม่ได้กระทำ
ผิดตามที่กล่าวหา จึงไม่ยอมเซ็นรับทราบข้อกล่าวหาดังกล่าว

สัปดาห์ต่อมาหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอพร้อมด้วย
ผู้บริหารทั้งอำเภอต่างพากันเข้ามาในโรงเรียนฟังการบรรยายสรุปของ
สถานักเรียนและแยกย้ายกันตรวจตราสถานที่พูดคุยสอบถามครู
โดยเฉพาะ ท่านหัวหน้าการประถมอำเภอได้เข้าไปนั่งดูกิจกรรมการเรียน
การสอนของข้าพเจ้า เริ่มตั้งแต่เข้าโรงเรียนมาเก้าโมงเช้าจนถึงเวลา
เย็นเลิกเรียน หลังจากนั้นท่านหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอได้เรียก
ข้าพเจ้าเข้าไปคุยด้วยพร้อมพูดว่า “ทำอย่างนี้แหละ ทำไปเถอะ
พัฒนาต่อไปเรื่อย ๆ นะ ถ้ามีปัญหาอะไรให้ไปหาผมที่อำเภอ ผมจะ
มาแก้ไขปัญหาให้” หลังจากนั้นคณะผู้บริหารทั้งหมดก็เดินทางออก
จากโรงเรียนนี้ไป โดยครูในโรงเรียนนี้ยังไม่รู้เลยว่า ท่านกับคณะมา
ด้วยสาเหตุอันใดกันแน่

ให้ใจด้วยใจ

นางพวงผกา ์ กวงแหวน
โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง
สพป.เชียงราย เขต ๔

ดิฉันรับราชการครูมากกว่า ๒๐ ปี มีหลายเรื่องราวที่มากมายที่เกิดขึ้นระหว่างครูกับลูกศิษย์ ลูกศิษย์บางคนเรียนเก่งก็มักจะเป็นที่โปรดปรานของครู เพราะครูจะสอนสบาย สอนสนุก เนื่องจากเด็กเก่งมักจะรับรู้ได้เร็ว และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ แต่กับเด็กเรียนอ่อนหรือการรับรู้ที่ช้ามาก มักจะเป็นที่ถือเป็นปัญหาหลักที่ครูต้องเร่งแก้ไข เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ทัดเทียมเท่าเด็กคนอื่น

อรณา เป็นเด็กอีกคนหนึ่งที่ได้รับรู้ได้ช้ามากกว่าเพื่อนทุกคนในห้อง ทำอะไรก็ช้าไปหมด แม้แต่กิจกรรมประจำวัน เมื่ออยู่ในชั้นเรียนมักจะถูกเพื่อน ๆ ล้อเรื่องความเขื่องช้า อืดอาด แม้แต่ครูทุกคนก็ต้องช่วยกันกระตุ้น ช่วยกันจ้ำจี้จ้ำไชให้อรณาพัฒนาตัวเองให้ดีขึ้นปัจจุบันอรณาเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มีอยู่ครั้งหนึ่งดิฉันเคยบอกอรณาว่า จะให้กลับไปเรียนชั้น ป.๒ - ป.๓ เพราะอรณา ทำงานไม่เคยเสร็จทันเวลาที่กำหนดเลยแม้แต่ครั้งเดียว

อรณาบอกกับดิฉันว่า “หนูไม่กลับไปชั้น ป.๒ – ป.๓ ได้มั๊ยคะ” ดิฉันจึงถามไปว่าแล้วจะไปชั้นไหน อรณาก็ตอบด้วยความเชื่อว่า “หนูขอไปอยู่ชั้นอนุบาล...” จึงทำให้ดิฉันทั้งขำทั้งสงสารอรณา จึงมาคิดได้ว่าในเมื่อเราแก่ที่อรณาไม่ได้ จึงแก้ไขที่ความคิดตัวเองก่อน โดยการพยายามทำความเข้าใจอรณาให้มากขึ้น เข้าใจความเป็นตัวตนของเขา

ดิฉันเปลี่ยนจากการดุหรือบ่นเมื่ออรณาทำงานไม่เสร็จมาเป็นการพูดให้กำลังใจและหยอกล้อแทน เช่น “ครูรออยู่นะคะแม่ ว่องไว...” วิธีนี้ไม่ได้ทำให้อรณาทำงานเร็วขึ้นกว่าเดิมมากเท่าไร แต่ดิฉันได้รับรู้ถึงความไวใจที่อรณามีให้ดิฉันมากขึ้น เมื่อมีเวลาว่าง อรณามักจะมานั่งเล่าเรื่องโน่น เรื่องนี้ให้ฟัง ถ้าถามในเรื่องที่เขาสงสัย คงเป็นเพราะเขารู้ว่าจะไม่ถูกดุจากดิฉัน

การสร้างคนจะใช้เวลามากเท่าไร ดิฉันไม่อาจรับรู้หรือบอกเวลาที่ชัดเจนได้ แต่ดิฉันหวังว่า “หากสร้างทัศนคติที่ดีให้เกิดกับใครคนหนึ่งได้ อาจเป็นจุดเล็ก ๆ ที่สามารถนำเขาไปสู่ความสำเร็จได้ในวันหนึ่ง”

สัญญาลูกผู้ชาย

นางสุจิตรา วรรณสาร
โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง
สพป.เชียงราย เขต ๔

ดิฉันย้ายมาสอนที่เป็นวันแรก โดยได้สอนประจำชั้นประถม ศึกษาศึกษาปีที่ ๓ ซึ่งครูกับนักเรียนได้ทำความรู้จักกัน แต่มีเรื่องหนึ่งที่ดิฉัน รู้สึกแปลกใจ คือ มีเด็กนักเรียนขาดเรียน ๑ สัปดาห์ เพราะสาเหตุใด ตอนแรกคิดเองว่าน่าจะเจ็บป่วย แต่เมื่อสอบถามเด็กนักเรียนจึงทราบว่าเด็กคนนั้นติดเกม นอนดึก ตื่นสาย เลยมาโรงเรียนไม่ทัน ทำให้ขาดเรียนติดต่อกันหลายวัน เมื่อทราบสาเหตุแล้วดิฉันจึงไปเยี่ยมบ้านนักเรียน ได้สอบถามจากผู้ปกครองได้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ครอบครัวแตกแยก เด็กอยู่กับแม่และยาย

เมื่อทราบสาเหตุแล้ว ดิฉันจึงแนะนำผู้ปกครองเรื่องการดูแล เอาใจใส่เด็กคนนี้อย่าใช้ความรุนแรง ค่อย ๆ พูดถึงผลดี ผลเสียของการขาดเรียนให้เด็กได้คิด และแนะนำให้ไปโรงเรียนในวันรุ่งขึ้น และแล้ววันรุ่งขึ้นดิฉันก็พบเด็กคนหนึ่งที่โรงเรียน ได้เรียนรู้นิสัยอีกหลายอย่าง เป็นเด็กเอาแต่ใจตัวเอง ไม่อดทน ทำงานไม่เสร็จ ไม่มีสมาธิในการทำงาน ใจลอย คุยมากในเวลาเรียน

ต่อมาอีกเขาก็ขาดเรียนอีกดิฉันจึงต้องไปเยี่ยมบ้านอีก และขอสัญญาจากเด็กว่าจะไม่ขาดเรียนอีก แต่ก็เหมือนเดิม คือ เด็กยังขาดเรียนอีก ดิฉันจึงคิดหาวิธีว่าจะทำอย่างไรให้เด็กคนนี้มาเรียนทุกวัน จึงทำสัญญาลูกผู้ชายว่าจะมาเรียนทุกวัน และจะไม่ไปร้านเกมอีกเป็นอันขาด และทำเพื่อแม่และตัวเอง ถ้าหากว่าไม่ทำตามสัญญาที่ให้ไว้กับครู จะให้ใส่กระโปรงของนักเรียนหญิงมาเรียนทุกวัน และได้ลงโทษด้วยการตีไป ๕ ที หลังจากนั้นเด็กก็มาเรียนทุกวัน

จากวันนั้นจนถึงวันนี้ ๒ ปีแล้ว เด็กคนนี้เปลี่ยนเป็นคนดี ตั้งใจเรียน ผลการเรียนดีขึ้นตามลำดับ ดิฉันเฝ้าติดตามตลอด และในปีนีเขายู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ แล้ว และเป็นคนดีของสังคม เป็นเยาวชนที่ดีของชาติ ต่อไป

ครู ๓๖๑.

ครูใหญ่ครรชิต พูนวิเชียร
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคดุสิต

จากวันแรกที่มาทำหน้าที่ครูใน รร.ตชด.บ้านรุน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ ผมนั่งดูอาคารเรียนชั่วคราวที่พวกเราพร้อมกับชาวบ้าน สมทบเงินช่วยกันสร้างขึ้น สภาพห้องเรียนสี่เหลี่ยมขนาด ๔x๔ เมตร จำนวน ๖ ห้องเรียน ฝาผนังก่ออิฐบล็อกแบบไม่ต้องฉาบ เพราะหา เหล็กหามุมไม่มีเลยฉาบไม่ได้ สภาพห้องเรียนยังขนาดนี้แล้วห้องพัก ครูละ เอ้อ...จะเป็นแบบไหน (ยังไม่มีบ้านพักครับอาศัยชาวบ้านอยู่) ปีแรกครูใหญ่ให้ผมสอนประจำชั้น ป.๕ มีนักเรียน ๑๕ คน รับงาน วิชาการ งานโครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โครงการนักเรียนใน พระราชานุเคราะห์ ปลุกพืชผักอีกด้วย โอ้!งานครู ตชด. ทำไม่มัน เยอะมาก...พวกเราต้องแบ่งกันเพราะมีครูจำนวนน้อยครับ ครั้งแรกที่สอนก็ไม่ว่าจะทำยังไง คู่มือครูก็ไม่มี มีแต่หนังสือเรียนเด็ก ๆ ที่นำมา จากโรงเรียนเดิม ก็นี่ถึงและนำเอาความทรงจำเก่า ๆ สมัยเป็นเด็ก นักเรียนที่ครูเคยสอนเรานำมาใช้ก่อน วิชาคณิตศาสตร์ไม่มีปัญหา เปิดหนังสือมาก็ว่าตามตัวอย่างเลย วิชาภาษาไทยพอไปได้ แต่วิชา

ภาษาอังกฤษเรา แล้วจะทำยังไง? เราต้องหาเครื่องมือช่วยในการจัดการเรียนการสอน กว่าจะพอไปได้ก็เป็นთอมเลยครับ ก็ดู ๆ ไถ ๆ ไปก่อน ตกเย็นก็ตามเด็ก ๆ ในชั้นเข้าหมู่บ้าน วันนี้ไปบ้านนั้น วันนั้นไปบ้านนี้ ได้กินข้าวบ้างสังสรรค์กับผู้ปกครองบ้าง พูดกันก็ไม่ค่อยจะรู้เรื่องเด็ก ๆ ต้องคอยแปลให้ฟังเพราะชาวบ้านส่วนใหญ่พูดภาษาถิ่น คือ ภาษาเขมร ถ้าอายุมากแล้วจะพูดภาษาไทยไม่ได้เลย

หลังจากที่การทำงานเข้าที่แล้วผมต้องกลับมาคิดใหม่ว่าเราจะทำยังไงถึงจะทำหน้าที่ครู และเข้าใจการสอนวิชาภาษาอังกฤษ เพราะเพื่อน ๆ ก็เช่นกันสอนไม่ได้ และครูใหญ่ให้ผมสอนภาษาอังกฤษ ชั้น ป.๕ - ป.๖ ผมจึงได้ตัดสินใจไปสมัครสอบเรียนต่อวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ อาจารย์ที่สอบสัมภาษณ์ยังแปลกใจ ผมก็เล่าที่ไปที่มาให้ฟัง จึงได้เรียนต่อเอกภาษาอังกฤษในช่วงวันเสาร์ - อาทิตย์ เมื่อก่อนการเดินทางก็ลำบากต้องขี่รถมอเตอร์ไซด์ไปและกลับ เป็นระยะทางห้าร้อยกว่ากิโลเมตรทุกอาทิตย์ เพราะเงินเดือนน้อยครับ แต่กว่าจะได้เรียนวิชาครู การเขียนแผนการสอนก็นานทีเดียว จึงต้องศึกษาจากหลาย ๆ ทางเพื่อเป็นแนวทางในการสอน เด็ก ๆ ที่พูดภาษาถิ่นเขมรจะพูดภาษาอังกฤษได้ดีมากครับ

เด็กนักเรียนที่อยู่ตามชายขอบเป็นเด็กที่มีความสามารถมาก ทั้งด้านทักษะอาชีพ การเอาตัวรอด ด้านวิชาการ และด้านกีฬา เพราะเด็ก ๆ จะมีความตั้งใจปฏิบัติในทุกกิจกรรมที่ครู ตชด. สอน และพาลงมือทำโดยเฉพาะเรื่องทำการเกษตรต่าง ๆ เวลาส่วนใหญ่เด็ก ๆ จะอยู่ที่โรงเรียน มาโรงเรียนแต่เช้า เลิกเรียนครูก็พาลงแปลงเกษตร ซ่อมกีฬา พืชผักก็เก็บไปกินที่บ้านได้อีก เราประเมินได้จาก

การส่งนักเรียนเข้าเข้าร่วมแข่งทักษะวิชาการและกีฬา เด็กเราบางคนหรือทีมกีฬาเรา ได้เป็นตัวแทนของกลุ่มไปแข่งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ในหลายปีติดต่อกัน มีครูท่านหนึ่งสบถไว้ว่า “เฮ้! เราสอนยังไง แพ้ ตชด.สอน”

“ช่างเผือกมียู๋ในป่าจริง ๆ”

ตำรวจป่า มาทำหน้าที่ครู

ครูใหญ่ครรชิต พูนวิเชียร
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคดุสิต

ผมเป็นนักเรียนพลตำรวจรุ่นที่ ๔๖/๒๕๓๗ จอหอ (ลูกหม้อ ตชด.พระยอด ๑๑) หลังจากสำเร็จหลักสูตรนักเรียนพลตำรวจจาก กก.๓ บก.กฝ.ค่ายพระยอดเมืองขวางแล้ว ปี ๒๕๓๘ ผมได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ ร้อย ตชด.๒๑๗ อำเภอปราสาท สังกัด กก.ตชด.๒๑ จังหวัดสุรินทร์ ตำแหน่งลูกแถว หมวด ตชด.๒๑๗๔ หมู่ ๓ ประจำพล ค.๑๐ ในขณะนั้นชายแดนไทย - กัมพูชา ด้านจังหวัดสุรินทร์ยังมีเหตุการณ์ไม่สงบเกิดขึ้นอยู่ ร้อย ตชด.๒๑๗ ซึ่งเป็นกองร้อยปฏิบัติการสนาม ต้องส่งหมวด ตชด. ไปตั้งฐานปฏิบัติการตามแนวตะเข็บชายแดน และส่งชุดลาดตระเวนผลัดเปลี่ยนกันออกลาดตระเวน พิสูจน์ทราบ และเฝ้าระวังตามแนวชายแดน รอยต่อและช่องเข้า-ออก ขึ้น-ลงตามธรรมชาติ ซึ่งการตั้งฐานปฏิบัติการดังกล่าวต้องทำตามกลยุทธ์และวิธีการทางทหารทุกอย่าง ในขณะนั้นบริเวณชายแดนดังกล่าวยังเต็มไปด้วยระเบิด และการไปตั้งฐานปฏิบัติการดังกล่าวจะหมุนเวียนเปลี่ยนกันไปเรื่อยๆตามแนวตะเข็บชายแดน คือ ออกปฏิบัติ

หน้าที่ ๓ เดือน จะเข้ามาพักในกองร้อย ๑ เดือน และออกไปตั้งฐานปฏิบัติการใหม่พื้นที่ใหม่อีกครั้ง เป็นวงรอบเช่นนี้

ก่อนที่ผมจะสอบเข้าเป็น ตชด.ได้ ผมกำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ ๒ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ และเมื่อสอบเป็นข้าราชการตำรวจได้ จึงต้องหยุดพักการเรียนไว้ก่อน ซึ่งเหลืออีก ๑ ภาคเรียน ก็จะถูกจบในระดับอนุปริญญา หลังจากนั้น ผมต้องไปขอลงศึกษาต่อซึ่งภาระหน้าที่การปฏิบัติงานในปัจจุบัน เป็นปัญหามากต่อการไปศึกษาต่อของผม แต่ผมก็ทำได้จนจบอนุปริญญา

เมื่อปี ๒๕๓๙ ผมยังปฏิบัติหน้าที่ตำรวจสนาม ในขณะนั้นประจำอยู่ที่ฐานปฏิบัติการเขาแหลม บ้านนางมุด อำเภอพนมดงรัก จังหวัดสุรินทร์ ในช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ทาง กก.ตชด.๒๑ จังหวัดสุรินทร์ มีนโยบายจะสร้าง รร.ตชด.ในหมู่บ้านที่เป็นจุดบอดโรงเรียน ๒ อำเภอ ได้แก่ อำเภอบัวเขต และอำเภอสังขะ จำนวน ๓ แห่ง และมีหนังสือเวียนไปตามกองร้อยสนามต่าง ๆ ในความรับผิดชอบ ต้องการรับสมัครกำลังพล ตชด.ที่มีวุฒิทางการศึกษาและสมัครใจไปทำหน้าที่ครู จำนวน ๒ ชุดปฏิบัติการ เพื่อไปร่วมกันสร้าง รร.ตชด. และทำหน้าที่ครูผู้สอนใน รร.ตชด. เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร เพิ่มโอกาสทางการศึกษา พัฒนาและช่วยเหลือประชาชน และงานการข่าวด้านความมั่นคง ผมจึงสมัครใจ และเมื่อวันที่ ๒๕-๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ กก.ตชด.๒๑ จัดเจ้าหน้าที่อบรมแบ่งชุดปฏิบัติการ ๓ ชุด และประชุมชี้แจงแนวทางการปฏิบัติให้กับกำลังพลที่จะไปสร้างโรงเรียนและทำหน้าที่ครูให้เข้าใจบทบาทและหน้าที่ และเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ผมและเพื่อนผู้ร่วมอุดมการณ์จำนวน ๗ นาย ก็ได้เดินทางเข้าพื้นที่ หมู่บ้านรุน ตำบลบัวเขต อำเภอบัวเขต

จังหวัดสุรินทร์ ลงมือก่อสร้างอาคารเรียนชั่วคราว ดำเนินการต่าง ๆ และต้องเปิดทำการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ ๑ ให้ทันในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๓๙ นับวันเวลาแล้วเหลือประมาณ ๒ เดือนกว่า เอ๊ะ! พวกเราจะทำกันได้อย่างไร

วันแรกที่มาทำหน้าที่ครู นั่งคิดอยู่ในใจ เราจะสอนอะไร
“การเป็นครูนี้... มันยากมาก”

จากครูน้อย สู่วุฒิกูใหญ่ ใจต้องสู้

ครูใหญ่ครรชิต พูนวิเชียร
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคดุสิต

ผมยังปฏิบัติหน้าที่ครูใน รร.ตชด.บ้านรุน อำเภอบัวเขต จังหวัดสุรินทร์ จนถึงปี ๒๕๔๓ ก็ได้ย้ายมาทำหน้าที่ครู รร.ตชด.เฉลิมพระเกียรติฯ บ้านโรงเลื่อย ตำบลละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นโรงเรียน ที่ตั้งขึ้นใหม่ในปี ๒๕๔๒ ถึงแม้จะตั้งใหม่แต่ก็มีเด็กนักเรียนในหลาย ๆ หมู่บ้านเข้ามาเรียน เป็นจำนวน มาก ซึ่งครู ตชด.ที่มีอยู่จำนวน ๑ ชุดปฏิบัติการ (๑๒ คน) ไม่เพียงพอ ต่อจำนวนห้องเรียน จึงถือโอกาสย้ายมาใกล้บ้าน ที่อำเภอนางรอง และสะดวกต่อการไปเรียนต่อจนจบปริญญาตรีในปีเดียวกัน การที่เรา ได้มาทำหน้าที่ครู ตชด. ถึงแม้ว่าครูส่วนใหญ่จะไม่มีวุฒิทางการศึกษา แต่ทุกคนก็ตั้งใจทำหน้าที่แสวงหาความรู้ และวิธีการใหม่ ๆ มาสอน เด็กอยู่ตลอดเวลา เรื่องงานสอนพวกเราอาจสู้ครู สพฐ. ไม่ได้ แต่เราก็ ต้องหาจุดเด่นให้กับโรงเรียนของเรา นั่นคือ การดำเนินงานโครงการ ตามพระราชดำริฯ โดยเฉพาะโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน ซึ่งมี กิจกรรมที่เรานำเด็กนักเรียนลงมือปฏิบัติเพื่อเรียนรู้มากมาย เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การทำไร่นาสวนผสม กิจกรรมไม้ผล

กิจกรรมประมง กิจกรรมปศุสัตว์ ทั้งเลี้ยงไก่ไข่ ไก่เนื้อ ไก่พื้นเมือง
สุกร และโรงสีข้าว จนเป็นแหล่งศึกษาดูงานของผู้ที่สนใจทั่วไป และ
ที่โรงเรียนนี้เอง ผมมีโอกาสได้เฝ้ารับเสด็จ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิรา-
ลงกรณวราชนัดดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ
สยามบรมราชกุมารี ถวายรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ และ
นำนักเรียนบรรเลงดนตรีไทย ให้พระองค์ท่านได้ทอดพระเนตร และ
รับฟังอย่างใกล้ชิดอีก ๒ ครั้ง คือ ในปี ๒๕๔๕ และปี ๒๕๔๙

ต่อมาในปี ๒๕๕๔ บข.ตชด. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ
เปิดรับสมัครครู ตชด. ชั้นประทวน ที่ปฏิบัติหน้าที่ครูใน รร.ตชด.
มีสิทธิ์สอบเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรทำหน้าที่ครูใหญ่ รร.ตชด.
ทั่วประเทศ จำนวน ๔๐ ตำแหน่ง ผมและเพื่อน ๆ ก็ใช้สิทธิ์นั้นทันที
(อยากเป็นนายตำรวจครับแต่ไม่อยากเป็นครูใหญ่) ผลปรากฏว่า
โรงเรียนนี้สอบออกได้เป็นครูใหญ่ ๕ คน รวมครู ตชด.กก.ตชด.๒๑
จ.สุรินทร์ สอบได้ ๑๐ คน แต่มี รร.ตชด. ในสังกัด ๗ โรงเรียน
มีตำแหน่งว่าง ๓ ตำแหน่ง เป็นเรื่องเลยครับ วันที่ ๑๐ ส.ค.๒๕๕๕
ผมหอบหิ้วกระเป๋าและรถคู่ใจพร้อมพี่ที่สอบได้พร้อมกัน ๑ คน จาก
บุรีรัมย์เดินทางสู่ภาคเหนือ เป้าหมาย คือ กก.ตชด.๓๒ จังหวัดพะเยา
ครั้งแรกในชีวิตที่ขึ้นมาภาคเหนือ เราขับรถประมาณ ๑๔ ชั่วโมงก็ถึง
จุดหมาย วันรุ่งขึ้นไปรายงานตัวพร้อมรับคำสั่ง

วันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๕๕ ผมได้รับมอบหมายให้ไปทำหน้าที่
ครูใหญ่ รร.ตชด. เฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี อำเภอบ่อเกลือ
จังหวัดน่าน ส่วนพี่อีกคนไปอยู่ รร.ตชด. พิระยานุเคราะห์ ๓ อำเภอบ่อ
แม่จรมิ จังหวัดน่าน ผมเดินทางคนเดียวไปเรื่อย ๆ ขับไปคิดไปใจ
ก็เริ่มถอด ๑ คืน ๒ วันท่ามกลางขุนเขาและทะเลหมอก มองเห็นป้าย

โรงเรียนเลี้ยวขวา ๓ กม. เห็นด่านทหารพรานเข้าไปสอบถาม ได้คำตอบแล้วทำให้เราสงสัย “ตอนนี้รถพียงขึ้นไม่ได้ ฝนเพิ่งหยุดตกต้องรออีกสักหน่อย” พักคุยกับทหารพรานจนตะวันบ่ายคล้อย ฝนก็ยังลงเม็ดอยู่ริน ๆ ก็ได้ยินประโยคหนึ่ง “พี่ ๆ ขึ้นได้ละตอนนี้ ค่อย ๆ ไต่ขึ้นไปนะ” ขับออกจากด่านทหารพรานมาได้สักระยะ เจอแล้วครับคำพูดที่ทำให้เราสงสัยทางข้างหน้าทั้งโคลน หินก้อนใหญ่ ๆ ไหล่ทางข้าง ๆ เป็นเหวลึก บางช่วงเป็นคอนกรีตมีตะไคร่น้ำจับจนเขียว โค้งชันขึ้นเขา รถวิ่งได้ทางเดียว ช่วงลงก็ทางดิ่งเป็นดินโคลนเหนียว ขึ้น ๆ ลง ๆ เริ่มคิดหนัก “รถผมธรรมดาครับไม่ใช่ขับเคลื่อนสี่ล้อ เออวะ! ไหน ๆ ก็มาแล้วเดินหน้าอย่างเดียว” ถึงหมู่บ้านสะไลน้อยมองเห็นอาคารเรียนแต่อยู่เขากฎหนึ่ง ซึ่งเส้นทางหนักยิ่งกว่าทางที่เราผ่านมาอีก แต่ผมก็ไปจนถึง เด็ก ๆ ที่นี้มีจำนวน ๗๒ คน เป็นชนเผ่าลัวะ และขมุ มีครูตชด. ๗ นาย เขตบริการ ๓ หมู่บ้านแต่อยู่คนละตอแยก ครึ่งเด็กต้องเดินเข้ามาโรงเรียนโดยเฉพาะบ้านห้วยลึก อยู่หลังเขาติดชายแดนลาว ห่างจากโรงเรียนประมาณ ๕ กิโลเมตร เด็กที่นี่น่าสงสารมากจากการที่เราได้เดินไปเยี่ยมบ้านนักเรียนและผู้ปกครอง พบว่า บ้านเรือนส่วนใหญ่หลังเล็ก ๆ ทำด้วยไม้ไผ่ มุงแฝกใช้ตะเกียง ถากถางพื้นที่ป่าเพื่อประกอบอาชีพปลูกข้าวโพด ข้าวไร่ หางของป่า เด็ก ๆ ต้องออกจากบ้านเดินมาโรงเรียนแต่เช้า ส่วนใหญ่ข้าวเช้าไม่ได้กินเพราะต้องจากบ้านแต่เช้า ต้องมาอาศัยกินข้าวที่โรงเรียนประกอบเลี้ยง กับข้าวที่เหลือเด็กบางคนก็ขอห่อกลับบ้าน ผมมานั่งคิด *เราเป็นครูใหญ่ที่นี่เราจะทำอย่างไรดี* ผมวางแผนการพัฒนานำครูนักเรียนและผู้ปกครองทำการเกษตรปลูกพืชผักสวนครัว ผลผลิตให้เด็ก ๆ เก็บกลับบ้าน เด็กชนเผ่าลัวะ และขมุ ขยันและอดทนมาก สาเหตุอาจเกิดจากต้องดูแลตัวเองและต้องช่วยผู้ปกครองทำมาหากินตั้งแต่เล็ก เด็กบางคนเมื่อจบชั้น ป.๖ แล้วก็ไม่ได้ไปเรียนต่อบางคนก็ไปเรียนที่ศูนย์ในหมู่บ้าน

เมื่อ ๕ มิ.ย. ๒๕๕๘ ผมได้รับคำสั่งให้มาทำหน้าที่ครูใหญ่ รร.ตชด.เทคนิคคูสิต บ้านห้วยसान หมู่ที่ ๑ ตำบลห้วยชมพู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ที่นี้ถึงแม้จะอยู่บนดอยสูงแต่เส้นทางขึ้น-ลง ค่อนข้างสะดวก เพราะเป็นเส้นทางท่องเที่ยวไปสู่ดอยช้าง (เราเดินทางลำบากมานานละ เจ้านายคงให้เราได้สะดวกสบายสักที) ที่นี้นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชนเผ่าลีซอและอาข่า การพัฒนาที่โรงเรียนนี้ค่อนข้างทำได้สะดวกและง่าย เพราะผู้ปกครอง และชาวบ้านให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนดีมาก มีความเอาใจใส่และเห็นความสำคัญ ของการศึกษา จะให้ลูกมาโรงเรียนทุกวัน ปัญหาการขาดเรียนไม่ค่อยมี เด็กมีความตั้งใจ เพราะมีรุ่นพี่เป็นตัวอย่าง มีหอพักนักเรียน บ้านไกลทั้งชายและหญิง ซึ่งเป็นข้อดีอย่างหนึ่ง คือ เด็กเหล่านี้จะอยู่ช่วยดูแลกิจกรรม การเกษตรของโรงเรียนได้ดีมาก ๆ ชาวบ้านผู้ปกครองก็ให้ความร่วมมือ มาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเราจะทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์เรียนรู้ชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เป็นตัวอย่างและแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้ปกครองและผู้สนใจ เพื่อขยายสู่ชุมชนต่อไป

เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร มหาวชิราลงกรณวรราชภักดี สิริกิจการิณีพิริยพัฒน์ รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยม และติดตามงาน โครงการพระราชดำริฯ ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคคูสิต ทำให้ผม มีโอกาสเข้าเฝ้าอย่างใกล้ชิดและถวายรายงานผลการดำเนินงานอีกครั้งในหน้าที่ครูใหญ่ รร.ตชด.

“การเป็นครูใหญ่ไม่ใช่ยาก ภารกิจต่างหากยากยิ่งกว่า”

แสงบนดาวใจ

จ.ส.ต.หญิงจินตนา คำผัด
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคดุสิต

เมื่อครั้งยังเด็ก ดิฉันเรียนหนังสือที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๖ มีครูตำรวจตระเวนชายแดน ทำหน้าที่การสอนหนังสือ และให้ความรู้ด้านต่าง ๆ รวมไปถึงการทำเกษตร เช่น ปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงหมู และเลี้ยงไก่ไข่ เพื่อให้พวกเราได้มีผลผลิตในการประกอบเลี้ยงอาหารกลางวัน รู้จักพึ่งตนเอง และอยู่แบบพอเพียง

หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเมื่อครั้งยังเป็นเด็กนักเรียนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน คือ ทำหน้าที่ในการให้อาหารไก่ไข่ และเก็บไข่ในเช้า เวลาเก็บไข่ ฉันกับเพื่อน ๆ จะรู้สึกดีใจและตื่นเต้น พวกเราจะแข่งกันเก็บไข่ และนำไข่ไก่ไปประกอบเลี้ยงเป็นอาหารกลางวัน นอกจากนี้ ครูตำรวจตระเวนชายแดนยังทำหน้าที่ได้หลายอย่าง รวมไปถึงการฝึกระเบียบวินัย เวลาตีห้าของทุกวัน ครูเวรประจำวันจะเป่านกหวีด ปลูกให้นักเรียนตื่นมาออกกำลังกายเป็นประจำ เพื่อให้พวกเรามีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่ว่าพวกเราจะทำอะไรก็ตาม

จะต้องมีระเบียบวินัย อยู่เสมอ เวลาเจ็บป่วยครูตำรวจก็ยิ่งทำหน้าที่เป็นคุณหมอคอยรักษา ดิฉันรู้สึกดีใจและโชคดีมากที่มีโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ว่าสักวันหนึ่งจะต้องเป็นตำรวจตระเวนชายแดนให้ได้ เพื่อจะได้กลับมาพัฒนาบ้านเกิดของตนเอง และให้ความรู้กับเด็ก ๆ เหมือนกับครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเคยให้โอกาสนี้กับดิฉัน

เมื่อครั้งที่ดิฉันได้มาเป็นตำรวจตระเวนชายแดนอย่างที่ตั้งใจไว้ ดิฉันจึงเริ่มทำตามอุดมการณ์เพื่อที่จะให้เด็กได้รับความรู้ตามที่ได้รำเรียนมาอย่างสุดความสามารถ ให้เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับความรักและเชิดชูในสถาบันพระมหากษัตริย์ของคนไทยทุกคน ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ โดยได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ การสอนในรายวิชาภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนได้อ่านออก เขียนได้ และเรียนต่อในระดับสูง ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ และสามารถนำความรู้ที่ได้กลับมาพัฒนาบ้านเกิดของตนเองให้มีความเจริญ หรือนำไปประกอบอาชีพที่สุจริตได้ หน้าที่เสริม คือ การเป็นครูพยาบาล โดยผ่านหลักสูตรพยาบาลสนามและหลักสูตรผู้ช่วยพยาบาล จากวิทยาลัยพยาบาลตำรวจ เพื่อกลับมาทำหน้าที่การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและให้คำปรึกษากับชาวบ้าน

ปัญหาที่พบในการปฏิบัติหน้าที่ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

๑. นักเรียนออกเสียงคำควบกล้ำ มาตรฐานตัวสะกด ในภาษาไทยไม่ชัดเจน เนื่องจากนักเรียนเป็นชาวเขา
๒. ชุมชนในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เรื่องอนามัยแม่และเด็กในการวางแผนครอบครัว

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. สอนเสริมวิชาภาษาไทยชั่วโมงสุดท้ายของทุกวัน
๒. ได้ออกเยี่ยมเยือนชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ และให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนครอบครัวและสอบถามถึงปัญหาแล้วให้คำปรึกษา

กว่าจะถึงวันนี้

ด.ต.หญิงกมลวรรณ ธิแปง
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคดุสิต

ทำหน้าที่เป็นครูผู้สอนครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๒ ที่โรงเรียน ตชด.บุญธรรม บุญพริ้ง บ้านห้วยไผ่ ตำบลบ่อเบี้ย อำเภอบ้านโคก จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นบ้านเกิด เปิดสอนระดับชั้นอนุบาล - ป.๖ ครั้งแรกกับการทำหน้าที่สอน ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ครูผู้สอน ชั้น ป.๑ คิดไม่ออกจะเริ่มต้นทำการสอนยังไง เพราะผ่านการอบรม หลักสูตรปฐมวัย หลักสูตร ๖ เดือน ไม่ได้เรียนจบปริญญาตรีทางด้าน การศึกษา ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู นักเรียนชั้น ป.๑ ที่ยังอ่าน ไม่ออก เขียนไม่ได้ จะสอนยังไงให้เขาอ่านออก เขียนได้ โชคดีที่เด็ก นักเรียนพูด สื่อสารภาษาไทยได้ เด็กที่นี้พูดภาษาลาวปน ทำให้ การเรียนรู้ของเด็กเรียนรู้ได้เร็ว นักเรียนอ่านออกเขียนได้ทุกคน ไม่เคย พูดภาษาลาวปนกับนักเรียนจะใช้ภาษาไทยพูดสื่อสารกับนักเรียน เวลาให้ การบ้านนักเรียนก็ทำมาส่งครู เพราะผู้ปกครองก็พูดสื่อสารภาษาไทย ได้และสามารถ สอนการบ้านลูกได้ เข้าใจการจัดระบบการศึกษา

และให้ความร่วมมือในกิจกรรมของโรงเรียนเป็นอย่างดี ทำให้การทำหน้าที่การสอนเป็นไปได้ด้วยดี มีกำลังใจในการสอนจึงทุ่มเทและตั้งใจในการทำหน้าที่สอนนี้มาก จึงใช้เงินส่วนตัวจัดซื้อสื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน ด้วยความทุ่มเทและตั้งใจในการสอน นักเรียนสามารถอ่าน เขียน ได้เร็วกว่าที่คิด วันเสาร์ อาทิตย์ ได้ทำการสอนเสริมให้กับนักเรียนที่สนใจ และเรียนอ่อน ผู้ปกครองก็พอใจและสนับสนุนการมาเรียนของลูกพร้อมกันนี้ก็ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี สาขาวิชา ปฐมวัยศึกษา เพื่อจะได้นำความรู้ที่ได้เรียนมา สอนเด็ก ๆ โดยทำหน้าที่สอนที่นี่ได้ ๖ ปี ๒๕๔๘ ก็ได้ย้ายไปที่จังหวัดเชียงราย โดยมี คำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่สอน ที่โรงเรียน ตชด.ทอท.เฉลิมพระเกียรติฯ บ้านนาไต่ ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ไกลจากบ้าน ๘๒ กิโลเมตร โรงเรียนแห่งนี้ เป็นโรงเรียนที่เปิดสอน ตั้งแต่ชั้น ม.๑ - ม.๓ จบปริญญาตรี สาขาปฐมวัยศึกษา แต่มาสอนระดับมัธยม และนักเรียนเป็นนักเรียนชนเผ่า มีทั้งหมด ๕ เผ่า ครูใหญ่มอบหมายให้รับผิดชอบงานทะเบียนนักเรียนและสอนวิชาสุขศึกษากับวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เพื่อจะได้ปรับตัวให้เข้ากับสถานที่ นักเรียนและชาวบ้าน เพราะชาวบ้านที่นี่ส่วนใหญ่พูดสื่อสารภาษาไทยไม่ได้เวลามาประชุมหรือร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจะต้องมีนักเรียนช่วยแปลภาษาจะมีชาวบ้านไทยใหญ่ที่พอจะพูดคุยสื่อสารกันรู้เรื่อง คณะครูต้องออกไปเยี่ยมบ้านพบปะผู้ปกครองบ่อย ๆ ต่อมาครูใหญ่ก็ได้มอบหมายหน้าที่ให้สอน วิชาภาษาไทยชั้น ม.๑ - ม.๒ เด็กพูดภาษาไทยไม่ชัดออกเสียงพยัญชนะบางตัวไม่ถูกต้อง ต้องจัดหาสื่อ เตรียมการสอนหาข้อมูลเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้

กับนักเรียนเพื่อจะให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ ช่วงที่ทำการสอนใหม่ ๆ นักเรียนยังไม่กล้าพูด ไม่กล้าอ่านกลัวอ่านผิดแล้วเพื่อน ๆ หัวเราะ ได้สร้างความมั่นใจให้นักเรียนโดยการเน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรม กลุ่มร่วมกันบ่อย ๆ ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกกล้าพูด และกล้าอ่านมากขึ้น

ได้เดินทางไปทำงานโดยใช้รถจักรยานยนต์ ในช่วงฤดูฝนดินบนเขาไหลลงมาปิดถนน รถทุกชนิดไม่สามารถผ่านได้ ดินโคลนสูงถึงหัวเข่า ต้องขอให้ชาวบ้าน ๔ คน ช่วยยกรถจักรยานยนต์ข้ามโคลนให้ จะเป็นแบบนี้ทุกครั้งที่มีฝนตก ไม่สามารถเดินทางไปกลับได้เนื่องจากถนนเป็นทางลาดชันขึ้นเขาจึงต้องพักอยู่ที่โรงเรียนเย็นวันศุกร์ถึงจะได้กลับบ้าน ปฏิบัติหน้าที่สอนอยู่ที่โรงเรียนแห่งนี้ได้ ๑๑ ปี

ปี ๒๕๕๙ ได้ทำบันทึกย้ายไปปฏิบัติหน้าที่ ที่โรงเรียน ตชด. เทคนิคคูสิต ตำบลห้วยขมภู อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียน ๓๕ กิโลเมตร ขับรถยนต์ไปทำงานได้ และกลับบ้านไปดูแลลูกได้ทุกวัน ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยครูใหญ่ ครูประจำชั้น ป.๒ ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาฯ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมือง ตั้งแต่ชั้น ป.๒ - ป.๖ ครูวิชาการ ครูธุรการ โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ห้องสมุดโรงเรียน ด้วยภาระงานที่มีมากทำให้ไม่มีเวลาเตรียมสื่อ เตรียมการสอน ต้องนั่งพิมพ์งานไปด้วยสอนนักเรียนไปด้วย ปัจจุบันทำหน้าที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้น ป.๒ - ป.๓ ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูประจำชั้น ป.๒ ครูวิชาการ ครูห้องสมุด โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษา โรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียน ๓ คนเฝ้า นักเรียนในวัยปฐมวัย ก็พูดสื่อสารเป็นภาษาไทยได้ ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปด้วยดี ชาวบ้าน ผู้ปกครอง ก็พูดสื่อสารภาษาไทยได้

จะมีแต่ชาวบ้านที่เป็นคนแก่ที่พูดสื่อสารภาษาไทยไม่ได้ เวลามาทำกิจกรรมที่โรงเรียน ก็ต้องให้นักเรียนหรือผู้ปกครองที่พูดภาษาไทยได้ แปลภาษาให้ ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือในการเข้ามาช่วยพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และแบ่งกลุ่มมาช่วยประกอบเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับนักเรียนและเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้นำชุมชนก็ให้การสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน และโรงเรียนก็ได้เข้าร่วมกิจกรรม ประเพณีวัฒนธรรมชนเผ่าของชุมชน โรงเรียนและชุมชนร่วมมือกันพัฒนาและจัดการศึกษาให้กับนักเรียน ทำให้ครูที่ไม่ใช่ครูมืออาชีพ มีความภูมิใจที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับนักเรียน เพราะเด็กนักเรียนที่ จบ ป.๖ จากโรงเรียน ได้เรียนต่อชั้น ม.๑ ทุกคน และนักเรียนยังมีทักษะชีวิต โดยการนำสิ่งที่ได้เรียนจากโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นความรู้ ด้านวิชาการ การได้ลงมือปฏิบัติงานโครงการพระราชดำริ ทุกโครงการ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนได้นำไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ก็ถือว่าการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จ

ปัญหาที่พบ

๑. การใช้ภาษาพูดสื่อสารกับชาวบ้าน
๒. การเดินทางไปทำงาน
๓. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื่องจากไม่ได้จบทางด้านการศึกษา
๔. วิชาที่สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกที่จบมา
๕. ภาระงานมีมาก

วิธีการแก้ปัญหา

๑. ให้นักเรียนหรือผู้ปกครองที่พูดภาษาไทยได้เป็นคนแปลภาษา
๒. พักค้างคืนที่โรงเรียน
๓. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
๔. เข้ารับการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้
๕. ค้นคว้าหาข้อมูลและเทคนิคการสอนใหม่ ๆ
๖. ทำการสอนซ่อมเสริม

ข้อเสนอแนะ

๑. จุดเด่นของโรงเรียน โครงการพระราชดำริ ทั้ง ๘ โครงการ
๒. จุดอ่อนของโรงเรียน การใช้ภาษาในการสื่อสาร

ไม่หมองอย่างที่คิด

จ.ส.ต.หญิงเพ็ญสุตา ปานิน
โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคดุสิต

ตั้งแต่ก้าวแรกที่ตัดสินใจเข้ามาทำหน้าที่ครู เพราะเป็นความใฝ่ฝันตั้งแต่ในวัยเรียนประถม ฉันเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียน ตชด. จึงอยากเป็นเหมือนครูของเราในตอนนั้น และจะทำหน้าที่ครูให้ดีที่สุดเหมือนครูของเรา คิดมาตลอดว่าการสอนเด็กจะยากอะไรแก่เด็ก ๆ จนมาถึงวันนี้ทำหน้าที่ครูมา ๑๑ ปีแล้ว หลายต่อหลายครั้งที่ฉันมีอารมณ์โกรธ เนื่องจากนักเรียนไม่ได้ให้ความสนใจในบทเรียนและสิ่งที่ฉันกำลังอธิบาย ฉันก็คิดว่า “ เราจะเคี่ยวเข็ญให้เขาเรียนรู้ไปทำไม ลูกหลานเราก็ไม่ใช่ ช่างหัวมันเถอะ ปล่อยให้มันคุยไป เล่นไปตามที่มันพอใจ จะเข้าเรียนหรือไม่ จะเข้าร่วมกิจกรรมหรือไม่ ก็ไม่ต้องไปสนใจ ความคิดเช่นนี้ได้ทำลายหัวใจของความเป็นครูของฉัน ที่ฉันตั้งใจเอาไว้ตั้งแต่เริ่มเป็นครู ฉันต้องดึงเอาอารมณ์และความคิดที่ออกนอกเส้นทางให้กลับเข้ามาใหม่ แล้วเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง คราวนี้สอนด้วยใจแล้วพบว่า มีความสุขและรู้สึกได้ถึงความสำเร็จในการสอน ความสำเร็จในการสอนนี้ สำหรับฉันแล้วฉันหมายถึงการที่เด็ก ๆ ของฉันพอใจและรักที่จะร่วมกิจกรรม ครูหลายคนไม่สนใจที่จะสอนหรือ

พัฒนาการสอน ไม่สนใจที่จะพัฒนาตนเองและพัฒนาเด็ก แล้วคุณภาพการสอนก็จะต่ำหรือไม่เช่นนั้นก็จะสอนในความรู้เก่า ๆ ที่ตนเองรู้ยู่เท่านั้น ไม่เคยคิดที่จะแสวงหาวิธีการหรือพัฒนารูปแบบการสอน ทำให้ไม่เกิดการประสานกับกระบวนการการเรียนรู้ของผู้เรียนในยุคที่มีความแตกต่างจากผู้สอน บุคคลดังกล่าวก็ไม่สมควรเรียกว่าตนเองเป็นครู หากครูไม่ได้พัฒนาอย่างจริงจังแล้ว การเรียนรู้อาจจะไม่เกิดขึ้น และครูก็จะสอนอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถจัดกิจกรรมที่จะสร้างเสริมพัฒนาการเด็กในทุก ๆ ด้านได้ และไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เด็กพบเจอภายนอกห้องเรียนได้เช่นกัน

ฉันทำงานกับเด็กระดับอนุบาล ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จึงได้มีโอกาสพูดคุยกับคนในแวดวงที่มีความรู้และมีประสบการณ์โดยตรงกับเด็กในวัยนี้ รวมถึงผู้ปกครอง ทำให้ฉันเห็นความรักและความห่วงใยที่ผู้ปกครองมีต่อลูกหลานของเขา ตลอดจนความต้องการที่จะให้ลูกหลานของตนเองพัฒนาไปให้สูงที่สุด เท่าที่ความสามารถของเขาจะเป็นไปได้ สิ่งที่ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง พยายามศึกษาและลงมือปฏิบัติก็คือรูปแบบที่มีประสิทธิภาพที่จะพัฒนาเด็กไปสู่ขีดสูงสุด สอดคล้องกับตัวตนของเด็กแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน ทั้งพัฒนาการทางด้านร่างกายและสมอง

ฉันได้มีโอกาสได้สอบถามเด็กมัธยมแห่งหนึ่งเกี่ยวกับครูที่เขาประทับใจ มี ๒ ประเด็น ประเด็นแรกที่ได้ใจประทับใจและยังคงระลึกจดจำครูท่านนั้นได้ คือ เรื่องเทคนิควิธีการสอนแปลกใหม่ที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จดจำได้นาน สนุกสนานและนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ส่วนประเด็นที่ ๒ คือ ความเอื้ออาทรของครูที่มีต่อเด็ก นอกเหนือจากการเรียนการสอน เช่น การให้ความช่วยเหลือนักเรียน

และครอบครัวในเรื่องส่วนตัว การเข้าใจและให้กำลังใจเด็กที่เกิด การท้อแท้ และการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับทั้งเด็กและผู้ปกครอง ประเด็น เหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความต้องการและความมุ่งมั่นที่จะเป็น ครูที่ดีของบุคคลที่มีภูมิหลังทางการศึกษานอกเหนือวิชาชีพครู

ดิฉันเองอดคิดไม่ได้ว่า จะมีหมอนอที่ลูกศิษย์ของเรา ระลึก ถึงเราในลักษณะเดียวกันแบบนี้บ้าง การสอนความเป็นคนที่มีความค่า มีความรู้ให้กับศิษย์ของครู อาจแปลงเป็นลายลักษณ์อักษรได้และ ถ่ายทอดไปยังเด็ก ๆ หลาย ๆ คนได้ในคราวเดียวกัน แล้วอาจไม่ได้ รับการมองเห็นคุณค่าโดยทันที แต่การกระทำที่เปี่ยมด้วยความ เป็น ครูที่บริสุทธิ์ต่อศิษย์กลับเป็นสิ่งที่พวกเขาจดจำในดวงใจเขาตลอดไป ศักยภาพในการจำของสมองจะมีอายุในการจดจำสั้นกว่าศักยภาพ ในการจำของหัวใจ

ดังนั้น เมื่อคุณคิดว่าคุณมีความพร้อม ทั้งความรู้ ความ สามารถ ความรักในอาชีพ ความรัก และความเมตตาต่อเด็ก พร้อมทั้งพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกใน ขณะเดียวกันกับการอนุรักษ์ สิ่งที่มีคุณค่าไว้ คุณก็จะเป็นครูที่ดีได้

ภาษาอังกฤษที่ฉันรัก

นางสาวกรรณิการ์ ภูระหงษ์
โรงเรียนวัดเหนือ สพป.ราชบุรี เขต ๒

ฉันมีโอกาสดูได้เรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นอนุบาล พ่อของฉันทนเป็นข้าราชการตำรวจ เงินเดือนก็ไม่มากนักแต่พ่อส่งฉันเรียนโรงเรียนเอกชนตั้งแต่เล็กฉันเริ่มเรียนอนุบาล ๑ ที่โรงเรียนสกุลศึกษา จังหวัดนครราชสีมา แล้วไปเรียนชั้น ป.๑ ที่โรงเรียนอรุณประดิษฐ์ จังหวัดเพชรบุรี จนจบชั้น ป.๖ ฉันรู้สึกชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษมาก ฉันท้ายมาอยู่ที่ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ตอนฉันเรียนชั้น ม.๑ ฉันเรียนที่โรงเรียนนาวิรุฒิจนจบชั้น ม.๖ ฉันยังชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษเหมือนเดิม คุณครูชอบให้ฉันและเพื่อน ๆ ท่องคำศัพท์ตอนกลางวัน วันละ ๑๐ คำและต้องเขียนตามคำบอกในชั่วโมง ฉันมักจะเขียนได้เต็มเกือบทุกครั้ง ฉันทำคะแนนวิชาภาษาอังกฤษได้ดี จนจบชั้น ม.๖ ฉันเอ็นทรานซ์แต่ไม่ติด จึงเลือกที่จะไปสอบเข้าเรียนที่วิทยาลัยครูนครปฐม เพื่อนสนิทที่เรียนมาด้วยกันตั้งแต่โรงเรียนนาวิรุฒิก็ตามมาเรียนที่นั่นเหมือนกัน ตอนเลือกวิชาเอกฉันอยากเรียนเอกภาษาอังกฤษ แต่เพื่อนอยากเรียนเอกวิทยาศาสตร์ ฉันเลยเลือกเรียนตามเพื่อน

เพราะกลัวไม่มีเพื่อนเรียนด้วยถ้าไปเรียนเอกภาษาอังกฤษ สรุปว่า
ฉันเรียนเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป

เมื่อจบปริญญาตรีปี ๒๕๓๘ ฉันสอบบรรจุได้ และเริ่มทำงาน
ครั้งแรกที่โรงเรียนวัดหนองปลิง สปก.ห้วยกระเจา สปจ.กาญจนบุรี
เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๓๙ ฉันเริ่มสอนภาษาอังกฤษชั้น ป.๔ -
ป.๖ ตั้งแต่ปี ๒๕๔๒ เพราะได้ย้ายมาอยู่ที่โรงเรียนวัดหนองกบ
(ขุนทองประชาชนเคราะห์) สปอ.บ้านโป่ง สปจ.ราชบุรี เนื่องจากชั่วโมง
ในการสอนวิทยาศาสตร์มีน้อย ผอ. จึงให้ฉันเลือกว่าจะสอนวิชาอะไร
เพิ่มเติม แน่นอนฉันเลือกวิชาภาษาอังกฤษ เพราะรักภาษาอังกฤษ
เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว พอปี ๒๕๔๙ เริ่มมีการทดสอบภาษาอังกฤษในชั้น
ป.๕ โดยใช้เกมต่าง ๆ หรือเพลง ที่ได้ไปอบรมมา ใช้ข้อสอบในการติว
นักเรียนเรื่อยมา จนปี ๒๕๕๒ ฉันย้ายมาอยู่ที่โรงเรียนวัดเหนือ
สปป.ราชบุรี เขต๒ ฉันได้รับมอบหมายให้สอนชั้น ป.๕ และสอน
ภาษาอังกฤษชั้น ป.๔ - ป.๖ จากเดิมที่ฉันเคยสอนแคว้นวิชาศาสตร์
และภาษาอังกฤษชั้น ป.๔ - ป.๖ สัปดาห์ละ ๑๘ ชั่วโมง พอย้ายมา
ที่นี่ ก็ต้องปรับตัว เพราะต้องสอนคนเดียวเกือบทุกวิชา และใช้โทรทัศน์
ทางไกลผ่านดาวเทียมเป็นสื่อในบางวิชา ฉันปูพื้นฐานการเรียนภาษา
อังกฤษตั้งแต่ ป.๔ ส่วน ป.๕ ต้องสอบข้อสอบ LAS ในวิชาภาษา
อังกฤษด้วย และ ป.๖ ก็ต้องสอบ O-NET ซึ่งมีภาษาอังกฤษเป็นอีก
หนึ่งวิชาที่ต้องสอบ โดยในแต่ละปีการศึกษาคะแนน O-NET ก็เพิ่มขึ้น
และลดลงสลับกันไป แต่ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นปีที่มีคะแนนเฉลี่ย
O-NET ในวิชาภาษาอังกฤษต่ำที่สุดตั้งแต่ฉันเคยสอนมา คือ มีคะแนน
เฉลี่ย ๓๔.๒๙ มีนักเรียนได้คะแนนสูงสุด ๕๒.๕๐ คะแนน และ
คะแนนต่ำสุด ๑๕ คะแนน ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ
๐.๓๐ ฉัน...เสียใจมากและไม่คิดว่านักเรียนจะทำคะแนนได้น้อย

ขนาดนี้ โดยเฉพาะคนที่ทำได้แค่ ๑๕ คะแนนเต็ม ๑๐๐ ข้อสอบมี ๔๐ ข้อก็หมายถึงเด็กคนนี้ได้แค่ ๖ คะแนน ฉันทึ่งคำหั้นตัวเอง และตั้งเป้าหมายว่า ในปีการศึกษา ๒๕๖๐ ต้องทำคะแนนให้เพิ่มขึ้นให้ได้

ฉันเริ่มนำข้อสอบ O-NET วิชาภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ จนถึงปีการศึกษา ๒๕๕๙ รวมทั้งข้อสอบ Pre O-NET มาติวนักเรียนประมาณช่วงกลาง ๆ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ เสริมจากการสอนในเนื้อหา ฉันให้นักเรียนท่องศัพท์จากคำศัพท์ของ สพป.ราชบุรี เขต ๒ ทุกวัน ๆ ละ ๓ คำ ในช่วงพักกลางวันหลังรับประทานอาหารกลางวันเสร็จ และให้นักเรียนเขียนตามคำบอกในช่วงโมงที่สอนทุกครั้ง ฉันใช้เกม เพลง บัตรคำ บัตรภาพ บัตรคำศัพท์ต่าง ๆ และให้นักเรียนได้มีโอกาสไปเข้าค่ายภาษาอังกฤษของเทศบาลตำบลบางแพ และค่ายภาษาอังกฤษที่โรงเรียนวัดหัวโพที่ฉันไปเป็นวิทยากรอบรมด้วย เด็ก ๆ ได้รับความสนุกสนาน จากการอบรมมากพอสมควร และจากการที่ฉันได้ให้นักเรียนรุ่นนี้ฝึกทำข้อสอบ LAS วิชาภาษาอังกฤษตั้งแต่ตอนที่เรียนชั้น ป.๕ ซึ่งเป็นข้อสอบตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ที่ฉันเอามาจากโรงเรียนเก่าฉัน จนถึงปีการศึกษา ๒๕๕๖ ถึงแม้ช่วงหลัง ๆ จะไม่มีการทดสอบในวิชาภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๗ เป็นต้นมาก็ตาม แต่ฉันก็ยังเอาข้อสอบมาติวจนเด็กบางคนบ่นว่า “ครูครับไม่มีสอบอังกฤษครูเอาข้อสอบอังกฤษมาติวผมทำไม” ฉันตอบเด็กไปว่า “เดี๋ยวเธออยู่ชั้น ป.๖ เธอต้องสอบ O-NET วิชาภาษาอังกฤษด้วยนะ ถ้าครูไปติวเธอตอนชั้น ป.๖ มันจะเข้าไป ครูต้องเริ่มติวเธอตั้งแต่ตอนนี้แหละ เธอจะได้คุ้นเคยกับข้อสอบและพออ่านออกบ้าง”

พอตีวไปเรื่อย ๆ เด็ก ๆ ก็พออ่านข้อสอบภาษาอังกฤษได้บ้างพอกล่อมกล่อม ฉันทบตีใจลึก ๆ เมื่อใดก็ตามที่เด็กนักเรียนอ่านภาษาอังกฤษออกและเขียนตามคำบอกได้ ทำข้อสอบผ่าน ฉันทู้สึกภาคภูมิใจและฉันทึกถึงคุณครูของฉันทที่ได้ ให้ความรู้ต่าง ๆ กับฉันทมา เพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับนักเรียนของฉันท ในภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ฉันทก็ย่นำข้อสอบ O-NET มาตีววน ๆ ให้นักเรียนน่าจะประมาณ ๓ รอบได้ ฉันทคิดว่าน่าจะฉันทนักเรียนประมาณ ๓ คน ในทั้งหมด ๗ คน ที่น่าจะทำข้อสอบผ่าน ฉันทบอกนักเรียนไว้ว่า ให้ทำข้อสอบแข่งกับตัวเองนะ ข้อสอบมีทั้งหมด ๔๐ ข้อ ถ้าทำได้ครึ่งหนึ่งก็คือ ๒๐ ข้อ เธอก็จะได้คะแนนร้อยละ ๕๐ แล้ว ถ้าใครทำคะแนนได้มากก็จะช่วยดึงเพื่อนที่ได้คะแนนน้อยขึ้นมา ดังนั้นให้ทุกคนตั้งใจทำข้อสอบและบอกนักเรียนว่ายังไงก็แล้วแต่ช่วยทำคะแนนเฉลี่ยให้ได้มากกว่าร้อยละ ๓๔.๒๙ แล้วครูจะมีรางวัลเป็นทุนการศึกษาให้ และแล้วในวันสอบ O-NET จริงก็มาถึง ฉันทสวดมนต์ภาวนาให้นักเรียนตั้งใจทำข้อสอบ เพราะฉันทกังวลมากกับการสอบภาษาอังกฤษ ที่ทุกปีมักจะสอบเป็นวิชาสุดท้าย กลัวนักเรียนจะไม่อ่านข้อสอบ กลัวนักเรียนจะรีบทำเพราะอยากกลับบ้าน พอวันจันทร์มาถึง ฉันทรีบไปถามนักเรียนว่าทำข้อสอบภาษาอังกฤษได้ไหมเด็ก ๆ ตอบว่ายากคะ ฉันทลองให้เด็ก ๆ คาดเดาคะแนนของตัวเองแล้วลองเขียนคะแนนของตัวเองมา ฉันทลองมาคิดคะแนนเฉลี่ยแล้วน่าจะได้มากกว่า ร้อยละ ๓๔.๒๙ ฉันทรอวันประกาศผลคะแนน เด็ก ๆ สอบ O-NET ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ในวันเสาร์ที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ต้องรอเดือนกว่า ๆ ถึงจะประกาศผลฉันทตื่นเต็นนิต ๆ ตอนกรอกรหัสเข้าไปดู ผลปรากฏว่านักเรียนทำคะแนนเฉลี่ยได้ ๕๑.๔๓ ฉันทแทบไม่เชื่อสายตาตัวเองว่าเป็นเรื่องจริง เพราะช่วงที่เปิดคะแนนดูเป็นเวลาสามทุ่มกว่า ๆ คิดว่า

ตาทาย แต่พอเปิดดูคะแนนนักเรียนแต่ละคนก็ใช่ของโรงเรียนเราจริง ๆ ฉันดีใจมาก มีนักเรียนได้คะแนนสูงสุด ๗๗.๕๐ และคะแนนต่ำสุด ๓๐.๐๐ พอเช้าวันจันทร์หลังจากทราบผลสอบแล้ว ฉันนำเงินทุนการศึกษาที่สัญญากับนักเรียนไว้ว่าจะให้มามอบให้นักเรียนทุกคน และฉันก็ชื่นชมกับคนที่ได้คะแนนสูงสุดและบอกคะแนนของนักเรียนทุกคน และนี่ก็คือ ความภาคภูมิใจของฉันที่ได้ทำให้นักเรียนในโรงเรียนเล็ก ๆ ของฉัน สามารถทำคะแนน O-NET ในวิชาภาษาอังกฤษที่ฉันรักได้อย่างดีเยี่ยม ฉันนึกขอบคุณพ่อแม่ที่ทำให้ฉันเกิดมา และได้มาเป็นคุณครูสอนให้นักเรียนของฉันสามารถเรียนภาษาอังกฤษได้ดี ฉันนึกขอบคุณครูบาอาจารย์ของฉัน ที่ได้พ่่าสอนฉันมาในทุกระดับชั้น และสุดท้าย ฉันนึกขอบคุณนักเรียนของฉันที่ไม่มีใครทำคะแนนได้ ๑๕ คะแนนเต็มร้อยอย่างปีการศึกษา ๒๕๕๙

ครูใหม่

นางสาวกัลยา พุกกุษา
โรงเรียนวัดเหนือ สพป.ราชบุรี เขต ๒

ย้อนกลับไปวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐ เวลาประมาณ ๑๗.๔๐ น. ก่อนวันประกาศผลสอบครูผู้ช่วยปี ๒๕๖๐ ๑ วัน เสียงโทรศัพท์ของฉันดังขึ้น เพื่อนได้โทรมาบอกว่าฉันสอบติดครู ฉันทั้งตื่นเต้นและดีใจมาก หลังจากรู้ผลสอบบรรจุครูผู้ช่วยแล้ว วันรุ่งขึ้นก็จัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการรายงานตัวในวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ พร้อมทั้งเลือกโรงเรียน หลังจากการเลือกโรงเรียนเสร็จก็ลงแล้วก็ถึงวันเปิดเทอมแรก ของชีวิตที่มีคำนำหน้าว่า “ครู”

เช้าวันจันทร์ที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เป็นวันประชุมผู้ปกครองของโรงเรียน ด้วยความที่เป็นครูใหม่ ตื่นเต้น ดีฉันได้ไปถึงโรงเรียนประมาณ ๗ โมงเช้า เดินเข้าห้องเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ ซึ่งได้รับมอบหมายจากท่านผู้อำนวยการให้เป็นครูประจำชั้นด้วย พอถึงเวลาที่เริ่มประชุมผู้ปกครองก็มีการแจกหนังสือเรียน แจกค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ แจกค่าเสื้อผ้า ชุดนักเรียน ซึ่งยังไม่มีการเรียนการสอนในวันนั้น ดิฉันนั่งอยู่ที่โต๊ะทำงานก็นึกขึ้นได้ว่ายังไม่ได้ตารางสอนเลย

แล้วต้องสอนยังไง สอนวิชาภาษาไทยด้วย ดิฉันเลยเดินไปถามครูห้องข้าง ๆ ว่า “ครูคะ ตารางสอนดูได้จากที่ไหนคะ” คุณครูก็ตอบว่า “โหลดจากในเน็ตของโรงเรียนได้เลย ว่างไกลกังวล โรงเรียนเราสอนจาก DLTV” พอฟังที่ครูพูดจบดิฉันก็เดินมาที่ห้องแบบงง ๆ เพราะในความคิดดิฉันเคยฝึกสอนโรงเรียนแห่งหนึ่ง ที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ครูฝ่ายวิชาการจะมีตารางสอนให้ ซึ่งดิฉันก็เรียนจบเอกภาษาไทยก็คิดว่าพอเป็นครูจริง ๆ จะได้สอนแค่วิชาภาษาไทย เมื่อกลับมาถึงบ้านก็เข้าอินเทอร์เน็ตเปิด Google ค้นหาคำว่า “DLTV” พร้อมกับโหลดตารางสอนของชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ และปริ้นออกมา เข้าวันอังคารที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เป็นวันเปิดเทอมของโรงเรียน ดิฉันไปถึงโรงเรียนประมาณ ๐๗.๐๐ น. เห็นนักเรียนกำลังช่วยกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน ทำความสะอาดห้องเรียน เมื่อถึงเวลา ๐๘.๐๐ น. เสียงระฆังดังขึ้น นักเรียนก็เดินไปเข้าแถวหน้าเสาธง ผอ. เรียกดิฉันไปพูดคุย แล้วอธิบายเรื่องการทำงานต่าง ๆ และมอบหมายให้ดิฉันเป็นผู้จัดทำเอกสารจัดซื้อจัดจ้างของโรงเรียน ดิฉันได้มีโอกาสถาม ผอ. ว่า “ผอ. คะ แล้วหนูต้องสอนวิชาภาษาไทยชั้นไหนบ้างคะ” ผอ. ตอบว่า “สอนชั้น ป.๒ สอนทุกวิชาเลยจ้ะ” เมื่อ ผอ. พูดจบฉันก็อึ้งไป ๓ วินาที คิดในใจว่า “ตายแน่ แล้วจะสอนยังไง ไม่เคยเรียนวิชาอื่นมาแล้วภาษาอังกฤษจะทำไมยังไงดี ไม่รู้เรื่องเลย” แต่ก็ได้แค่คิดในใจเท่านั้น เมื่อนักเรียนเข้าแถวและปฏิบัติกิจกรรมหน้าเสาธงเสร็จสิ้นแล้วก็เดินเข้าห้องเรียน เริ่มวิชาแรก ดิฉันก็ยั้ง ๆ กับระบบการเรียนแบบ DLTV การเรียนผ่านโทรทัศน์ วันแรกของการเป็นครูดิฉันขอสารภาพแบบตรง ๆ ว่าไม่ได้สอนอะไรเลย โดยให้นักเรียนเรียนจากโทรทัศน์ และดิฉันก็เรียนกับนักเรียนไปด้วย ซึ่งเป็นความรู้สึกที่แย

มาก ๆ เพราะดิฉันไม่รู้อะไรเลย นักเรียนบางคนก็นั่งคุยไม่ฟังครู
 ต้นทางบางคนก็จะหลับ บางคนก็เหม่อลอย ดิฉันกลับมาบ้าน นั่งทบทวน
 กับตัวเองว่า “แล้วเราจะเอาอย่างไรดี ถ้าเป็นแบบนี้ไม่ได้แน่นอน” จาก
 นั้นจึงเริ่มศึกษาว่า DLTV ต้องสอนยังไง หรือควรทำยังไงก็พบว่า
 มีคู่มือพระราชทานที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาของแต่ละวิชา
 ที่ทางโรงเรียนวังไกลกังวลได้จัดส่งให้ทุกโรงเรียน ดิฉันก็เริ่มศึกษาเปิด
 ดูรายละเอียดว่าวิชาต่าง ๆ ที่ครูต้นทางจะสอนมีอะไรบ้าง เราต้อง
 เตรียมอะไรไปให้เด็กบ้าง หรือครูต้นทางจะสอนเนื้อหาอะไรในแต่ละ
 ชั่วโมง ดิฉันก็จะศึกษาก่อนล่วงหน้า และก็สังเกตวิธีการสอนของครู
 ห้องข้าง ๆ ว่าท่านสอนแบบไหนแล้วนำกลับมาปรับใช้กับตนเอง เริ่มแรก
 ดิฉันจัดโต๊ะของนักเรียนใหม่จากเดิมนักเรียนนั่งติดกันเป็นหน้า
 กระดาน ๒ แถว เปลี่ยนเป็นให้นักเรียนนั่งเป็นคู่กัน ซึ่งจะสังเกตก่อน
 ว่านักเรียนคนไหนเรียนได้ดี ก็จะทำให้คู่กับนักเรียนที่เรียนอ่อนกว่าซึ่ง
 จะได้ช่วยคู่เพื่อน คอยเตือนเพื่อนให้ทำงาน และเวลาครูต้นทางสอน
 ดิฉันก็จะคอยเดินดูนักเรียนหรือคอยพูดกระตุ้นนักเรียนให้ตอบ
 คำถามที่ครูต้นทางถาม และดิฉันจัดทำบัญชีคำศัพท์ภาษาไทยพื้นฐาน
 ให้นักเรียนทุกคนทั้ง ๑๓ คน และมีหน้าสะสมแต้มดาวไว้ด้วย เมื่อ
 นักเรียนมาอ่านคำศัพท์ตอนพักกลางวันดิฉันก็จะป้อนดาวลงในหน้า
 สะสมแต้มดาว แล้วทุกเดือนจะมีการนับดาวว่าใครได้มากที่สุดก็แจก
 ของรางวัลเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น ดินสอ ยางลบ ขนมน เป็นต้น และมีการ
 เขียนตามคำบอกก่อนเรียนวิชาภาษาไทยทุกวัน ๆ ละ ๑๐ คำ และให้
 นักเรียนเป็นคนเฉลย ถ้านักเรียนเฉลยผิดครูก็จะเฉลยใหม่ให้ถูกต้อง
 ซึ่งระยะเวลาผ่านไปประมาณ ๑ - ๒ เดือน ดิฉันก็สามารถปรับตัวให้
 เข้ากับการเรียนแบบ DLTV ของโรงเรียนได้ดีขึ้น และนักเรียนก็เกิด

ทักษะการเรียนรู้ การอ่าน การเขียนได้ดีขึ้น แต่อ่านจะไม่ทุกคนที่เขียนได้ถูกทุกคำ แต่ดิฉันก็ภูมิใจที่ได้เห็นนักเรียนทุกคนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น จากเดิมอาจท่องสูตรคูณไม่ได้ ก็ให้ท่องก่อนเรียนและหลังเลิกเรียนทุกวัน บางวันอาจสุ่มเรียกให้ท่องทีละคน และฝึกให้นักเรียนเขียนเล่าเรื่องจากภาพบ่อยครั้งขึ้น จนทำให้นักเรียนบางคนฉายแววความสามารถของตนเองออกมา

ความลำบากแสนสุข

นายอรรถพล พึ่งพานิช
โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒

ก้าวแรกในเส้นทางสู่ความเป็นครู เริ่มด้วยการรอคอยจดหมายเพียงฉบับเดียวที่สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตด้วยการเข้าการบรรจุเป็นข้าราชการ ในที่สุดก็ได้รับจดหมายจึงดำเนินการศึกษาหาข้อมูลว่าโรงเรียนที่จะไปนั้น เป็นอย่างไรด้วยความตื่นเต้น แต่แล้วกลับต้องตื่นเต้นมากยิ่งขึ้นไปอีก เพราะว่าโรงเรียนแห่งนั้นตั้งอยู่ในหุบเขา ที่ห่างไกล ต้องเดินทางไปยากลำบากนัก แต่ด้วยกำลังใจและการสนับสนุนจากครอบครัว จึงได้ตัดสินใจเดินทางไปรายงานตัว เมื่อถึงวันที่ต้องเดินทางไปรายงานตัวกับโรงเรียนต้องเดินทางเป็นระยะทางกว่าสองร้อยกิโลเมตร ต้องเดินทางบนเส้นทางที่ชันภูเขาที่สูงชันต่อด้วยการนำรถยนต์ลงแพขนรยนต์ แล้วเดินทางต่อไปเพื่อนำรถยนต์ไปจอด ขนกระเป๋าสัมภาระลงเรือหางยาวเดินทางข้ามลำน้ำกว่าหนึ่งชั่วโมง เมื่อสอบถามคุยกับคนขับเรือจึงทราบว่าค่าจ้างเรือนี้มีราคาแพงกว่าหนึ่งพันบาท แต่ครั้งนี้โรงเรียนเป็นผู้จ่ายค่าเช่าเรือให้

แต่ถ้าต้องการเดินทางเป็นการส่วนตัวก็ต้องออกค่าใช้จ่ายเอง เมื่อถึงฝั่งต้องนำสัมภาระเดินเท้าไปเป็นระยะทางกว่าสี่กิโลเมตรซึ่งระยะทางนั้น ก็ไกลพอสมควรแถมยังต้องเดินบนทางที่เต็มไปด้วยขี้โคลน ผุ่น แต่ในระหว่างเดินทางก็ได้พบกับชาวบ้าน พวกเขาจึงให้ขึ้นรถไถหรือที่ชาวบ้านเรียกว่ารถอีแต๊กเข้าสู่โรงเรียน ในที่สุดก็ถึงโรงเรียนด้วยการออกเดินทางจากบ้านตั้งแต่ ๐๖.๐๐ น. ถึงโรงเรียนในเวลาเกือบ ๑๗.๐๐ น. จากการแต่งกายในเสื้อผ้าที่สะอาด เมื่อไปถึงเสื้อผ้ากลับติดไปด้วยน้ำจากการนั่งเรือ ขี้โคลน และผุ่นจากการเดินทาง บ้านพักครูที่โรงเรียนก็เพิ่งสร้างกำลังจะเสร็จ เราเลยต้องไปนอนที่ห้องเก็บของถึงสองวันจึงได้เข้าอยู่บ้านพัก

วันแรกที่ได้เข้าห้องเรียนได้รับผิดชอบให้จัดการเรียนรู้นักเรียน ๒ ห้อง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โดยต้องดำเนินการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนเพียงห้องเดียว เพราะห้องเรียนไม่เพียงพอ การพูดคุยกับผู้ปกครองก็เป็นการลำบาก เพราะต้องตั้งใจฟังสำเนียงภาษาท้องถิ่น การจัดการเรียนรู้นักเรียนใช้วิธีการจัดกลุ่มแบ่งงานกันทำ และมอบหมายให้นักเรียนที่สามารถฟังภาษาไทยออกเป็นล่ามผู้แปลภาษากับเพื่อนที่ไม่เข้าใจภาษาไทย และดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยการใช้สิ่งของที่พอจะหาได้หรือภาพประกอบมาอธิบายคำศัพท์ นักเรียนโดยส่วนใหญ่รู้ว่าเรียง ยิ้มแยม แจ่มใส เมื่อวันเวลาผ่านไปจากครูที่เพิ่งบรรจุใหม่ก็เข้าใจกันกับนักเรียน ผู้ปกครองและชาวบ้าน บางครั้งในการออกเยี่ยมบ้าน หรือสัมพันธ์ชุมชนชาวบ้านก็มีอาหารที่เรา ไม่รู้จักมาให้รับประทาน เริ่มแรกก็รับประทานไม่ได้ แต่เมื่อเวลาผ่านไปก็สามารถรับประทานได้

การใช้ชีวิตจากที่เคยอยู่กับบ้านที่สะดวกสบาย มีเทคโนโลยี ตีมน้ำกรอง ดูโทรทัศน์ ใช้คอมพิวเตอร์นอนห้องเคยได้ไปเที่ยว กลับต้องเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ไปโดยสิ้นเชิงเพราะที่โรงเรียนต้องอยู่บ้านพัก ต้องใช้เทียน ไม่มีไฟฟ้า ตีมน้ำจากลำห้วย มีทั้งยุ่ง ทั้งแมลงนอนในห้องที่ปูเสื่อนอน ต้องทำอาหารรับประทานเอง ต้องอยู่กับความมืดตลอดคืน จากอาหารบางอย่างที่เราไม่คิดไม่ฝันจะรับประทานได้ก็กลับต้องรับประทานให้ได้ ในระยะหลังการขนส่งอาหารกลางวันนักเรียนมีคนยกของไม่พอ เราจึงต้องไปช่วยกันยกของด้วยการนั่งเรือออกมาอีกฝั่ง เพื่อซื้ออาหารกลางวัน ยกวัตถุดิบ ยกน้ำแข็งหนัก ยกถังแก๊ส ลงเรือ เมื่อถึงฝั่งโรงเรียนก็ต้องยกจากเรือขึ้นรถอีแต๊ก เมื่อถึงโรงเรียนก็ต้องยกของจากรถลงถังแก๊ส ทำเช่นนี้ไปประมาณ ๓ ปี ในที่สุดโรคร้ายก็เกิดขึ้น เพราะเป็นอาการกระดูกทับเส้น จากที่ได้เข้ามาสู่โรงเรียนด้วยความคิดต่าง ๆ มากมาย แต่ด้วยการที่ต้องมาสัมผัสกับผู้คนในหมู่บ้านนี้ไม่ว่าจะเป็นการเป็นกันเองของผู้ใหญ่บ้าน การที่ชาวบ้านนำอาหารหรือสิ่งของมาให้และช่วยสอนภาษาท้องถิ่น ให้จนสามารถฟังนักเรียนได้ในบางคำที่สำคัญ เช่น คำหยาบคาย คำที่สั่งให้ประพฤติตาม หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ในเบื้องต้น รวมนักเรียนมีน้ำใจช่วยเหลือ มีความตั้งใจในการเรียน จนถึงวันสุดท้ายที่ครูจะต้องย้ายออกมาก็ยังมีกรจาดงาน ได้รับคำขอบคุณจากนักเรียนและชาวบ้านเหล่านี้ล้วนเป็นกำลังใจต่อชีวิตครูคนหนึ่งได้เป็นอย่างมาก

ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง

นางสุกฤตดา สว่างใจธรรม
โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล สพป.สุพรรณบุรี เขต ๒

นี่ก็ย้อนกลับไปเมื่อ ๓๕ ปีที่แล้ว ดิฉันยังจำความรู้สึกดีใจ ความภาคภูมิใจระคนกับความตื่นเต้น ที่ได้เป็นครูได้อย่างชัดเจน พ่อ แม่ และญาติ ๆ ต่างก็พลอยดีใจไปตาม ๆ กันด้วย ทุกคนช่วยจัดเตรียมข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นเพื่อจะได้นำไปใช้ยามเมื่อดิฉันต้องไปใช้ชีวิตในฐานะครูไกลบ้าน ดิฉันสอบบรรจุเป็นข้าราชการครูได้ที่จังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน ซึ่งไกลจากบ้านของฉันหลายร้อยกิโลเมตร ความกังวลเกิดขึ้นมากมาย สารพัดที่จะคิด จะอยู่อย่างไร จะกินอะไร ต้องไกลพ่อ ไกลแม่ ก็ปีกว่าจะได้กลับมาอยู่ที่บ้าน ความกังวลใจ ถาโถมเข้ามาในห้วงความคิด แต่ด้วยความศรัทธาในวิชาชีพครู พร้อมทั้งกำลังใจจากครอบครัวเป็นแรงผลักดันให้ดิฉันตัดสินใจมุ่งสู่ภาคอีสาน เพื่อไปเป็นคุณครูอย่างที่ตนเองและครอบครัวตั้งใจเอาไว้ โดยใช้เวลาเดินทางหลายชั่วโมง ในที่สุดดิฉันก็เดินทางมาถึงหมู่บ้านที่ตั้งของโรงเรียน ชาวบ้านให้การต้อนรับคุณครูคนใหม่ของเขาอย่างอบอุ่น

คุณครูที่วัยเพียง ๒๐ ปี ถูกคนเฒ่าคนแก่ชิงยกมือไหว้ทำให้ครูสาวอย่างดิฉันยกมือไหว้แทบไม่ทัน ครูใหญ่พาดิฉันไปเข้าบ้านของคุณยายท่านหนึ่งในหมู่บ้านซึ่งไม่ไกลจากโรงเรียนมากนัก คุณยาย ก็ให้การต้อนรับเป็นอย่างดีราวกับว่าดิฉันเป็นลูกเป็นหลานของท่านคนหนึ่ง ถึงแม้การอาศัยอยู่ที่นี้จะอบอุ่นเพียงใดแต่ดิฉันก็ต้องกินข้าวเคล้าน้ำตาแทบทุกมื้อ ความคิดถึงบ้าน คิดถึงพ่อ คิดถึงแม่ คิดถึงน้อง ๆ ยามเมื่อกินข้าวก็ทำให้หวนนึกถึงบรรยากาศการกินข้าวร่วมกัน ของครอบครัว ความสุขในการใช้เวลาร่วมกัน แต่ตอนนี้ดิฉันกลับต้องละทิ้งครอบครัวที่ฉันรักมาใช้ชีวิตครูไกลบ้านอย่างนี้ อดทนไว้เป็นคำที่ดิฉันเตือนตนเองอยู่เสมอ ต้องทนอยู่ให้ได้ ในที่สุดดิฉันก็ปรับตัวเข้ากับสถานที่ใหม่ได้ ทั้งการอยู่การกิน ที่ยากที่สุดคงจะเป็นเรื่องภาษาแรก ๆ ดิฉันสื่อสารกับชาวบ้านและนักเรียนไม่ค่อยเข้าใจกัน เพราะชาวบ้านและนักเรียนใช้ภาษาถิ่นสื่อสารกัน ดิฉันเริ่มชีวิตความเป็นครูด้วยการเป็นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ใช้วิชาความรู้ที่ร่ำเรียนมาถ่ายทอดให้นักเรียนเต็มความสามารถ โดยอาศัยประสบการณ์จากครูรุ่นพี่ห้องข้าง ๆ คอยให้คำแนะนำ การที่ครูใหญ่มอบหมายให้สอนในชั้นนี้ ท่านแจ้งว่า เพราะดิฉันเป็นคนภาคกลาง การใช้ภาษากลางกับเด็ก ๆ ระดับนี้จะเหมาะสมที่สุดหากไปสอนชั้น ป.๑ หรือ ป.๒ ดิฉันคงคุยกับเด็กไม่เข้าใจกัน เด็ก ๆ เขาถนัด ที่จะใช้ภาษาถิ่นมากกว่า เพราะติดมาจากที่บ้าน ซึ่งดิฉันก็เห็นด้วยกับความคิดนี้ ดิฉันมีปัญหา กับภาษาถิ่นพอสมควร แต่ก็ไม่ยากเกินความสามารถที่ดิฉันจะเรียนรู้ และทำความเข้าใจกับมา ในที่สุดฉันก็สามารถเรียนรู้และเข้าใจภาษา และวัฒนธรรมของคนในถิ่นนั้นเป็นส่วนหนึ่งของท้องถิ่น

กาลเวลาผ่านไปดิฉันเลือกที่จะย้ายกลับมาสู่อ้อมกอดของครอบครัว ประสบการณ์ในช่วงต้นชีวิตความเป็นครูสอนให้ดิฉันปรับตัวเข้ากับสภาพความเป็นอยู่ได้อย่างไม่ยากนัก ซึ่งดิฉันยังต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลาต้องเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก เราในฐานะครูรุ่นเก่ากลับต้องปรับตัวเข้ากับสังคมแห่งเทคโนโลยีที่ก้าวกระโดด หากเราหยุดที่จะเรียนรู้เราก็จะเป็นสิ่งที่แปลก สิ่งที่แตกต่างกัน คนในสังคม เด็กนักเรียนยุคนี้ต่างจากนักเรียนในอดีตมาก เพราะเขาเกิดมาพร้อมกับยุคเทคโนโลยี อะไรที่ล้ำสมัยครูก็ต้องปรับต้องเปลี่ยนให้เข้ากับนักเรียนในปัจจุบัน การเรียนการสอนก็ต้องปรับเปลี่ยน ภาระงานครูก็ไม่เพียงแต่สอนนักเรียนเท่านั้นยังต้องรับผิดชอบงานด้านต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย คนเป็นครูต้องรู้จักปรับตัวและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเสมอ แต่สิ่งที่จะต้องมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลงก็คือ หัวใจของคนเป็นครูที่จะทำเพื่อส่งลูกศิษย์ให้ถึงปลายทางที่ดี เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดีของสังคมต่อไป

ใครว่าหนูทำไม่ได้

นางอภิสร่า ปรัชใจปการกิจ
โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

ภาคเรียนที่ ๑ และเป็นครั้งแรกของการสอนนักเรียนที่โรงเรียนนี้ จากที่อยู่อยุธยามานานสิบกว่าปี พอได้ย้ายมาที่โรงเรียนนี้ก็ได้สอนชั้นอนุบาล ๒ เด็กส่วนใหญ่ยังไม่กล้าพูดกล้าแสดงออก และไม่มีความรับผิดชอบ เล่นของเล่นหรือใช้ของก็ไม่เก็บเข้าที่ ครูพาทำกิจกรรมเคลื่อนไหว และกิจกรรมเข้าจังหวะ เด็กยืนดูครูเดิน ทั้งที่สอนก่อนถึงพาเดิน แล้วทำท่าทางอาย ๆ เป็นแบบนี้ประมาณ ๑ เดือน จากนั้นครูก็เริ่มสังเกตพฤติกรรมเด็กทุกคนและศึกษาเด็กรายบุคคล โดยการสอบถามผู้ปกครอง ถามตัวเด็กเอง เด็ก ๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ แต่อยู่กับ ปู่ ย่า ตา ยาย เนื่องจากผู้ปกครองมีอาชีพทำนาอาจจะไม่มีเวลาในการพูดคุยเล่นหรือทำกิจกรรมกับเด็ก ๆ มาก จึงอาจเป็นอีกอย่างที่ทำให้เด็กไม่กล้าแสดงออกไม่กล้าพูดโต้ตอบกับครู

หลังจากที่ทราบสาเหตุแล้วจึงหาทางแก้ไขโดยได้ลองหลายวิธีเช่น ให้ออกมาช่วยครูหีบจับสื่อการสอนสื่อในการเล่านิทาน ครูสร้างความคุ้นเคย สร้างความรักความอบอุ่น ความไว้วางใจ โดยการกอด การอุ้ม การให้นั่งตัก การพาทำกิจกรรมเคลื่อนไหวตามเพลงที่เขาชอบ การเล่านิทานโดยการใช้อุปกรณ์หลาย ๆ แบบ โดยให้เด็ก ๆ มีส่วนร่วมในการทำสื่อและมีส่วนร่วมในการเล่านิทาน ฝึกให้รู้จักการออกมาเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ฝึกให้สนทนาโต้ตอบ พยายามพูดคุยให้เด็ก ๆ มีความไว้วางใจในตัวครูชมเชยทุกครั้งที่ได้ทำดีและกล้าแสดงออก โดยตอนแรกก็จะมีครูเสริมแรงโดยการให้รางวัลเป็นบางครั้ง ฝึกความรับผิดชอบในหน้าที่โดยทุกคนจะมีหน้าที่เวรประจำวัน ฝึกการทำงานเป็นกลุ่มที่ต้องมีหัวหน้ากลุ่มโดยสลับกันเป็นหัวหน้ากลุ่ม และหัวหน้าคอยให้บริการ แก่เพื่อนในกลุ่ม เช่น หีบตะกร้า สี กาว หรือกระดาษมาให้สมาชิกในกลุ่ม

หลังจากที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ ไป ประมาณ ๒ เดือน เด็ก ๆ กล้าออกมาสนทนาโต้ตอบ พูดคุยกับครูกล้า ที่จะออกมาเล่าข่าวตอนเช้า กล้าที่จะเต้นหรือร้องเพลง กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก กล้าทำสิ่งที่ต่าง ๆ และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตนเอง แต่มีเด็กอยู่ ๑ คนที่ยังไม่ยอมเปลี่ยนแปลง เขาเป็นคนเรียนดีทำงานเรียบร้อย แต่ไม่กล้าแสดงออกครูก็เริ่มพูดคุยกับเขามากขึ้น โดยการทักทายกับเขาก่อนทุกครั้ง เข้าไปเล่น เข้าไปคุยกับเขา ทำแบบนี้ทุกวัน จนอยู่มาวันหนึ่งเขาทักทายกับครูก่อน วันนั้นเป็นวันที่ดีใจมาก ครูก็เข้าไปถามไปคุยปกติกับเขา ให้เขาทำงานช่วย พาเขาตัดกระดาษแต่ห้องเรียนและชมเขาให้เพื่อนฟังว่าเขาช่วยครูทำอะไรบ้าง เพื่อนก็ปรบมือ สุดท้ายเด็กคนนี้ก็กล้าที่ออกมายืนหน้าชั้นครั้งแรก ครูจะยื่นจับมือไว้เพื่อให้เขา

รู้ว่าเขาทำได้ ในครั้งแรกที่ออกมาหน้าชั้น เขาออกมาเล่านิทานลูกแพะ ๗ ตัว เขายังเล่าได้ไม่มาก แต่ครูก็ใช้คำถามเพื่อช่วยให้เขาได้จินตนาการ คำตอบเพื่อจะได้ลิ้มความตื่นเต้นในการออกมาพูดหน้าชั้น และหลังจากนั้นพอครูเรียกชื่อให้ออกมาทำกิจกรรมต่าง ๆ เขาก็จะออกมาด้วยรอยยิ้ม ทำให้ครูมีความภูมิใจที่สุด หลังจากที่เขามีความกล้าที่พูดคุยกับครูแล้วครู ก็ได้ถามเขาว่าทำไมหนถึงไม่ยอมออกมาพูดหน้าชั้น หรือว่าทำกิจกรรมกับเพื่อน ๆ ได้คำตอบว่าที่โรงเรียนเก่า เพื่อนชอบล้อและหัวเราะเขาทุกครั้งแต่พอพูดคุยกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองบอกว่าอยู่ที่บ้านครูสอนอะไรไปเขาทำได้ทุกอย่าง พูดเป็นพูดเก่ง

สุดท้ายทุกครั้งที่ได้ก็ออกมาพูดหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ ครูควรคุมชั้นเรียนให้ได้และทุกครั้งที่ได้ก็กล้าแสดงหรือทำกิจกรรมอะไรก็ได้ ครูควรเสริมแรงเขาด้วยการชื่นชม หรือถ้าเด็กคนใดยังไม่กล้าครูก็ควรเข้าไปหา ไปกอดด้วยความรัก เขาจะได้มีความเชื่อมั่นในตนเองขึ้น ซึ่งเป็นความภูมิใจของครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ ๒

ผมไม่อยากให้ครูไปบ้าน

นางเอกอังกฤษ สิบสุนทร
โรงเรียนบ้านหนองอียอ สพป.สุรินทร์ เขต ๒

เริ่มต้นภาคเรียนที่ ๒ ปีนี้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในชีวิตราชการ คือ ได้ย้ายโรงเรียนกลับมาสอนที่บ้านเกิด มีความรู้สึกกังวลใจหลายอย่าง โดยเฉพาะในเรื่องของการสอน กลัวสอนได้ไม่ดีพอเท่ากับคุณครูเก่าที่อยู่ที่นี่ เพราะแต่ละท่านเป็นคุณครูของเรา และแต่ละท่านก็สอนนักเรียนได้ประสบความสำเร็จ นักเรียนในแต่ละชั้นก็มีผลการเรียนที่ดีมาตลอด วันแรกของการมาโรงเรียนแห่งใหม่ พบกับสถานที่ใหม่ นักเรียนใหม่ ของฉันดูน่ารักทุกคนเลย ฉันต้องมีความสุขกับที่นี่มากแน่ ๆ ท่าน ผอ. มอบหมายงานสอนให้ไม่มากนัก เพราะเป็นภาคเรียนที่ ๒ ทั้งเด็กและคุณครูต้องปรับตัวเข้าหากันพอสมควร ผอ. มอบหมายให้สอนเวียงวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ชั้น ป.๔ - ๖ และเป็นครูประจำชั้น ป.๕/๒ ท่านบอกว่า ให้ประจำชั้นตามไปจนเขาขึ้นชั้น ป.๖ เหยนะ จะได้คุ้นเคยกับเด็ก ฉันใจชื้นขึ้นมาเยอะเพราะยังมีเวลาอีกมากที่จะเรียนรู้กับเด็กใหม่ของฉัน

นักเรียนชั้น ป.๕ มีนักเรียนทั้งหมด ๔๓ คน เป็นนักเรียนชั้น ป.๕/๑ จำนวน ๒๑ คน และชั้น ป.๕/๒ จำนวน ๒๒ คน ซึ่งในจำนวน ๒๒ คนที่ฉันได้เป็นครูประจำชั้นนั้น มีนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันค่อนข้างมาก คนเก่งก็เก่งจริง ๆ คนอ่อนก็อ่อนมากเหลือเกิน ฉันเริ่มศึกษาและทำความรู้จักกับนักเรียนใหม่ของฉันด้วยการทดสอบถามตอบง่าย ๆ ปรากฏว่า เขาตอบได้ดี ก็แสดงว่าเขามีพื้นฐานความรู้เบื้องต้นที่ดี จากนั้นฉันเริ่มทดสอบความรู้ในชั้น ป.๕ ภาคเรียนที่ ๑ ที่เรียนผ่านมา ด้วยการทดสอบด้วยข้อสอบ และการสอบถาม ปรากฏว่า ยังมีเนื้อหาหลายเรื่องที่เขาไม่เข้าใจ ฉันเริ่มรู้จักนักเรียนใหม่ของฉันไปทีละน้อย ฉันเริ่มสังเกตว่านักเรียนในห้องของฉัน ไม่ค่อยชอบพูดคุยกับครู ซึ่งแตกต่างจากโรงเรียนเก่าของฉันมาก เด็ก ๆ ช่างถาม ช่างซัก ยิ่งกับคุณครูใหม่แล้ว เด็ก ๆ จะพูดคุยซักถามและอยากเป็นฮีโร่ในสายตาครู แต่ไม่ใช่กับนักเรียนใหม่ ของฉันที่นี่ บางทีฉันถาม เขากลับแค่มึนให้ไม่ตอบโต้ ฉันเริ่มอยากรู้ว่าเขากำลังคิดอะไรอยู่ถึงไม่ค่อยชอบคุยกับครู หรือว่าเขาจะกลัวครู หรืออาย คำถามเกิดขึ้นในใจฉันมากมาย เริ่มอยากแล้ว ฉันคิด นักเรียนไม่คุยกับฉัน ไม่ดีแน่ แล้วเขาจะกล้าถามหรือกล้าปรึกษาอะไรกับฉันได้อย่างไร ฉันเริ่มหาวิธีการติดสนิทกับนักเรียนตัวน้อย โดยเริ่มจากการจัดห้องให้น่าอยู่ นำเข้าไปนั่งเล่น นำสื่อการสอนที่เป็นสื่อสำเร็จสีสนสวยงามที่เก็บไว้เวลาสอน นำออกมาใส่ชั้นให้เขาได้เล่นได้สัมผัสได้ตลอดเวลายามเมื่อเขาว่าง สักพักห้องเรียนที่เงียบเหงาก็มีเด็กหลาย ๆ คนวนเวียนมาถามว่า “เล่นได้ไหมคะ” “เล่นได้ไหมครับ” เมื่อคุณครูบอกว่า “เล่นได้ค่ะ” จากนั้นสมาชิกในห้องก็เพิ่มจำนวน ขึ้นอย่างรวดเร็วในทุก ๆ วัน ในช่วงเวลาพักเที่ยง ฉันเริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงของเด็ก ๆ แล้ว จึงเริ่มวิธีการต่อไป คือ เข้าไปแทรกอยู่ในพื้นที่ของเขาให้ได้ ในระหว่างที่เขาเล่นอยู่

นั่นเขาก็จะพูดคุยกับเพื่อนของเขาอย่างสนุกสนาน ฉันก็เริ่มเข้าไปนั่งทำงานในห้อง วันแรกที่ฉันเข้าไปนั่งนั้นเขาจะหลบออกไปข้างนอก เพราะเกรงใจครู ฉันก็บอกเขาว่า “เล่นได้ค่ะ คุณครูแค่มาตรวจการบ้าน” จากนั้นฉันก็เริ่มคุยแทรกกับเขาเวลาเขาเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้เพื่อนฟังขณะเขาเล่นของเล่น ทำให้เด็ก ๆ กล้าที่จะพูดคุยกับฉันมากขึ้น จนสามารถพูดเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้ฟังได้ และสามารถตอบโต้ครูในห้องเรียนได้มากขึ้นในที่สุด แต่มีนักเรียนคนหนึ่งที่ไม่เข้ามาหาครูเลย ไม่ยอมคุยกับครู ถ้าไม่จำเป็นเด็กคนนั้นก็ คือ เด็กชายก้าน เด็กชายก้านเป็นเด็กรูปร่างสูงใหญ่ ผิวขาว แข็งแรง การเรียนรู้ของเด็กชายก้านฉันจัดเขาให้อยู่ในกลุ่มอ่อนเบื้องต้น เพราะจากการทำแบบทดสอบ เขาทำไม่ค่อยได้ เวลาสอบถามเขามักไม่ค่อยตอบ ไม่ชอบคุยเช่นเดียวกับเพื่อน ๆ ในห้อง แต่แตกต่างตรงที่เด็กชายก้านจะไม่ค่อยได้เข้ามาเล่นใกล้ ๆ ครู และอีกสาเหตุหนึ่งก็คือ การขาดเรียน เด็ก ๆ ห้องของฉันจะขาดเรียนทุกวัน วันละ ๑-๒ คน ในอาทิตย์แรกที่ฉันมาสอนไม่มีวันใดที่ชั้น ป.๕/๒ จะมาเต็ม ซึ่งหนึ่งในนั้นก็ คือ เด็กชายก้าน จะขาดเรียนอาทิตย์ละประมาณ ๓ วันเลยทีเดียว อีกทั้งถ้าฉันมาเรียนเสริมวันหยุด เด็กชายก้านจะเป็นหนึ่งในนักเรียนที่ขาดเรียนเป็นประจำ ฉันเริ่มหาวิธีการที่แก้ไขพฤติกรรมของเด็กชายก้าน โดยการเริ่มจากศึกษาข้อมูลของเขาก่อน แม่กับพ่อของก้านเลิกกรากันไป แม่มีสามีใหม่ มีพี่น้องทั้งหมด ๓ คน โดยเด็กชายก้านเป็นลูกคนที่ ๒ มีน้องสาวเรียนอยู่ชั้นอนุบาล และพี่ชายอายุประมาณ ๑๔ ปี ไม่ได้เรียนหนังสือ และมีข่าวเรื่องยาเสพติดอยู่บ่อย ๆ ฉันเริ่มคิดว่า เด็กชายก้านมีความเสี่ยงหลายอย่าง ทั้งในเรื่องของการออกกลางคัน และเรื่องของยาเสพติด ถ้าปล่อยไว้เขาต้องเป็นเหมือนพี่ชายเขาแน่

เข้าสู่อาทิตย์ที่สามของการมาสอนโรงเรียนใหม่ เด็กชายก้านไม่มาโรงเรียน ฉันได้แจ้ง ผอ.เบื้องต้น แล้วถึงพฤติกรรมของเด็กชายก้าน ผอ.แนะนำว่าให้ไปตามที่บ้าน ฉันซึ่งรถมอเตอร์ไซด์เข้าไปในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ อยู่ห่างจากโรงเรียนประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร ทางเข้าหมู่บ้านเป็นถนนลูกรังสีแดง ซึ่งน่าจะไม่มีถนนแบบนี้แล้วในปัจจุบัน ไปยังไม่ถึงบ้านของเด็กชายก้านก็เจอแม่ของเด็กชั้นป.๔ ซึ่งขาดเรียนเช่นเดียวกัน และสันนิษฐานว่าน่าจะไปด้วยกัน แม่ของเด็กชั้น ป.๔ บอกว่าแม่เด็กชายก้านไม่อยู่บ้านหรอก ฉันคิดว่าเขาคงจะไปเล่นไฟ ซึ่งตามที่ได้ข้อมูลมาแม่เด็กชายก้านไม่ได้ทำงาน มีรายได้จากการเล่นไฟ ฉันได้แจ้งว่าลูกของเขายังไม่ถึงโรงเรียนให้ช่วยตามให้หน่อย แม่เขาบอกว่าเด็กได้เดินมาโรงเรียนตั้งแต่เช้าแล้ว คิดว่าน่าจะไปหลบอยู่ตามข้างห้วยซึ่งทางเดินลัดเพื่อไปยังโรงเรียน เขาช่วยตามหาจนสายแต่ก็ไม่พบ ฉันจึงตัดสินใจกลับโรงเรียนและฝากให้ผู้ปกครองเด็ก ป.๔ พานักเรียนไปส่งโรงเรียนด้วย ถ้าหาพวกเขาเจอ แต่ปรากฏว่าวันนั้นเด็กชายทั้งสองก็ไม่ได้มาโรงเรียน

เช้าวันต่อมา เด็กชายก้านมาโรงเรียน ฉันเรียกเขาไปพบเป็นการส่วนตัว ถามถึงปัญหาว่าทำไมเมื่อวานไม่มาโรงเรียน เขาตอบว่าเขาเดินออกมาจากบ้านสายแล้ว กว่าจะเดินไปถึงก็คงไม่ทันโรงเรียน เขาไม่มีรถจักรยาน ฉันเลยถามเขาว่า แล้วหนูไปอยู่ที่ไหน ทำอะไร เขาตอบว่าเขาไปหาปลา และปิ้งปลากินอยู่ข้างห้วย ฉันคิดในใจว่าเด็กชายก้านมีทักษะชีวิตที่ล้ำเลิศเหลือเกิน สมัยนี้ยากที่จะมีคนที่ทำปลาตามลำห้วยแล้วได้กิน ฉันถามเขากลับว่าแล้วกลับบ้านก็โมง เขาบอกว่า พอเพื่อนกลับจากโรงเรียนเขาก็กลับบ้านเหมือนกับเพื่อน แม่จะได้ไม่รู้ว่าไม่ได้ไปเรียน ฉันจึงบอกเขาว่า ถ้ารู้ว่าเดินมาโรงเรียน

ไม่ไหวให้เดินมาที่บ้านคุณครู แล้วไปพร้อมครู เพราะบ้านครูเป็นทางผ่านไปบ้านหนูได้ เขารับปาก วันต่อมาฉันไม่เห็นเด็กชายก้านมารอที่บ้าน แต่ก็เห็นมาเรียนตามปกติ

ตอนเย็นฉันสอนซ่อมเสริมให้นักเรียน เลิกเรียนช้ากว่าปกติ ตัดสินใจว่าจะไปบ้านเด็กชายก้านให้ได้เลยวันนี้พอฉันปล่อยเด็ก ๆ กลับบ้าน ก็เรียกเด็กชายก้านซ้อนท้ายรถมอเตอร์ไซด์ บอกไปกับครู ครูจะไปส่ง ฉันพาเด็กชายก้านไปถึงหน้าทางเข้าหมู่บ้าน เด็กชายก้านก็บอกให้ฉันจอด ฉันถามว่าถึงแล้วหรือ เด็กชายก้านบอกว่า “ส่งผมตรงนี้ได้ครับ” ฉันถามกลับทันทีทำไมละ เขาตอบฉันว่า “บ้านผมไม่มีทางเข้าครับ” ตอนนั้นเป็นหน้าฝน ฝนตกทำให้ถนนลื่นพอสมควร ฉันมองเข้าไปในซอยแล้วตัดสินใจบอกว่า “ครูจะไปส่งให้ถึงบ้าน” ฉันจอดรอไว้แล้วตัดสินใจเดินฝ่าซอยและ ๆ เข้าไป พอเห็นบ้านของเด็กชายก้าน ฉันรู้สึกสลดใจทันที บ้านสองชั้นข้างล่างโล่ง ข้างบนมีสังกะสีตีข้าง ๆ ทำเป็นฝาบ้าน ข้างล่างมีไม้พาดยาว แล้วก็มီးเสื้อผ้าพาดไว้ระเกะระกะ ไม่เป็นระเบียบ ถ้าจะหาชุดนักเรียนใส่คงใช้เวลาพอสมควร ฉันอดคิดย้อนหลังไปถึงตอนที่เด็กชายก้านไม่ใส่ชุดกีฬาเหมือนเพื่อนไม่ได้ ตอนนั้นฉันถามเขาว่าทำไมไม่ใส่ชุดกีฬามาโรงเรียน เขาตอบฉันว่า “ผมหาไม่เจอครับ” เขาคงจะหมายความอย่างนั้นจริง ๆ ฉันเริ่มมองเด็กชายก้านใหม่ บางทีสิ่งที่เราคิดว่าเด็กโกหก เขาอาจจะพูดจริงก็ได้ ฉันเดินเข้าไปในบริเวณบ้านเห็นแม่ของเด็กชายก้านกำลังเทคานพื้นด้านล่างด้วยตนเอง ฉันพูดคุยกับแม่เด็กชายก้านสักครู่ก็ขอตัวกลับ ไม่ลืมหันไปกำชับเด็กชายก้านให้ไปโรงเรียนด้วยนะพรุ่งนี้ เขารับคำเสร์จก็หันกลับไปผสมปูนช่วยแม่ จากนั้นมาฉันคอยไปส่งเด็กชายก้านเป็นประจำเป็นระยะเวลาเกือบ ๑ เดือน

เด็กชายก้านมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น คุยเก่งขึ้น กล้าที่จะทักทายพูดคุยกับครู และที่สำคัญ คือ กล้าที่จะถามครูเมื่อไม่เข้าใจในบทเรียน ทำให้การเรียนของเด็กชายก้านดีขึ้นเป็นลำดับ

หลังจากนั้น ๑ ภาคเรียน ฉันได้เป็นครูประจำชั้น ป.๖ ของเด็กชายก้านเช่นเคย แต่ที่เปลี่ยนไป คือ ไม่มีนักเรียนในชั้นคนใดขาดเรียนอีกเลย รวมถึงเด็กชายก้านด้วย เขามาโรงเรียนเช้ากว่าเพื่อนทั้งที่อยู่บ้านไกล และต้องเดินเท้ามาโรงเรียน กลับบ้านโดยที่ครูไม่ต้องไปส่งที่บ้าน มีสุขภาพแข็งแรงกว่าเด็กคนอื่น เพราะเดินออกกำลังกายทุกวัน ฉันเคยถามเขาว่า ตอนนั้นทำไมถึงไม่ยอมให้ครูไปส่งที่บ้าน เขาตอบฉันว่า เขาอายุที่จะให้ฉันเห็นบ้านของเขา และเขาก็ไม่ยอมจะให้ฉันตามเขามาเรียน ฉันเลยบอกเขาว่า “ครูไม่เคยรังเกียจลูกศิษย์คนใดของครูเลย ไม่เคยรักลูกศิษย์คนใดมากกว่าหรือน้อยกว่ากัน แม้หนูจะเป็นอย่างไร ครูก็ยังรักและปรารถนาดีเสมอ” เขาตอบรับว่า “ครับ” และเด็กชายก้านเรียนจบชั้น ป.๖ ได้อย่างมีคุณภาพและได้เรียนต่อในชั้นมัธยมที่โรงเรียนใกล้บ้าน ฉันมีความภูมิใจมากที่เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เขาประสบความสำเร็จ แม้จะเป็นเพียงจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ก็ตาม จากเด็กชายผู้ขาดเรียนเป็นประจำ กลับกลายเป็นเด็กชายผู้มาเรียนคนแรกของโรงเรียน และกลับคนสุดท้ายของโรงเรียน เพราะรอถือของให้ครู ช่วยครูปิดห้อง ฉันคิดไม่ผิดจริง ๆ ที่ไม่ทำตามคำขอของเขาในวันนั้น “ผมไม่ยอมให้คุณครูไปบ้าน” คงจะเป็นความทรงจำ และแรงผลักดันให้ฉันทำหน้าที่ของครูที่ดีต่อไป...

ยกระดับผลสัมฤทธิ์.... ต้องยกที่จิตสำนึกครู

นายเทียนชัย เป้าจรรยา
โรงเรียนบ้านหัวนา สพป.ขอนแก่น เขต ๒

สวัสดีครับ ผมเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กครับ มีนักเรียนแต่ละปีประมาณ ๘๐ - ๙๐ คน ไม่เกินนี้ครับ ปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กมีมากมาย ส่วนใหญ่จะคล้าย ๆ กัน เช่น ครูไม่ครบชั้น ครูไม่ตรงเอก จำนวนนักเรียนลดลง ผู้ปกครองย้ายเด็กไปเรียนโรงเรียนในเมือง โรงเรียนเอกชนมีรถรับ - ส่งมารับเด็กถึงในหมู่บ้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ครูไปอบรมบ่อย ครูย้ายบ่อย ผอ.มาไม่นานก็ย้ายงบประมาณมีน้อย ฯลฯ ๑๐๘ ปัญหาเหล่านี้ ถ้ามองได้รับการดูแลแก้ไขจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือไม่ ก็ได้ยินพูดถึงบ่อยนะครับ โดยเฉพาะช่วงเปลี่ยนรัฐบาลหรือเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการใหม่ ๆ ก็จะมาเอาปัญหาเหล่านี้ไปหากิน ไปสร้างกระแส และก็มีนโยบายต่าง ๆ อีกกระตึกคึกโครมลงมา ไม่นานทุกอย่างก็เงียบเข้าสู่ภาวะเดิม ผมไม่แน่ใจว่าทำไมไม่สำเร็จหรือแค่ป็นงบประมาณออกมาใช้ แต่ถึงอย่างไรพวกเราก็ยังอยู่กับเด็ก ปัญหาระดับนโยบายพวกเราไม่มีอำนาจอะไรจะไปแก้ไขได้ เราจึงต้องอยู่กับสภาพความเป็นจริง เพราะเป้าหมายที่

อยู่ในใจครูมาโดยตลอด คือ “คุณภาพของผู้เรียน” ถ้าคุณภาพของเด็กต่ำ ผลสัมฤทธิ์ไม่สูง ผู้ที่ตกเป็นจำเลยของสังคมเป็นลำดับแรกคือ “ครู” เพราะฉะนั้น เราจึงพูดกันบ่อยมาก เกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีงานวิจัยและข้อเสนอจากนักวิชาการมากมาย ว่าต้องทำอย่างไร โน้น อย่างนี้ อย่างนั้น พอมาถึงผู้ปฏิบัติทำไม่มันไม่สำเร็จ ไม่ใช่ข้อเสนอแนะเหล่านั้นไม่ดี ผมว่าดี...ถึงดีมากด้วย เพราะได้ผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย ทดลองมาแล้ว แล้วทำไมครูจึงทำไม่สำเร็จ ผลสัมฤทธิ์ยังต่ำเหมือนเดิม หรือว่ามันจะเป็นเพราะ “ครู” เราเอง

วันหนึ่งผมมีโอกาสไปอบรมเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจริง ๆ แล้วก็ไปมาบ่อยแล้วละ แทบทุกปี โกลด์สอบ O-NET ที่ไร่ ศึกษานิเทศก์ก็จะเชิญเราไปอบรมให้แนวทางในการยกระดับผลสอบให้สูงขึ้น มีหลากหลายแนวทาง ซึ่งดี ๆ ทั้งนั้น สุดท้ายผลสอบออกมา โรงเรียนที่เคยได้คะแนนสูง ก็ยังสูงเหมือนเดิม และโรงเรียนที่ได้คะแนนต่ำ ก็คงต่ำเหมือนเดิม ส่วนใหญ่จะเป็นอย่างนี้ ผมจึงมาคิดทบทวนดูว่ามันเกิดจากสาเหตุใด คิดอย่างไรก็คงได้คำตอบเหมือนเดิมครับ สาเหตุหลักคือ “ครู” ครูคือปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดครับ เพราะฉะนั้น ถ้าผมเสนอได้ผมจึงอยากเสนอให้ผู้มีอำนาจทั้งหลายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาว่า ถ้าจะ “ยกระดับผลสัมฤทธิ์...ต้องยกที่จิตสำนึกครู” ก่อนสิ่งอื่น มันอาจฟังดูเป็นนามธรรม และเป็นเรื่องที่ยากมาก แต่เราก็ต้องทำ นักวิชาการทั้งหลายก็ต้องคิดและหาวิธีในการระเบิดจิตสำนึกของครูออกมาให้ได้ โดยเบื้องลึกของจิตใจ ผมยังเชื่อว่า ครูส่วนใหญ่มีจิตสำนึกที่ดีฝังอยู่นะครับ เราจะมีวิธีการใดที่จะ

กระตุ้น ให้สิ่งที่ฝังอยู่นั้นมันระเบิดออกมา นักวิชาการท่านใดคิดได้ ช่วยทีนะครับ

มีคำพูดหนึ่งที่ผมได้ยินบ่อย ๆ เมื่อไปอบรมเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ คือ “ครูต้องนำผลการสอบของครั้งที่แล้วมาวิเคราะห์ ว่าตัวชีวิตได้อ่อน เด็กทำไม่ได้ แล้วให้ครูไปแก้ที่ตัวชีวิตนั้น” พอวิทยากรพูดจบ ก็จะมาด้วยเสียงวิพากษ์วิจารณ์ของผู้เข้าอบรมว่า “เอามานำวิเคราะห์ทำไม ก็เด็กมันคนละคน เด็กรุ่นนั้นเขาไปเรียนต่อ ม.๑ แล้ว” นี่คือตัวอย่างของความเข้าใจผิดของครูหลายคน จะเกิดการโต้แย้งอย่างนี้ แม้แต่ตัวผมเองก็เคยคิดอย่างนี้เช่นกัน แต่ถ้านำคำพูดของวิทยากรมาทบทวนดี ๆ ก็จะมีคำตอบว่า “ตัวชีวิตได้อ่อน เด็กทำไม่ได้ ต้องแก้ที่ตัวชีวิตนั้น” มันหมายถึง การแก้ที่การสอนของ “ครู” ครูต้องปรับวิธีสอนแล้วละ เพราะถ้าครูสอนมาดี ตัวชีวิตนั้นเด็กส่วนใหญ่ต้องทำได้ นี่แสดงว่าครูสอนมาไม่ดี ไม่ครอบคลุม เพราะฉะนั้นในเด็กรุ่นปัจจุบัน ครูต้องปรับวิธีสอนแล้วว่าทำอย่างไรตัวชีวิตที่อ่อนเมื่อปีที่แล้วจะดีขึ้นในปีนี้ นี่เป็นตัวอย่างง่าย ๆ ว่า สุดท้ายก็ขึ้นอยู่กับ “ครู” ผมเห็นครูหลาย ๆ ท่าน หรือส่วนใหญ่ด้วยซ้ำที่เมื่อผลสัมฤทธิ์ต่ำแล้วมักจะ “โทษเด็ก” บอกว่าเด็กรุ่นนี้อ่อน เด็กรุ่นนี้เกเร ไม่ตั้งใจเรียน หรือเด็กรุ่นนี้มีจำนวนมากไปดูแลไม่ไหว สารพัดเหตุผลที่ครูบางคนยกขึ้นมาอ้าง นี่คือการปิดความรับผิดชอบออกจากตัวเอง ครูที่ดีมีจิตสำนึกเขาจะหาสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ต่ำ แล้วหาแนวทางแก้ไขครั้งต่อไป จะต้องมีความรับผิดชอบต่อผลการเรียนของเด็กที่เราสอน จะต้องรู้สึกวิตกกังวลกับผลสัมฤทธิ์ที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จะต้องยอมรับความจริง และพร้อมที่ปรับปรุงพัฒนาวิธีสอนของตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ใช่ “โทษเด็ก” เสร็จแล้วตัวเองลอยตัว แล้วจบ

ครั้งต่อไปก็สอนเหมือนเดิม สอนไปวันวัน แบบไม่มีจุดหมาย แล้วผลการสอบก็ต่ำเหมือนเดิม และก็ไม่รู้สึกอะไรเหมือนเดิม แล้วก็โทษเด็กอีกเหมือนเดิม วนเวียนอยู่อย่างนี้ปีแล้วปีเล่า จนกลายเป็นเรื่องธรรมดา กลายเป็นเหตุการณ์ปกติ เหมือนไม่มีปัญหาใดในโรงเรียน เด็กก็ยอมรับชะตากรรมไปรุ่นแล้วรุ่นเล่าเหมือนกัน

แต่เมื่อผมมาเห็นครูโรงเรียนของผมแห่งนี้ ผมเห็นบางสิ่งบางอย่างที่แตกต่างออกไป บ่อยครั้งหรือแทบทุกครั้งที่ผมเห็นครูพูดคุยกันในเวลาพักเที่ยงหรือหลังเลิกเรียน คุณครูจะระบายความรู้สึกในเรื่องของเด็กที่ครูสอน บางวันก็ทุกข์ก็กังวลว่าทำไมเด็กทำไม่ได้ อย่างที่เราสอน บางวันก็สนุกสนานเฮฮาหน้าบานมีความสุขถ้าเด็กทำได้อย่างที่สอน แต่ส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นการระบายความกังวลที่เด็กทำไม่ได้ให้กันฟังมากกว่า การระบายออกมาลักษณะนี้ มันแสดงถึงความมุ่งมั่น ตั้งใจ เอาจริงเอาจังของครู ไม่ใช่การบ่น ไม่ใช่การเบื่อ ไม่ใช่ความท้อแท้แต่ประการใด นี่คือการใส่ใจทุกรายละเอียดในการเรียนการสอน อาจดูเหมือนการพูดคุยกันธรรมดา แต่บางครั้งก็ได้ข้อเสนอแนะดี ๆ จากเพื่อนครู เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดการเรียนการสอน นี่แหละที่เขาเรียกว่า PLC นี่เป็นสิ่งยืนยันว่าครูของเราไม่ได้สอนเพียงเพื่อให้หมดเวลาไปวัน ๆ เท่านั้น ครูยังนำปัญหาอุปสรรคมาคิดต่อ และพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการสอนของครู นี่คือการรักความเมตตาที่บริสุทธิ์ ส่วนสินจ้าง รางวัล ลาภยศ สรรเสริญ เป็นเพียงผลพลอยได้ตามระเบียบของระบบราชการเท่านั้น ทำ...หรือไม่ทำ..เงินเดือนก็ขึ้นเท่าเดิม คนส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะไม่ทำ หรือทำแบบผ่านไปวัน ๆ จึงนับว่าครูของเราที่นี้หรือครูอีกจำนวนไม่น้อยใน

ประเทศไทย ยังเป็นครูที่มีจิตสำนึกและจิตวิญญาณ ที่ทำทุกอย่างเพื่อให้ลูกศิษย์ที่ตนเองสอนเป็นคนดีมีคุณภาพ แต่นี่ก็เป็นรางวัลที่ยิ่งใหญ่สำหรับ “ครู” แล้ว

ปีนี้รัฐบาลมีนโยบายอบรมพัฒนาครู “คุปองครู” จัดงบประมาณลงมาจำนวนมาก ผมคิดว่ามันก็ดีนะครับ เพราะครูจะได้พัฒนาทักษะ แต่ถามว่ามันตรงเป้าหรือไม่? ผมก็ยังคิดว่า มันยังไม่ตรงเป้าเท่าไร เพราะสิ่งที่ครูขาดอยู่ตอนนี้ไม่ใช่ “ทักษะ” แต่เป็น “จิตสำนึก” เงินจำนวนมากที่ลงมาพัฒนาครูจะไม่สูญเปล่าเลย ถ้าเป็นการยกระดับจิตสำนึกครู หรืออาจเป็นเพราะว่า เรายังไม่มีผู้เชี่ยวชาญที่จะเขียนหลักสูตรการพัฒนาด้านจิตสำนึกที่เป็นรูปธรรมได้ นี่เป็นเสียงสะท้อนจากครูเล็ก ๆ ในโรงเรียนบ้านนอกคนหนึ่งเท่านั้นครับ “นักรบที่อยู่ท่ามกลางสมรภูมิรบ ย่อมมองเห็นศพและความสูญเสีย” เช่นเดียวกัน ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กก็ย่อมมองเห็นปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก นโยบายทุกอย่างเพื่อ “มุ่งยกระดับผลสัมฤทธิ์” แต่ผมยังไม่เห็นนโยบายที่จะ “ยกระดับจิตสำนึกครู” ที่เป็นรูปธรรมเลย แต่ก็ยังมีความหวังต่อไป ว่าสักวันครูของเราก็จะมีจุดเปลี่ยน อุดมการณ์ของครูที่เคยมีในอดีตจะกลับคืนมา ไม่ใช่ที่เราไม่เคยมี เราเคยมี แต่มันหายไปเท่านั้นเอง เพราะฉะนั้น เราหาให้เจอว่ามันหายไปไหน อะไรที่ทำให้มันหายไป แล้วเราจะเอามันกลับมาได้อย่างไร

ยิ่งสูง...ยิ่งหนาว

นายเทียนชัย เป้าจรรยา

โรงเรียนบ้านห้วยนา สพป.ขอนแก่น เขต ๒

ปลายเดือนมีนาคม ๒๕๖๑ ก่อนปิดภาคเรียนประจำปีท่ามกลางอากาศที่ร้อนและแห้งแล้งของเมืองขอนแก่นแดนอีสาน โรงเรียนเล็ก ๆ โรงเรียนหนึ่งที่ผมทำหน้าที่บริหารอยู่ ก็ได้รับข่าวดีจาก สทศ. เรื่องการประกาศผลสอบ O - NET ชั้น ป.๖ โรงเรียนของพวกเราได้ค่าเฉลี่ยเป็นที่น่าพอใจ แม้ว่าจะไม่สูงในระดับที่ดีมากหรือดีเยี่ยม แต่ก็เพียงพอที่จะอยู่ลำดับที่ ๑ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพียงพอที่จะได้รับเสียงชื่นชมยินดีจากโรงเรียนอื่น ๆ เพราะว่าครั้งนี้ไม่ใช่ครั้งแรกที่เราติดลำดับที่ ๑ ถ้ามองย้อนหลังกลับไป ๕ ปี เราติด top ๑๐ ของสำนักงานเขตฯ มาโดยตลอด เพราะฉะนั้นโรงเรียนเล็กอย่างพวกเราจึงเป็นที่จับตามองจากโรงเรียนรอบข้างทุกครั้งที่มีการทดสอบไม่ว่าจะเป็น O - NET ชั้น ป.๖ หรือ NT ชั้น ป.๓ ผมในฐานะผู้บริหาร มักจะพูดกับคุณครูเสมอว่า “ยิ่งสูง...ยิ่งหนาว”

ต่อมา ปลายเดือนเมษายน ซึ่งอยู่ระหว่างปิดภาคเรียน เราก็ได้รับข่าวดีอีกครั้งว่า ผลการทดสอบระดับชาติ (NT) ชั้น ป.๓ โรงเรียนของพวกเราก็ได้ลำดับที่ ๑ ของสำนักงานเขตฯ อีก นับว่าปีนี้เป็นปีทองของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนเล็ก ๆ แห่งนี้อากาศที่ร้อนระอุของเดือนมีนาคม เมษายนปีนี้ ไม่ทำให้พวกเราารู้สึกร้อนเลย ครูทุกคนดีใจและภูมิใจ ที่เด็ก ๆ ที่เราทุ่มเท สั่งสอนตลอดปีการศึกษาที่ผ่านมา ประสบผลสำเร็จตามที่ทุกคนคาดหวังไว้ เสียงชื่นชมยินดีมีมาไม่ขาดสาย ทั้งผู้ปกครอง เพื่อนครูต่างโรงเรียน แล้วก็ตามมาด้วยคำถามเต็ม ๆ เหมือนกับทุกครั้งที่ผ่านมา คือ “ทำอย่างไร” โรงเรียนมีวิธีปฏิบัติอย่างไร จึงประสบความสำเร็จทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนติดต่อกันสม่ำเสมออย่างนี้ คำตอบที่พวกเราตอบไปก็เหมือนทุกครั้งที่ผ่านมา คือ สอน สอน สอนแล้วก็สอน สอนอย่างทุ่มเท สอนอย่างเอาจริงเอาจัง สอนจนลืมนเหนื่อย สอนอย่างนี้จนเป็นวัฒนธรรมการเรียนการสอนที่สืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง อาจจะเป็นคำตอบง่าย ๆ แต่...โรงเรียนอื่น ๆ บอกว่าทำตามยาก ผมคิดว่า การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน “ไม่มีวิธีลัด” ไม่มีวิธีไหนหรอกที่ทำแล้วผลสัมฤทธิ์จะขึ้นแบบถล่มทลาย ในวันหนึ่งวันเดียว นอกจากต้องสอน สอนอย่างเอาจริงเอาจัง สม่ำเสมอต่อเนื่องทุกชั้นส่งกันต่ออย่างมีคุณภาพ แล้วซักวันหนึ่งสิ่งที่พวกเราทุ่มเทตั้งใจ จะออกดอกออกผลที่สวยงามขึ้นมาเอง

เดือนพฤษภาคม เปิดเทอมใหม่ โรงเรียนของพวกเราได้รับการติดต่อจากศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตฯ ให้ไปร่วมเป็นคณะวิทยากรในการประชุมทางวิชาการ เกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของโรงเรียนในอำเภอหนึ่งในเขตฯ เดียวกันนี้แหละ

เป็นการประชุมของครูทั้งอำเภอ ซึ่งอำเภอนี้มีผลสอบ O-NET โดยเฉลี่ย ต่ำทั้งอำเภอ ทำให้คณะศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบ ต้องทำอะไรซักอย่างเพื่อยกระดับผลสอบในปีนี้ให้สูงขึ้น โดยเชิญโรงเรียนของเราไปเล่าถึงวิธีปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ทำให้พวกเราต้องมานั่งคิดว่าเราจะไปพูดอะไร พูดยังไง ให้คนอื่นเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติจนประสบผลสำเร็จได้ เพราะสิ่งที่พวกเราทำ มันมาจาก “ใจ” ถ้าใจมาแล้วอย่างอื่นก็จะตามมา แต่ถ้าใจไม่มา พูดอย่างไรก็คงไม่สำเร็จ เพราะฉะนั้น ผมจึงเห็นว่าคำพูดที่ดีที่สุดในตอนนี้เป็น **พูดกระตุ้นจิตสำนึกครู** เพื่อให้เขารู้ว่าโรงเรียนของพวกเขากับโรงเรียนของพวกเขา ไม่มีอะไรที่แตกต่างกันเลย เราต่างก็เป็นโรงเรียนขนาดเล็กเหมือนกัน ครูไม่ครบชั้นเหมือนกัน นักเรียนยากจนเหมือนกัน ครอบครัวย่ำแย่แตกแยกเหมือนกัน ครูอบรมบ่อย ขาดแคลนงบประมาณเหมือนกัน ฯลฯ และอีกหลากหลายปัญหาที่โรงเรียนอย่างพวกเราต้องเจอ ส่วนใหญ่แล้วจะคล้าย ๆ กัน เพราะฉะนั้นในเรื่องผลสัมฤทธิ์ ถ้าโรงเรียนของเราทำได้ พวกคุณก็ต้องทำได้ ปัญหาและความยากลำบากต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้น จะไม่มีผลอะไรต่อเราเลย ถ้าเราไม่นำมาเป็นข้ออ้างให้เกิดความเกียจคร้าน ท้อถอย เพราะเด็กไม่มีเวลาพอที่จะรอจนโรงเรียนพร้อมทุกอย่างได้ เด็กโตขึ้นทุกวัน เขาจึงต้องเรียนรู้และพัฒนาทุกวัน ไม่ต้องรอให้พร้อมทุกอย่างจึงจะทำ เราต้องสอนท่ามกลางความขาดแคลนให้ได้ มัวแต่อ้างโน่นอ้างนี่ มันก็จะได้ไม่ทำอะไรซักที สุดท้ายเวลาปีหนึ่งก็จะผ่านไป โดยเด็กได้ไม่เต็มที หรือถ้าคุณครูมีความทุ่มเทจริงจังอยู่แล้ว แต่ผลสัมฤทธิ์ยังต่ำ ก็ต้องมามองอีกว่า ที่ว่าทุ่มเทจริงจังนั้น ทำถูกทางหรือไม่ ตรงตัวชีวิต ตรงหลักสูตรหรือไม่ ที่สำคัญ คือ ตรงกับแนวทางของข้อสอบ

หรือไม่ ไม่ใช่สอนจริง สอนจัง แต่สอนไม่ดูมาตรฐานและตัวชี้วัด ไม่ดูว่าลักษณะของข้อสอบเขาออกมาอย่างไร เพราะข้อสอบแต่ละปีไม่ต่างกันมากนัก พอสอนไม่ตรงเป้าผลออกมาจึงไม่ตรงเป้า เหมือนนักฟุตบอลเล่นเก่ง ขยันวิ่ง แต่ยิงลูกไม่เข้าประตูซักที มันก็ไม่มีประโยชน์ และอีกปัญหาหนึ่งที่พบก็คือ เมื่อครูเตรียมเด็กไม่เต็มที นักเรียนก็มีความรู้ไม่แน่นพอที่จะสอบ ความมุ่งมั่น ตั้งใจของนักเรียนก็จะลดลง ก็สอบแบบขอไปที เพียงแค่นี้ได้สอบกับเพื่อน ๆ เท่านั้น ข้อสอบบางข้อแทบไม่อ่าน ไม่คิด เพราะเขารู้ตัวว่าอ่านไปก็ทำไม่ได้ คิดไปก็คิดไม่ออก จึงต้องใช้วิธีเดาข้อสอบ นี่ถือว่าเป็นสิ่งที่น่าเสียดายมากนะครับ เพราะเรียนมาทั้งปีสุดท้ายก็มาเดา ถ้าครูเตรียมเขาให้พร้อม สร้างความมั่นใจ ความฮึกเหิม ความท้าทาย ผมว่าการสอบ O-NET จะมีความหมายสำหรับเขามากขึ้นนะครับ โดยเฉพาะในระยะหลังมานี้ สทศ.แจ้งมาเลยว่าข้อสอบมีกี่ข้อ ออกตัวชี้วัดใดบ้าง ลักษณะข้อสอบเป็น แบบใด อธิบายละเอียดมากครับ ถ้าครูใส่ใจเหมือนรู้ข้อสอบล่วงหน้าเป็นปีเลยนะครับ **จึงอยู่ที่ครูแล้วว่า จะปล่อยให้เด็กเดินเข้าสนามสอบแบบ “เสียงดวง” หรือ แบบ “มีความรู้ ความมั่นใจ”**

นี่คือ สิ่งที่ผมอยากจะเล่าให้เพื่อน ๆ ครูที่มาร่วมประชุมฟัง โดยผมไม่ได้คาดหวังเลยว่า ทุกคนจะต้องทำตาม และมีผลสอบ O-NET สูงขึ้นทั้งอำเภอ แต่ผมหวังเพียงว่าจะมีซักคน สองคน ที่เกิดพลังใจในการทำงานมากขึ้น เกิดความฮึกเหิมขึ้นบ้าง กล้าเปลี่ยนวิธีคิด กล้าปรับวิธีสอน เพื่อมุ่งสู่ผลสัมฤทธิ์อย่างมีเป้าหมาย ขอเพียงแค่ว่าคนสองคนผมก็พอใจแล้วครับ

วันก่อนผมได้ประชุมคณะครูในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ คุณครูทุกคนตื่นเต้นครับ เพราะเป็นครั้งแรก ที่เราจะออกงานในลักษณะนี้ ผมจึงบอกไปว่า เราจะไปพูดในสิ่งที่พวกเราทำ ไม่ได้จัดฉากหรือสร้างภาพอะไร ไม่ได้ท่องจำหลักการหรือ ทฤษฎีอะไรไปพูด เพราะฉะนั้นไม่ต้องตื่นเต้น ใครคิดอย่างไร ใครทำอย่างไร ก็พูดอย่างนั้น ผมคิดว่านั่นคือสิ่งที่ผู้ฟังต้องการ เพราะถ้าเขาต้องการความรู้จากหนังสือ เขาคงหาอ่านเองแล้วละ คงไม่ต้องเสียเวลามานั่งฟังเราพูดหรอก เขาคงอยากฟังสิ่งที่ใกล้ตัวและสามารถนำไปปฏิบัติได้

ถ้ามองให้เป็นโอกาส ผมคิดว่านี่ คือ โอกาสที่ผมจะกระตุ้นครูของผมที่ทุ่มท่อยู่แล้ว ให้มีพลังทุ่มเทมากขึ้น เพราะเมื่อเราไปพูดให้สาธารณชนฟัง นั่นคือ เราก็ต้องทำตามคำพูดของเราด้วย ผลสอบของเราในปีนี้จะเป็นที่จับตามองมากกว่าทุกครั้งที่ผ่านมา เราจึงต้องแบกรับความกดดันมากขึ้น นี่แหละครับ “ยิ่งสูง...ยิ่งหนาว” แต่... ความกดดันนี้แหละ จะเป็นพลังผลักดันให้เราเดินไปข้างหน้าอย่างระมัดระวัง มีความมุ่งมั่น ทุ่มเทมากกว่าเดิมหลายเท่า เพราะเรารู้ว่า ยิ่งอยู่ที่สูง ยิ่งต้องระวังตัวมากขึ้น รอบคอบมากขึ้น ถึงพลาดเราก็จะไม่เจ็บตัวมากนัก เพราะเราทำทุกอย่างด้วยใจ จึงไม่ต้องการสิ่งใดเกินกว่า “คุณภาพของผู้เรียน”

เรื่องวุ่น ๆ ของวัยรุ่นประเภทพลาย

นายเทียนชัย เป้าจรรยา

โรงเรียนบ้านห้วยนา สพป.ขอนแก่น เขต ๒

ผมเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กแห่งหนึ่งในจังหวัดขอนแก่น ในอดีตโรงเรียนแห่งนี้ค่อนข้างห่างไกลความเจริญ โดยเฉพาะความเจริญทางด้านเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตและการติดต่อสื่อสาร แต่มาวันนี้ทุกสิ่งทุกอย่างเปลี่ยนไปเร็วมาก สมกับที่เขาเรียกว่ายุคไทยแลนด์ ๔.๐ เปลี่ยนเร็วชนิดที่เรียกว่าเราตั้งรับปรับตัวแทบไม่ทัน ในที่สุดสิ่งที่พวกเราคิดว่าสักวันมันจะเกิด มันก็เกิดกับนักเรียนของพวกเราจนได้ ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ ช่วงเดือนธันวาคม มีคุณครูท่านหนึ่งมาบ่นกับผมว่า ทำไมนักเรียนชั้น ป.๖ รุ่นนี้จึงซี้เกี่ยวกับว่ารุ่นก่อน ๆ ไม่ส่งงาน การบ้านก็ไม่เสร็จ เมื่อคุณครูพูดอย่างนั้นผมก็เข้าใจทันที เพราะผมก็สอนชั้น ป.๖ เหมือนกัน ก็พอจะรู้จักปัญหาและกำลังสังเกตพฤติกรรมของเด็กกลุ่มนี้อยู่พอดี คุณครูผู้หญิงท่านหนึ่งก็ให้ข้อมูลว่าเด็กกลุ่มนี้ติดโทรศัพท์ ติดการเล่นเกมส์ และเด็กผู้หญิงเริ่มหัดเล่นเฟซบุ๊ก คุยไลน์ ที่น่ากลัว คือ เพื่อนในโซเชียลของเด็กผู้หญิงกลุ่มนี้ คือ เด็กผู้ชายมัธยมอีกโรงเรียนหนึ่ง ซึ่งสอบถามดู

แล้วเป็นกลุ่มเด็ก ม.ต้น จากโรงเรียนอื่นที่ไม่ไปโรงเรียน มีข้อมูลที่น่ากลัวมากกว่านั้น คือ เด็กผู้ชายกลุ่มนี้มีหนึ่งคนที่ติดโรคร้าย ผมรู้ทันทีเลยว่าเด็กของเรากำลังตกอยู่ในภาวะเสี่ยง เพราะเขายังไร้เดียงสาอยู่มาก มองโลกในแง่ดี โอกาสถูกหลอกมีสูง และการอยู่ในโลกโซเชียลของเด็กนั้นไร้การควบคุม เพราะผู้ปกครองก็ไมู้ ก้าวไม่ทัน ทำให้ไม่เป็นที่น่าไว้วางใจ เป็นแค่โทรออกและรับสายเท่านั้นให้คุณครูไปสืบค้นคำสนทนาของเด็กในโซเชียล ยิ่งน่าห่วงเพิ่มมากขึ้นไปอีก เพราะบางบทสนทนา มันไม่น่าเป็นคำพูดของเด็กประถมนุ้ยกัน เช่น การบอกรัก การนัดเจอกัน การตัดพ้อ การร้องอน ฯลฯ ซึ่งถ้าเป็นคำพูดของเด็กโตมันก็เป็นเรื่องธรรมดา แต่นี่เป็นเด็กประถมปลาย ผมและคณะครูรู้ทันทีเลยถ้าปล่อยไปมีปัญหาแน่ จึงเข้าไปสอบถามผู้ปกครองที่บ้าน ว่าผู้ปกครองรู้ปัญหานี้หรือไม่ คำตอบที่ได้ คือ รู้ แต่ห้ามไม่ฟัง บางคนก็บอกว่าไม่รู้ เห็นแต่เลิกเรียนแล้วไม่รู้ไปไหน แต่ที่ตอบตรงกัน คือ เด็กติดโทรศัพท์ ไม่รู้จักช่วยงานบ้าน ไม่อ่านหนังสือ บางทีก็มีเพื่อนแปลกหน้ามารับไปไหนก็ไม่รู้ และที่สำคัญ คือ ลักษณะการแต่งกายก็เริ่มเป็นสาวก่อนวัย แต่สังเกตได้ว่าเด็กกลุ่มนี้ไม่ขาดโรงเรียน ยังมาเรียนและเข้าเรียนตามปกติ เพียงแต่ผิดปกติตรงที่งานที่สั่งไม่ส่ง การบ้านไม่เสร็จ จึงตั้งข้อสงสัยว่าหลังเลิกเรียนเด็กกลับบ้านเขาไปทำอะไร ตอนนี้ได้คำตอบแล้ว ปัญหาใหญ่ คือ ขณะอยู่ที่บ้านเด็กกำลังหลงกับโลกใหม่ที่เข้ามาโดยไม่ทันตั้งตัว จึงไม่มีภูมิคุ้มกัน และไม่รู้ถึงอันตรายจากการใช้โซเชียลเชิงลบ คณะครูจึงหารือกันว่าเราจะดึงเด็กของเรากลับมาอย่างไร? ยิ่งช่วงนี้เป็นช่วงสำคัญมาก เพราะใกล้สอบ O-NET และเตรียมตัวที่จะสอบเข้าเรียนต่อชั้น ม.๑ โรงเรียนอื่น เราจะให้เด็กของเราเสียคน โดนหลอกหรือใจแตกไม่ได้ แม้แต่คนเดียว แล้วเราจะทำอย่างไร

ก่อนจะพูดถึงผลสัมฤทธิ์ เราเอาเด็กของเรากลับมาให้ได้ก่อน
นี่คือ เป้าหมายแรก เราจึงเริ่มจากไม้อ่อน คือ การอบรมให้ข้อคิด ให้รู้จัก
รู้ผิด อะไรเหมาะสม ไม่เหมาะสม อะไรควรทำไม่ควรทำ ใช้โซเชียล
อย่างไรให้เกิดประโยชน์ เราอบรมกันอยู่อย่างนี้ทุกวันหลังเลิกแถว
หน้าเสาธง เท่าที่ผมจำได้อย่างน้อย ๒ สัปดาห์ มีเด็กส่วนหนึ่งเริ่มคิด
ได้และกลับมาเป็นคนเดิม แต่มีส่วนหนึ่งที่ยังมีพฤติกรรมเช่นเดิม
แม้ว่าอาจลด ๆ ลงบ้าง แต่ก็ยังสังเกตเห็น ต้องบอกก่อนว่าโดยพื้นฐาน
เด็กของเราถูกปลูกฝังในเรื่องระเบียบวินัยมาเป็นอย่างดี เขาจะเชื่อฟัง
และกลัวครูมาก แต่ถ้าครูอบรมมาตั้ง ๒ สัปดาห์แล้วยังไม่ปรับ
พฤติกรรมนั้น แสดงว่าอาการหนัก เมื่ออาการหนักก็ต้องใช้ยาหนัก
ในการรักษา นั่นคือ เชิญผู้ปกครองมาพบ การเชิญผู้ปกครองมาพบ
อาจเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับเด็กโต แต่สำหรับเด็กประถมแล้วถือว่าเป็นเรื่อง
ใหญ่โตมาก เกิดความกังวลทั้งผู้ปกครองและเด็ก โดยผมได้ให้
เหตุผลไปว่า การเชิญผู้ปกครองมาครั้งนี้เป็นการเชิญมาเพื่อย้าย
โรงเรียน ซึ่งเป็นจิตวิทยาอย่างหนึ่ง เพราะผมรู้ว่าเด็กของเราเล็ก ๆ
แล้วเขายังรักและผูกพันกับโรงเรียนแห่งนี้ สังเกตจากการที่เขายังมา
โรงเรียนไม่ขาดเรียน และอีก ๒ เดือนเขาก็จะจบอยู่แล้ว ผู้ปกครอง
ก็กังวลว่า ถ้าเด็กย้ายโรงเรียนแล้วเด็กจะไปเรียนที่ไหน คุณครูก็ย้ำ
ต่อไปว่าเดือนมามากหลายครั้ง อบรมมามากแล้ว ถ้ายังปรับตัวไม่ได้ แล้ว
จะอยู่โรงเรียนนี้ได้อย่างไร วันนั้นเราจัดที่ห้องประชุม บรรยายภาคเกิด
ความตึงเครียดมาก คุณครูทุกคนนั่งเก้าอี้เป็นแถวด้านหน้า เด็กนั่งพื้น
หันหน้าเข้าหาครู ผู้ปกครองนั่งเก้าอี้ด้านหลังเด็ก ซึ่งผมรู้มาก่อนแล้ว
ว่าความตึงเครียดนี้จะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เพราะครูของพวกเรา
เป็นครูจริง ครูแท้ อบรมสั่งสอนศิษย์อย่างทุ่มเท จริงจัง ถ้าปัญหานี้

เกิดกับที่อื่นอาจปล่อยเลยตามเลย ให้เด็กเติบโตเสียผู้เสียคนไปแล้ว แต่เพราะห่วงเด็กเราจึงต้องหาทางแก้ไข ผู้ปกครองก็เข้าใจถึงความหวังดีของครู ขณะที่ผมกำลังพูดอบรมเชิงชมชู้ บรรยากาศที่กำลังเจียบอยู่นั้น ก็มีเสียงร้องไห้ของเด็กคนหนึ่งดังขึ้นมา และเหมือนอุปทานหมู่แล้วเด็กทุกคนก็ร้องไห้ตาม เข้ามากราบเท้าคุณครูที่นั่งอยู่ตรงหน้า ผู้ปกครองบางคนก็เอาผ้าซับน้ำตา ผมปล่อยบรรยากาศนี้ไปสักพักก็พูดขึ้นว่า “เออล่ะ คุณครูรู้ว่าพวกเรารักโรงเรียนแห่งนี้มาก เพราะอยู่กันมาตั้ง ๘ ปี จากชั้นอนุบาลถึงชั้น ป.๖ ใจจริงคุณครูก็ไม่อยากให้พวกเราย้ายไปไหนหรอก และจะขอถามว่าใครอยากอยู่โรงเรียนนี้ต่อไป เด็กทุกคนก็ยกมือขึ้นทั้งน้ำตา ก็ถามต่อไปว่า แล้วผู้ปกครองล่ะอยากให้ลูกอยู่ต่อไหม” ทุกคนก็ยกมือขึ้น ผมก็พูดต่อว่า แต่ทุกคนต้องสัญญาก่อนว่าจะทำตามข้อตกลงของที่ประชุมแห่งนี้ คือ ผู้ปกครองต้องดูแล เอาใจใส่ลูกหลานให้มากกว่านี้ และนักเรียนก็ต้องตั้งใจเรียน เล่นโซเชียลเล่นได้ แต่เล่นในทางที่เป็นประโยชน์ ไม่ใช่เล่นนัดผู้ชาย แล้วเจอกันนอกบ้าน มันอันตรายเกินไป ทุกคนยอมรับจะทำตามข้อตกลง ผมก็ย้ำต่ออีกว่า ครั้งนี้ถือว่าเมตตาและขอให้เป็นอย่างครั้งสุดท้าย ถ้าเกิดขึ้นอีกจะไม่เชิญผู้ปกครอง จะต้องย้ายโรงเรียนสถานเดียว แล้วก็หยิบกระดาษแผ่นหนึ่ง ซึ่งเตรียมการไว้ก่อนนั้นแล้วมาให้ทั้งผู้ปกครองและเด็กลงชื่อ ให้เด็กกราบขอโทษผู้ปกครอง ในที่สุดรอยยิ้มของทุกคนก็กลับคืนมา ทั้งเด็กและผู้ปกครอง รวมทั้งคุณครู ต่างก็มีรอยยิ้มแห่งความสุขที่เห็นลูกเกิดสำนึกที่ดี

ผมไม่ได้ตั้งเป้าหมายไว้เลยว่าสถานการณ์ที่เราสร้างขึ้นด้วยหลักจิตวิทยาแบบง่าย ๆ จะมีผลต่อเด็ก ได้มากมายถึงเพียงนี้ ถ้าเป็นเด็กโตอาจไม่ได้ผล แต่สำหรับเด็กประถมของผม ที่เขายังมีความรัก

ความผูกพัน กับคุณครูและโรงเรียนเป็นอย่างมาก และยังมีควม
ไว้ใจเพียงสา แต่หลงผิดไปชั่วขณะนั้น มาวันนี้เขากลับมาเป็นคนเดิม
หรืออาจพูดได้ว่าดีกว่าเดิมด้วยซ้ำ สังเกตจากความตั้งใจเรียน การส่งงาน
การทำกรบ้าน รวมถึงการช่วยงานผู้ปกครองที่บ้านก็ได้รับเสียง
สะท้อนมาว่าดีขึ้นมาก เมื่อความสุขกลับมาถูกที่ถูกเวลากับการเตรียม
สอบ O-NET คุณครูก็เร่งเต็มที่ ทำให้เด็กไม่มีเวลาเถลไถลไปไหน
แม้วันเสาร์วันอาทิตย์ คุณครูก็นัดสอนเสริม และเด็กก็เต็มใจที่จะมา
เรียน ทำให้เกิดบรรยากาศที่เข้มข้นทางด้านวิชาการ โค้งสุดท้ายอาจ
มีเวลาไม่มาก แต่โดยพื้นฐานแล้วโรงเรียนของเราที่ขึ้นชื่ออยู่แล้วเรื่อง
วิชาการ เด็กมีพื้นฐานที่ดีมาก่อนแล้ว สุดท้ายผลสอบ O-NET ของ
เด็กชั้น ป.๖ รุ่นนี้ก็รักษาระดับ ๕๐% ขึ้น เอาไว้ได้ และได้ลำดับที่ ๙
ของสำนักงานเขต ลำดับที่อาจไม่ดีเท่ารุ่นก่อน ๆ แต่ผมและคณะครู
ก็พอใจ เพราะเป็นรุ่นที่เรากังวลและเป็นห่วงมาก สุดท้ายเราก็ทำได้
คือ เอาเด็กของเรากลับมาเป็นคนดี และสอบเข้าเรียนต่อชั้น ม.๑
ตามที่ตนต้องการได้ทุกคน จนถึงทุกวันนี้คุณครูก็ยังติดตามสังเกตเด็ก
กลุ่มนี้อยู่ ซึ่งทุกคนยังไปได้ดี สักวันเมื่อเขาโตขึ้นมีความคิดเป็นผู้ใหญ่
มากขึ้น ผมคิดว่า พวกเขาเหล่านั้นคงต้องนึกถึง “เรื่องรุ่น ๆ ของ
วัยรุ่นประถมปลาย” อย่างแน่นอน และคงจดจำไว้เป็นบทเรียน
ตลอดไป

จากครูดอย...สู่...ครูเมือง

นายเทียนชัย เบ้าจรรยา
โรงเรียนบ้านห้วยนา สพป.ขอนแก่น เขต ๒

สวัสดิ์	เด็กดอย	ผู้ห้อยเหงา
เด็กชาวเขา	ผู้ขาด	การศึกษา
ขาดหนังสือ	ขาดสมุด	ขาดตำรา
ขาดวิชา	ช่วยตน	ให้พ้นภัย
ฉันเป็นครู	บ้านป่า	พนาสน
จะเป็นคน	ช่วยเธอ	หายสงสัย
เพราะเธอ	คือส่วนหนึ่ง	ของเด็กไทย
ควรก้าวไป	ตามสิทธิ์	ที่เรามี

กวีบทแรกที่ผมเขียนออกมาจากความรู้สึกจริง ๆ เมื่อครั้งไปบรรจุครั้งแรกที่เมืองสามหมอก จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผมเกิดที่เมืองหมอกแค้น แต่ทำไมต้องซัดเซ พเนจร ขึ้นไปอยู่บนดอยสูงเมืองสามหมอก มันเป็นเส้นทางที่ผมเลือกเอง นักศึกษาจบใหม่สมัยนั้นส่วนใหญ่มักจะคิดว่า ถ้าอยากสอบติดให้ไปสอบที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพราะเขารับครูจำนวนมาก ซึ่งก็ไม่ผิดเพราะเขารับมากจริง ๆ แต่สำหรับผมแล้วไม่ได้คิดอย่างนั้น ผมใฝ่ฝันที่จะเป็นครูดอยมาตั้งแต่ต้น ผมไม่กลัว

การแข่งขัน เพราะเชื่อว่าเราเตรียมตัวมาดีพร้อมที่จะสอบที่ไหนก็ได้ในประเทศไทย แต่ผมเลือกที่จะไปแม่ฮ่องสอน ผู้แข่งขันพันกว่าคน ผมสอบได้ลำดับต้น ๆ ได้ไปบรรจุชุดแรกของรุ่นนั้น วันไปรายงานตัวเลือกโรงเรียน ผมไม่รู้ด้วยซ้ำว่าโรงเรียนที่ผมจะไปอยู่ที่ไหน ใกล้ไกลแค่ไหน ต้องเดินทางอย่างไร ครูมีกี่คน ต้องกินอยู่อย่างไร คือ ไม่มีข้อมูลอะไรทั้งนั้น มีแต่ชื่อโรงเรียนและชื่ออำเภอให้เราเลือก สุดท้ายก็สนใจอยาก ผมเลือกโรงเรียนแห่งหนึ่งซึ่งทราบต่อมาว่ามีตำแหน่งครูอยู่เพียง ๑ คน ไม่มีผู้บริหาร นักเรียนมี ๒๑ คน ไฟฟ้า ประปา ถนนหนทางไม่ต้องพูดถึง ใช้เวลาเดินเท้าขึ้นโรงเรียนเป็นวัน เป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง การเตรียมตัวก็ไม่มีอะไรมาก แค่ไปรายงานตัวที่ สพอ. และสอบถามเส้นทาง เตรียมเป้สะพายหลัง ใบเตย ข้าวอาหารแห้งติดไปบ้าง วันต่อมาก็ออกเดินทางขึ้นเขาลงห้วย บุกป่าฝ่าดอย ใช้เวลาเป็นวันเหมือนที่เขาว่าจริง ๆ ครั้นไปถึงก็เหมือนสิ่งที่เราฝันไว้เลยครับ เป็นหมู่บ้านเล็กมีประมาณไม่ถึง ๒๐ หลังคาเรือน โรงเรียนอยู่บนดอยสูง ฉากหลังโรงเรียนเป็นหน้าผาสูงชันสวยงามมาก ท่ามกลางทะเลหมอกช่วงต้นฤดูฝน อาคารเรียนหลังเล็ก ๆ เป็นฟากไม้ไผ่ มุงใบตองตึง ใช้ไม้ปักฝังดินเป็นโตะเก้าอี้ ไปถึงก็ไปรายงานตัวกับผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นคนเดียวที่พอจะสื่อสารภาษาถิ่นรู้เรื่อง บอกเขาว่าเราเป็นครูนะ จะมาสอนเด็ก ๆ ผู้ใหญ่บ้านก็พาไปบ้านพักครู เป็นกระท่อมไม้ไผ่หลังเล็กที่ชาวบ้านช่วยกันสร้างไว้ให้ครูคนก่อนอยู่ ผมเป็นครูคนที่สามนับตั้งแต่ตั้งโรงเรียนนี้มา นั่นหมายความว่าโรงเรียนแห่งนี้ตั้งมาได้ไม่เกินห้าปีก่อนที่ผมจะไปอยู่ เด็กมอมแมมน่าสงสาร เสื้อผ้าชุดกะเหรี่ยงเก่า ๆ ชุดมาโรงเรียนก็บออยู่ที่บ้านชุดเดียวกัน นี่เป็นที่มาของบทกลอนที่ผมเขียนไว้ข้างต้น และผมก็ทำตามที่ผมเขียนไว้อย่างสุดความสามารถที่ครูดอยคนหนึ่งพึงต้องทำ

มีเรื่องเล่ามากมายกับชีวิตการเป็นครูต๋อย แต่ด้วยเหตุผลอะไรก็แล้วแต่ วันหนึ่งผมก็ต้องจากต๋อยสูงกลับสู่มาตุภูมิบ้านเกิด ประสบการณ์ที่ผมได้รับจาก “ครูต๋อย” มีคุณค่ามหาศาลมากกับการใช้ชีวิต “ครูเมือง” วันนี้ผมอยู่โรงเรียนเล็ก ๆ แห่งหนึ่งบนแผ่นดินที่ราบสูงเมืองขอนแก่น แม้ว่าจะแห้งแล้งกันดาร แต่ก็เทียบไม่ได้กับความยากลำบากของพี่น้องบนต๋อยสูง เพราะเมืองขอนแก่นเดี๋ยวนี้เจริญรุ่งเรือง การคมนาคม การสื่อสาร สะดวกสบายทุกอย่าง แต่ภายใต้ความเจริญทางวัตถุก็มีความเสื่อมทางสังคมที่เรามองเห็นและสัมผัสได้ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาเด็กวัยรุ่น การพนัน การทะเลาะวิวาท อาชญากรรม ปัญหาการใช้โซเชียลที่ผิด ๆ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นตัวสะท้อนถึงผลจากการจัดการศึกษา **ครูหรือผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา ก็จะต้องตกเป็นจำเลยที่สังคมมักจะทวงถามว่า “สอนกันมาอย่างไร” ทำไมผลผลิตจึงออกมาอย่างนี้** ความยากลำบากที่เราเคยเป็น “ครูต๋อย” แม้จะเหนื่อยยากแค่ไหน แต่ก็เพียงความยากลำบากทางกายภาพ ด้านจิตใจมันมีความสุข ต่างกันโดยสิ้นเชิงกับ “ครูเมือง” ที่ด้านกายภาพอาจดูสบาย แต่ด้านจิตใจเต็มไปด้วยความวิตกกังวลกับปัญหาความเสื่อมของสังคมต่าง ๆ ที่ถาโถมเข้ามาให้คุณครูต้องแก้ไข ต่อสู้กับกระแสความเสื่อมที่นับวันจะรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ครูต้องคิดเพื่อให้เด็กของเรารอดพ้นหรือห่างไกลจากปัญหาเหล่านั้นให้ได้ ด้านการใช้ชีวิต “ครูต๋อย” ไม่ต้องการอะไรมาก แค่กระเบาเป็บิบเดียวกับอาหารแห้งและขนมเล็กน้อยเอาไปฝากเด็ก ๆ แค่นี้ก็เดินป่าขึ้นต๋อยไปโรงเรียนทำงานอย่างมีความสุขแล้ว แต่ “ครูเมือง” ต้องมีรถคันโก้ มีบ้านหลังโต มีเกียรติยศ มีชื่อเสียง มีการแข่งขัน มีการวิ่งเต้นเพื่อจะได้มาซึ่งยศและตำแหน่งที่ตนต้องการ ผิดถูก ดีชั่วไม่สนใจ ขอให้เราได้หรือเพื่อนของเราได้ เพราะฉะนั้น

การเป็น “ครูเมือง” บางครั้งต้องมีพรccoliพวก มีเจ้านายมีลูกน้อง มีการประจบสอพลอวิ่งเต้นหาลาภหายศ ผมเห็นหลายคนแล้วเป็นอย่างนั้นจริง ๆ แต่ส่วนที่ดี ๆ ก็มีเยอะนะครับ ผมไม่ได้เหมารวมเพียงแต่อยากจะบอกว่าวัฒนธรรมเหล่านี้กำลังเกาะกินความเป็นครูของพวกเรามากขึ้นทุกวัน ผมจึงเลือกที่จะทวนกระแสของ “ครูเมือง” ไม่วิ่งเต้น ไม่แข่งขัน ไม่เลียแข้งเลียขา ไม่ประจบสอพลอกับใคร ไม่เป็นเด็กของคนโน้น ไม่เป็นคนของคนนี้ โดยเลือกที่จะมีสมาธิอยู่กับโรงเรียนอยู่กับเด็ก ๆ ทั้งงานบริหารทั้งงานสอน คือ **ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด** ไม่ได้ทำเพื่อหวังความดีความชอบให้ตนเอง **เป้าหมายสำคัญ คือ เด็ก** และผมเชื่อว่าความคิดเหล่านี้แหละที่ผมได้มาจากการเป็น “ครูดอย” มันคงเด็ดเดี่ยวไม่สะทกสะท้านหรือหลงใหลต่อกระแสใด ๆ ที่จะทำให้เราลี้มจูดยีนของตนเอง

ปัจจุบันผมเป็นผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ยังพอใจและมีความสุขที่จะอยู่โรงเรียนขนาดเล็ก ไม่คิดที่จะดิ้นรนขึ้นไปโรงเรียนขนาดใหญ่ทั้ง ๆ ที่บางครั้งก็มีโอกาสแต่ไม่ไป ผมคุ้นชินกับโรงเรียนขนาดเล็ก รู้จักปัญหาและรู้แนวทางที่จะแก้ไขบ้างแล้ว อาจไม่ได้ทั้งหมด แต่อย่างน้อยก็ทำให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งการอ่านออกเขียนได้ ผลการทดสอบระดับชาติ O-NET และ NT อยู่ลำดับต้น ๆ ของเขตฯ มาโดยตลอด ขอขอบคุณโชคชะตาที่ทำให้ผมเริ่มต้นชีวิตครูด้วยการเป็น “ครูดอย” จนถูกหล่อหลอมให้เข้มแข็งอดทน มีจุดยืนที่แน่วแน่ และใช้ชีวิต “ครูเมือง” ได้อย่างสง่างาม มีความสุข มีภูมิด้านทานจนถึงทุกวันนี้และตลอดไป

จุดอ่อน...จุดแข็ง

นางสาววลีรัตน์ เบ้าจรรยา
โรงเรียนบ้านห้วยนา สพป.ขอนแก่น เขต ๒

ฉันสอบบรรจุได้ ณ โรงเรียนแห่งหนึ่งในภาคกลาง ซึ่งโรงเรียนที่จะได้บรรจุนั้นมีทั้งหมด ๑๐ โรงเรียน ฉันสอบได้ลำดับต้น ๆ ซึ่งมีสิทธิ์เลือกก่อนลำดับหลัง ๆ แต่คนส่วนใหญ่ในลำดับต้น ๆ เลือกบรรจุในโรงเรียนที่ใหญ่ ๆ และมีชื่อเสียงติดกับตัวฉันซึ่งเลือกบรรจุในโรงเรียนที่เล็ก ๆ นักเรียนไม่มากนัก โรงเรียนที่ดิฉันเลือกนั้นมีนักเรียนทั้งหมดจำนวน ๗๔ คน ในวันแรกที่ฉันมารายงานตัวและมาดูโรงเรียนที่ตนเองเลือกพร้อมที่พัก ทำให้ฉันอยากจะร้องไห้ (คิดฮอดอีสานบ้านเฮาแท้้นอ) โรงเรียนนั้นเป็นโรงเรียนเล็ก ๆ อยู่ท่ามกลางชุมชนแออัดหรือสลัมนั่นเอง ฉันต้องอยู่ที่นี้เหรอนเีย เพราะบริเวณนั้นเป็นย่านโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งเสียงเครื่องจักร และกลิ่นจากโรงงานผลิตสบู่ แชมพู กลิ่นน้ำครำ และมีน้ำท่วมเป็นประจำเวลาน้ำทะเลหนุน

เปิดเทอมวันแรกฉันเดินทางมาโรงเรียนแต่เช้า ซึ่งที่พักของฉันเป็นห้องเช่าเล็ก ๆ อยู่ไม่ห่างจากโรงเรียนมากนัก เดินเท้าประมาณ ๕ นาทีก็ถึง เมื่อมาถึงโรงเรียนเด็ก ๆ ที่นี้ต่างจากเด็กอีสานที่บ้านฉัน

พูดจากร้าวร้าว ไม่ได้เกรงใจคุณครูและสถานที่เลย (หรือว่าเด็ก ๆ อาจไม่รู้จักครูใหม่ คิดบวกค่ะ) แต่ยังเป็นโชคดี ของดิฉันที่เพื่อนครูที่ได้บรรจุก่อนหน้านี้เป็นคนอีสานเหมือนกัน ทำให้ฉันรู้สึกอุ่นใจขึ้น ในช่วงเข้ามีการแนะนำครูใหม่และฉันได้รับมอบหมายให้สอนวิชาภาษาไทย ชั้น ป.๔ - ป.๖ เรื่องการสอนโล่งใจ เพราะไม่น่าจะมีปัญหา เพราะเป็นวิชาที่ตนเองถนัดอยู่แล้ว แต่ทุกอย่างไม่เป็นเช่นนั้น จากที่ดิฉันสอบถามครูที่อยู่ก่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่นี้อยู่ในระดับต่ำมาก ๆ เรียกได้ว่าร่วงท้ายของเขตเลย สาเหตุอาจเป็นเพราะว่าคุณครูส่วนใหญ่ที่มาบรรจุย้ายกลับภูมิลำเนา เลยทำให้การเรียนการสอนขาดช่วงไป และเมื่อได้สัมผัสมาสัมผัสกับนักเรียนอย่างจริงจัง พบว่า ปัญหาอันเป็นความจริงนักเรียนส่วนใหญ่อ่านไม่คล่องเรื่องการเขียนไม่ต้องพูดถึงค่ะ เขียนไม่ได้เลย โอ้...ดิฉันเครียดหนัก เพราะการเรียนภาษาไทยถึงระดับชั้น ป.๔ - ป.๖ แล้วน่าจะเรียนได้มากกว่านี้สอนตามบทเรียนดิฉันทำอะไรไม่ได้เลย **ให้อ่านก็อ่านไม่ได้ ให้เขียนก็เขียนไม่ถูก**

พอทราบถึงปัญหาแล้วรีบแก้เลยค่ะ เนื้อหาตามหลักสูตรวางไว้ก่อน เริ่มใหม่เหมือนชั้น ป.๑ ใหม่เลยทั้งสามชั้น เริ่มเขียนพยัญชนะสระในภาษาไทย คำพื้นฐานชั้น ป.๔ - ๖ ไม่ต้องพูดถึง เอาของช่วงชั้นที่ ๑ มาทั้งหมดเลย ที่นี้มีการเรียนแบบค่อยเป็นค่อยไป ฝึกอ่านฝึกเขียนค่าง่าย ๆ ไปหาค้ายาก ๆ ในตอนเช้าครูมาแต่เช้า ถ้าใครมาแต่เช้าให้มาอ่านก่อนลงไปทำภารกิจอื่นได้ เป็นการฝึกความรับผิดชอบให้เด็ก ๆ ด้วย แต่เด็กก็สนุกกับการอ่านเพราะเขากำลังอ่านเป็นและอ่านคล่อง และทางโรงงานต่าง ๆ ก็ได้สนับสนุนหนังสือนิทานเป็นจำนวนมาก มีภาพสวย ๆ ให้เด็ก ๆ เลือกอ่านมากมาย เป็นการส่งเสริมการอ่านที่ดีเลยค่ะ ตอนหลังเลิกเรียนอาจกลับช้าสักหน่อย เพราะ

ต้องเรียนเสริมเป็นการเรียนรวมชั้น ป.๔ - ป.๖ เป็นการเขียนตามคำบอก ดิฉันทำแบบนี้เป็นเวลา ๑ ภาคเรียน พอมาถึงภาคเรียนที่ ๒ ก็เริ่มเข้าเนื้อหาของแต่ละชั้นอาจจะเรียนไม่ทันโรงเรียนอื่น ฉันทำใจเพราะสิ่งที่ฉันหวัง คือ การอ่านออกเขียนได้ เพราะการอ่านออกเขียนได้ก็ถูกแจไปสู่อการเรียนวิชาอื่น ๆ ได้เข้าใจและมีความสุขกับการเรียน และดิฉันภาคภูมิใจที่ทำให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ในระดับหนึ่ง และผลตอบรับจากการอ่านออกเขียนได้ ทำให้ห้องสมุดของโรงเรียนไม่เงียบเหงาอีกต่อไป

หลังจากที่ฉันอยู่ที่นี้ได้ ๑ ปี จึงได้รู้ว่าฉันรู้สึกรักที่นี่ รักโรงเรียนรักเด็ก ๆ เพราะเด็กที่นี่น่าสงสารมากกว่าเด็กที่อีสานหลายเท่านั้น แต่ก่อนฉันรู้สึกคิดหนักคิดวิตกกังวลว่าจะอยู่ได้ไหมกับชุมชนแออัด ผู้คนในชุมชนแก่งแย่งกัน สภาพแวดล้อมก็ไม่เอื้ออำนวยนัก เสียงจากโรงงาน กลิ่นต่าง ๆ ในที่สุดฉันก็ผ่านมันไปได้ และได้คุ้นชินกับสิ่งเหล่านี้ เพื่อนร่วมงานวัยใกล้เคียงกันทำอะไรช่วยเหลือกันตลอด ทำให้การทำงานทำอะไรก็สำเร็จ เพราะพวกเราช่วยเหลือกัน ฉันก็ได้ปฏิบัติหน้าที่ที่โรงเรียนแห่งนี้เป็นเวลา ๓ ปี ๑๐ เดือน ก็ได้มีคำสั่งย้ายให้มาปฏิบัติหน้าที่ที่โรงเรียนแห่งหนึ่งในภาคอีสานเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเช่นกัน แต่โรงเรียนแห่งนี้ได้มีหลายสิ่งหลายอย่างแตกต่างกับโรงเรียนเดิมของฉันอย่างลิบลับ เช่น การเรียนการสอนโรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนเดิมที่ฉันเคยศึกษาในระดับประถม ทำให้ฉันทราบว่าโรงเรียนนี้มีจุดแข็ง คือ คุณครูทุกท่านไม่ย้ายไปไหน ต่างจากโรงเรียนเดิมการเรียนการสอนไม่มีความต่อเนื่อง ตอนย้ายมาใหม่ ๆ ดิฉันได้รับมอบหมายให้สอนในระดับชั้น ป.๒ ทุกวิชา พอได้มาสอนดิฉันมีความรู้สึกกว่าเด็ก ๆ ที่นี่มีการส่งต่อขึ้นมาดี ครูที่สอนในระดับที่สูงกว่าจึงต่อยอดได้อย่างดี จึงทำให้นักเรียนมีความพร้อม ปีการศึกษาต่อมา

ดิฉันรับมอบหมายให้สอนในระดับชั้น ป.๓ ในทุกรายวิชา งานเข้าอีกแล้ว ชั้น ป.๒ กำลังจะลงตัว ดิฉันได้เลื่อนขึ้นชั้น ป.๓ ไม่เป็นไรคะ ครูไทยทำได้ทุกอย่าง ลองดูสักตั้ง และแล้วทุกอย่างก็ผ่านไปได้ด้วยดี

ในปีการศึกษาต่อมาก็มีข่าวดีอีกตามเคย ดิฉันได้ถูกเปลี่ยนวิชาที่สอนอีกเช่นเคย ปีการศึกษานี้ได้สอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ชั้น ป.๔ - ป.๕ ซึ่งเป็นวิชาที่ดิฉันไม่ถนัดและไม่ชอบตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้ว เป็นสิ่งที่ดิฉันหนักใจมาก กลัวหลาย ๆ อย่างกลัวว่าจะสอนเด็กไม่ได้ เด็กจะไม่เข้าใจ เพราะเด็ก ๆ ที่นี้เขาส่งต่อกันมาดี เด็กพร้อมแต่ครูไม่พร้อมเลยและในที่สุดดิฉันก็ได้สอนคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์ ชั้น ป.๔ - ป.๖ มาเป็นเวลา ๒ ปี ในตอนแรกฉันทำการบ้านอย่างหนัก เตรียมการสอนว่าจะสอนอย่างไรให้เด็กเข้าใจ ผลออกมาจะเป็นอย่างไร แต่ฉันก็ได้พยายามเต็มที่กับการสอน ๒ วิชานี้เวลามีบางเรื่องที่ยังไม่เข้าใจก็ปรึกษาผู้รู้ ท่านผู้อำนวยการก็จะคอยแนะนำเป็นอย่างดี จนตอนนี้รู้สึก่ววิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่สนุกเหมือนกันรู้สึกรักวิชาเหล่านี้โดยไม่รู้ตัวเลย มาปีการศึกษานี้ก็มีการเปลี่ยนแปลงวิชาสอน เพราะบุคลากรของเราไม่เพียงพอ ในปีนี้ได้รับมอบหมายให้สอนวิชาสังคม ศิลปะดนตรี ประวัติศาสตร์ การงาน หน้าที่พลเมือง ตอนนี้อดิฉันมีความพร้อมเต็มร้อยเปอร์เซ็นต์ที่จะสอนวิชาอะไรก็ได้ ขอเพียงส่งต่อมาดีดังเช่นโรงเรียนแห่งนี้ทำได้ทุกรายวิชา

ผิดเป็นครู

นางสนัญฐณัญญ์ ทองใหม่
โรงเรียนบ้านบางม่วง สพป.พัทลุง เขต ๒

ฉันเป็นครูคนหนึ่งในชนบท บรรจूरับราชการได้ประมาณ ๑๐ ปี แต่ถ้าจะนับการเป็นครูจริง ๆ ก็ประมาณ ๑๕ ปี เห็นจะได้ เริ่มต้นชีวิตการเป็นครูครั้งแรกในสถาบันกวดวิชาแห่งหนึ่ง ตอนนั้นยังเป็นนิสิตชั้นปีที่ ๒ ด้วยเหตุผลที่อยากมีรายได้พิเศษระหว่างเรียน ประกอบกับช่วงเวลานั้นมีชั่วโมงเรียนในแต่ละวันไม่มากนัก ทำหน้าที่เป็นติวเตอร์สอนคณิตศาสตร์ให้กับนักเรียนประถมปลายกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่ง เด็กกลุ่มนี้ถือเป็นศิษย์รุ่นแรกของฉันก็ว่าได้ การสอนเด็กกลุ่มนี้สนุกมาก เด็ก ๆ ตั้งใจเรียนและพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ฉันมีความสุขและสนุกกับงานนี้มาก ฉันรู้สึกว่าคุณเริ่มรักการสอนเข้าแล้ว ฉันใช้เวลาสอนอยู่ในสถาบันกวดวิชาแห่งนี้ประมาณ ๒ ปี แล้วก็ต้องหยุดสอน เพราะเริ่มเรียนหนักขึ้น และต้องลงเรียนบางวิชาในวันเสาร์อาทิตย์ จึงต้องหยุดสอนไป เมื่อเรียนจบฉันก็เริ่มบทบาทครูเต็มตัวในโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งซึ่งค่อนข้างมีชื่อเสียง เด็ก ๆ มีความพร้อม และมีศักยภาพในการเรียนรู้สูง แม้จะมีนักเรียนจำนวน

มากในแต่ละห้องเรียนแต่ก็ไม่มีปัญหาในการจัดการชั้นเรียนเลย ยังคงดำเนินการสอนได้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่วางไว้เกือบทุกชั่วโมง มาถึงตอนนี้ฉันไม่ได้รู้สึกแค้นกับการสอน แต่ฉันรักอาชีพครูเข้าให้แล้ว แต่แล้วการเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ครั้งใหม่ก็เริ่มขึ้น

เมื่อฉันได้รับหนังสือราชการฉบับหนึ่งเป็นหนังสือบรรจุเข้ารับราชการในโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดภูเก็ต ฉันเริ่มงานวันแรกด้วยการเป็นครูคณิตศาสตร์เช่นเคย เด็กนักเรียนในห้องไม่ได้มากเหมือนโรงเรียนเดิมที่เคยสอน ชั่วโมงสอนก็ไม่แน่นเหมือนเคย ฉันคิดว่าสบายมาก มีเวลาเตรียมสอน ตรวจงานถนัดไป แต่แล้วการสอนนักเรียนที่นี่ไม่ได้ง่ายเลย มีนักเรียนชายคนหนึ่งขาดเรียนสลับกันทุกวัน การบ้านไม่ส่ง งานไม่ทำ ขาดสอบ และเริ่มหายไปจากชั้นเรียน ตอนนั้นฉันเริ่มกังวลมากกว่าจะวัดผลอย่างไร สอนก็ไม่ทันตามแผนที่วางไว้ เวลาสอบใกล้เข้ามาทุกที ติดต่อผู้ปกครองก็ยาก ตามไปที่บ้านก็ไม่เจอ เพราะผู้ปกครองทำงานตามสถานบริการในเวลากลางวัน และย้ายไปทำงานต่างประเทศ ในใจคิดว่าเด็กคนนี้ไม่เอาไหนเลย ไม่รับผิดชอบ ซี้เกียจ เกเร คงหมดสิทธิ์สอบ เพราะเวลาเรียนไม่ครบ และคงเรียนไม่จบ เพราะคะแนนไม่ผ่านตามเกณฑ์ระเบียบวัดผล ฉันตัดสินใจตัดสินใจไปจากกฎเกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งขึ้น เย็นวันหนึ่งหลังเลิกเรียน ฉันเดินไปซื้อส้มตำบริเวณชายหาดเช่นเคย และได้เจอกับเด็กนักเรียนชายคนนั้น ฉันกำลังเดินเข้าไปหาและถามถึงข้อสงสัยต่าง ๆ มากมาย แต่ไม่ทันได้เข้าไปถึงตัวก็มีเสียงหนึ่งดังขึ้น “เร็วเข้า แยกรออยู่” เด็กคนนั้นรีบวิ่งไป และภาพที่ฉันได้เห็นก็คือ เด็กคนนั้นทำอาชีพบริการถักผมเปียให้กับชาวต่างชาติ โดยคิดค่าบริการหัวละ ๒๐๐ บาท ระหว่างที่ถักผมเปียก็สามารถสนทนากับชาวต่างชาติได้

โดยไม่ติดขัด ฉันคิดในใจว่าพูดคล่องกว่าครูอย่างฉันเสียอีก ที่ตอนนี้ก็
ยังเป็นโรคกลัวฝรั่งอยู่เลย ฉันยืนมองจนถักเปียเสร็จแล้วเดินเข้าไปหา
ดูเหมือนเด็กคนนี้จะตะกใจไม่น้อยที่เห็นฉัน ความคิดของฉันเปลี่ยนไป
และคำถาม ก็เปลี่ยนไปเช่นกัน เด็กคนนี้เล่าว่ามีน้อง ๒ คน แต่น้อง
ทั้งสองมาเรียนได้ตามปกติ มีอาเป็นผู้ปกครอง แต่ตอนนี้ย้ายไป
ทำงานกับสามีที่ต่างประเทศ ที่ต้องขาดเรียนเพราะต้องทำงาน ฉันได้
แต่ให้กำลังใจและบอกให้ไปโรงเรียนในวันรุ่งขึ้น ทางโรงเรียนได้ประสาน
ให้เด็กทั้ง ๓ คน อยู่ในความดูแลของมูลนิธิเด็กแห่งหนึ่งในจังหวัด
ภูเก็ต ต่อมาเด็กคนนี้ได้มาเรียนตามปกติและเรียนหนังสือจบเหมือน
นักเรียนคนอื่น ๆ ในใจลึก ๆ ฉันรู้สึกผิดที่ตัดสินเด็กไปโดยไม่ได้
สอบถามให้ดีเสียก่อน บทเรียนครั้งนี้จะสอนให้ฉันใจกว้างกับศิษย์
มากขึ้น และแอบปลื้มใจลึก ๆ ที่ฉันได้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กคนนี้ได้
เรียนหนังสือจนจบ

ต่อมาฉันได้ย้ายกลับภูมิลำเนามาสอนในโรงเรียนใกล้บ้าน
มีโอกาสอนวิชาวิทยาศาสตร์นอกเหนือจากวิชาคณิตศาสตร์ที่ฉัน
ถนัด ตอนแรกรู้สึกกังวลใจไม่น้อยว่าจะทำได้ดีหรือไม่ ตลอดเวลาที่สอน
วิทยาศาสตร์ฉันก็ได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กับนักเรียน
ทำการทดลอง ทำเครื่องบิน เครื่องร่อน ลองผิดลองถูกไปพร้อม ๆ
กัน ต่อมาก็ได้เรียนรู้พัฒนาจากจุดบกพร่องจากปีการศึกษาที่ผ่านมา
เรื่อย ๆ จนผลสัมฤทธิ์นักเรียนเริ่มดีขึ้นทีละนิด มาถึงตอนนี้มุมมอง
ในการมองนักเรียนของฉันเปลี่ยนไป ใจเย็น ใจกว้าง และมีเหตุผล
มากขึ้น รู้จักแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง เพราะตราบดีที่เรายังเป็นครู
เราก็ยังต้องเรียนเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปตลอด เอา
ความผิดพลาดและข้อบกพร่องมาเป็นบทเรียนเพื่อพัฒนาศิษย์รุ่น
ต่อ ๆ ไปให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

จากบทเรียนในอดีต... สู่ครุคณิตศาสตร์ในปัจจุบัน

นางสาวขอดีหิยะ หมัดหมัน
โรงเรียนบ้านบางม่วง สพป.พัทลุง เขต ๒

เมื่อตอนฉันเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ทุกครั้งที่ถึงชั่วโมงคณิตศาสตร์ มันช่างเป็นเวลาที่โหดร้ายสำหรับฉันเหลือเกิน ฉันกลัวครุคณิตศาสตร์ และฉันไม่เคยเรียนวิชาคณิตศาสตร์รู้เรื่องเลย จึงไม่น่าแปลกที่ฉันจะโดนตีบ่อย ๆ เพราะทำคะแนนสอบไม่ถึงเป้าที่ครูกำหนดหรือไม่ทำการบ้านเป็นประจำ

จนกระทั่งฉันเรียนจบชั้น ป.๖ โลงอกไปไม่ต้องเจอครุคณิตศาสตร์อีก แต่ที่ไหนได้ฉันมัธยมก็มาเจอคณิตศาสตร์อีก แต่แปลกคือ ทำไมตอนนี้ฉันถึงเรียนรู้เรื่อง เผลอ ๆ สอบได้ที่ ๑ ของห้องเลยที่เดียว หรือเป็นเพราะเปลี่ยนครูสอน และแล้วจากผลคะแนนสอบที่ฉันทำได้สูงบ่อย ๆ ทำให้ฉันได้ค้นพบตัวเองว่ามีความถนัดวิชาคณิตศาสตร์เป็นพิเศษ ซึ่งผลจากการที่ได้เรียนกับคุณครุคณิตศาสตร์ที่สอนเก่งมาก ๆ และใจดี เขามีวิธีการสอนที่แสนจะธรรมดา แต่มีวิธีบรรยายเรียบเรียงลำดับเนื้อหาให้เข้าใจง่าย ค่อย ๆ อธิบายจากเนื้อหาง่าย ๆ ไปสู่นเนื้อหาที่ซับซ้อนขึ้นอย่างช้า ๆ ทำให้ฉันเข้าใจเป็นอย่างดี

และเรียนวิชาคณิตศาสตร์เข้าใจมากขึ้นโดยไม่รู้ตัวจากแต่เดิม ที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่รู้เรื่องเอาเสียเลย จากตรงนั้นเลยสร้างจุดประกายว่าเมื่อฉันจบชั้นมัธยมจะเรียนต่อระดับปริญญาตรีสายครู เอกคณิตศาสตร์ให้ได้ เพื่อจะไปช่วยเด็ก ๆ ที่เรียนคณิตศาสตร์ไม่รู้เรื่องเหมือนตัวเองตอนเด็ก ๆ และแล้วฉันก็สอบได้ตั้งใจหวัง และสอบบรรจุได้เป็นครูคณิตศาสตร์อย่างตั้งใจ โรงเรียนแรกที่ฉันได้บรรจุเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีครูสอนคณิตศาสตร์อยู่แล้ว ฉันจึงเริ่มงานด้วยเป็นครูอนุบาล ซึ่งตอนนั้นที่โรงเรียนยังไม่มีครูสอน จนกระทั่งมีครูอนุบาลเข้ามาฉันจึงได้มีโอกาสได้เป็นครูคณิตศาสตร์เต็มตัว ตอนสอนครั้งแรก ๆ ก็จับต้นชนปลายอะไรไม่ค่อยถูก บวกกับเด็กไม่ค่อยสนใจเรียนเท่าไร เพราะเป็นโรงเรียนค่อนข้างกันดาร เด็ก ๆ ไม่ค่อยพร้อมในการเรียน แต่ฉันก็ไม่ย่อท้อเอาเทคนิคจากครูของฉันมาใช้กับเด็ก ๆ เหล่านั้น คือใจเย็น ทำความเข้าใจกับเด็กทุกคน และค่อย ๆ สอนจากสิ่งง่าย ๆ ให้เขาเข้าใจ แล้วค่อยเข้าสู่เนื้อหาในบทเรียนอย่างช้า ๆ และที่สำคัญ คือต้องติดตามเดินดูคอยให้กำลังใจขณะที่เด็กทำแบบฝึกหัด พร้อมคอยแนะนำอย่างใจเย็นและตั้งใจ เพื่อให้เด็กเข้าใจถึงที่สุด ฉันสอนเด็กโดยค่อย ๆ ให้เขาเข้าใจในบทเรียนอย่างช้า ๆ คอยให้กำลังใจ ชมเชยเมื่อเด็กทำได้ ไม่นานเด็ก ๆ ในห้องที่สอนก็มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ โดยสังเกตจากการเรียนอย่างมุ่งมั่น ตั้งใจ และเริ่มที่จะมาถาม เมื่อเขาไม่เข้าใจบทเรียนโดยไม่รอให้ฉันไปหาเหมือนแต่ก่อน จากความเข้าใจในการเรียนคณิตศาสตร์ทำให้หลายคนเริ่มเรียนคณิตศาสตร์เก่งขึ้นโดยไม่รู้ตัว โดยเฉพาะคนที่เรียนอ่อนเขาก็ได้พัฒนาตนเอง รู้เรื่องขึ้นมาบ้างแม้ไม่เต็มร้อยเหมือนคนเก่งก็ตามแต่เมื่อเขาทำข้อง่าย ๆ ได้ และฉันชมเชยเขา เขาก็ภูมิใจในตนเองและเริ่มชอบเรียนคณิตศาสตร์แล้ว เมื่อนักเรียนในห้องชอบเรียน

คณิตศาสตร์ผลที่ตามมา คือ ผลสัมฤทธิ์ ซึ่งจากเดิมโรงเรียนมีผล O-NET วิชาคณิตศาสตร์อยู่อันดับรั้งท้ายของจังหวัดเกือบทุกปี กลายมาติดอันดับท็อปเท็นของจังหวัด นี่คือ ผลงานที่ฉันทำให้กับโรงเรียนที่บรรจุครั้งแรก และแล้วฉันก็ได้ย้ายกลับมายังจังหวัดภูมิลำเนา เป็นโรงเรียนขยายโอกาสได้มีโอกาสอนนักเรียนระดับมัธยมต้น ต้องรับมือกับนักเรียนอีกวัยหนึ่งซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่น ส่วนมากจะเป็นนักเรียนที่อ่อนด้อย และไม่คอยคาดหวังกับการเรียนของตนเอง แต่ด้วยอาชีพครูเราต้องทำให้ดีที่สุด ปัญหาที่ฉันต้องรับมือในตอนี้ คือ ทำอย่างไรให้เด็ก ๆ เหล่านี้ชอบเรียนคณิตศาสตร์หรือไม่ชอบก็อย่าอคติกับวิชาคณิตศาสตร์เหมือนอย่างที่เป็นอยู่ ก็ใช้หลักการเดิม คือ หาวิธีการถ่ายทอดความรู้จากพื้นฐานง่าย ๆ แล้วค่อยเพิ่มเนื้อหาให้มากขึ้น โดยไม่แสดงความดูถูกหรือรำคาญเมื่อเด็กไม่รู้เรื่องจริง ๆ แม้แต่เรื่องบวกลบ ง่าย ๆ เพราะเด็กกลุ่มนี้ต้องเข้าใจว่าเขา คือ เด็กที่อ่อนจริง ๆ นึกถึงตนเองในวัยเด็กก็เข้าใจเด็กเหล่านี้ดีถึงความไม่เข้าใจบทเรียนแต่โลกนี้ไม่ใจร้ายกับฉันจนเกินไป ในแต่ละชั้นที่ฉันสอนฉันจะค้นพบเพชรคณิตศาสตร์ในห้องเรียนอยู่เสมอ เด็กกลุ่มนี้เขาจะเก่งคณิตศาสตร์แต่เดิมอยู่แล้วฉันจึงต้องพัฒนาให้เขาเก่งเต็มที่ตามหลักสูตร แต่เด็กกลุ่มอ่อนจะสอนให้เขารู้พื้นฐานก็เพียงพอแล้ว แล้วใช้วิธีการส่งเสริมให้คนกลุ่มเก่งช่วยสอนให้เพื่อนในชั้นด้วย ซึ่งก็ได้ผลนักเรียนจะเรียนร่วมกันทั้งชั้น คนอ่อนลอกเพื่อนบ้างอะไรบ้างก็ไม่ว่ากัน เพราะฉันถือว่าการลอกการบ้านเพื่อนบ้างถือว่าเป็นการเรียนรู้อย่างหนึ่งดีกว่าเขาไม่ทำอะไรเลย และจากการสอนที่เอาใจใส่แลกกับความไวใจของเด็กผลที่ตามมาก็ คือ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ นักเรียนสามารถสอบ O-NET วิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ในกลุ่มนักเรียนขยายโอกาสด้วยกันได้อันดับที่ ๑ ของเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งนี้ คือ

รางวัล ที่นักเรียนมอบให้กับฉันจากการที่ฉันมอบใจให้กับพวกเขา เหล่านั้นโดยไม่ได้คาดหวังอะไรมาก่อน เพิ่งรู้ว่าเก่งเหมือนกันนี่ลูกศิษย์ ของฉัน และปีถัดมาฉันก็ได้ย้ายกลับสู่ภูมิลำเนาถิ่นบ้านเกิดและเป็น โรงเรียนประถมที่ฉันเคยเรียนแต่ก่อน ฉันได้รับมอบหมายให้สอนวิชา คณิตศาสตร์ชั้น ป.๔ - ป.๖ และเมื่อเริ่มต้นที่ได้เข้ามาสอน ได้สัมผัส กับนักเรียน จึงรู้ว่านักเรียนไม่ค่อยรักการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เท่าไร ्हย วันคนที่เรียนเก่ง ๆ ซึ่งเขาก็ชอบของเขาอยู่เดิมแล้ว ดังนั้นโจทย์ ของฉันก็เหมือนเดิม คือ ทำอย่างไรให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน คณิตศาสตร์ ซึ่งเชื่อว่าผลสัมฤทธิ์เขาจะตามมาเอง ก็เริ่มต้นจากการทำ ความรู้จักกับนักเรียน สอบถามพูดคุยถึงปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ ซึ่งส่วนมากเกิดจากนักเรียนคิดว่าเป็นวิชาที่เรียนยาก ฉันจึงใช้สูตร เดิมในวิธีการถ่ายทอดเนื้อหา คือ เริ่มจากเนื้อหาที่ง่าย ๆ ที่เขาสัมผัส ได้ หรือเคยรู้มาก่อน แล้วค่อย ๆ ดำเนินไปสู่เนื้อหาที่ซับซ้อนขึ้นจน เด็กเข้าใจอย่างดี ฉันสอนโดยวางตัวให้เด็กเข้าถึง กล้าถาม เพื่อแสดง ให้เห็นว่าเราสนใจและยินดีจะช่วยสอนเขา ในระหว่างที่เด็กทำแบบ ฝึกหัดจะไม่ปล่อยให้เขาเผชิญอยู่คนเดียวตลอด จะเดินดูและคอย สังเกตพฤติกรรมการทำงานของเด็กว่าเขารู้เรื่องดีแล้วหรือยัง จะคอย แนะนำเป็นที่เลี้ยงให้คนเรียนอ่อน โดยคอยเป็นที่ปรึกษาของพวกเขา ทุกครั้ง ในการสอนของฉันเด็กเรียนอ่อน คือลูกศิษย์คนพิเศษของฉัน เสมอ ฉันไม่เคยทิ้งเขาเหล่านั้นให้อยู่ลำพัง เพราะฉันเข้าใจดีถึงการ เผชิญอย่างโดดเดี่ยวกับแบบฝึกโดยไม่เข้าใจบทเรียนว่ามันโหดร้าย ขนาดไหน และจะไม่ดูพวกเขาเด็กขาด ถ้าเขาตั้งใจดีแล้วแต่ไม่เข้าใจ บทเรียนแต่จะคอยให้กำลังใจ และคอยช่วยแนะนำเขาให้เขาทำแบบ ฝึกหัดจนสำเร็จหรือให้เพื่อนสนิทคอยช่วยเหลือเขา จากการสอนโดย ยึดหลักการตามแม่แบบครุคณิตศาสตร์ของฉัน คือ ใจเย็น พูดให้

เข้าใจง่าย ไล่ลำดับง่ายไปหายากอย่างเป็นขั้นเป็นตอน และประเมินเด็กขณะทำงาน เพื่อหาทางช่วยเหลือแก้ไขหรือชี้แนะเมื่อเขาไม่เข้าใจ จากผลการสอนดังกล่าวทำให้เด็กที่สอน มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์มากขึ้น แม้วิชาคณิตศาสตร์ไม่ใช่วิชาที่เขาชอบอันดับต้น ๆ แต่ก็จะไม่ใช้วิชาที่เขาไม่ชอบเลยเดียว และสิ่งที่นักเรียนมอบรางวัลกลับมาให้ฉันทุกปี คือ ผลคะแนนสอบ O-NET วิชาคณิตศาสตร์ที่ไม่เคยทำให้ผิดหวังเลย ได้อันดับต้น ๆ ของเขตพื้นที่การศึกษาทุกปี

ในปีการศึกษา ๒๕๕๙ มีนักเรียนที่สามารถทำผลคะแนนสอบ O-NET วิชาคณิตศาสตร์เต็มร้อยคะแนนอยู่ ๑ คน ซึ่งที่น่าภาคภูมิใจ คือ เขาไม่ได้ไปเรียนพิเศษที่ไหนเลย ได้มาจากผลความตั้งใจความพยายาม บวกกับการสอนของเรา จึงทำให้เขาพิชิตคะแนนสอบ O-NET ได้ ๑๐๐ คะแนนเต็มอย่างง่ายตาย สุดยอดใหม่คะลูกศิษย์ของฉัน

หลากหลายเรื่องราว กับประสบการณ์วัยแรก

นายรัชชา สามพิมพ์
โรงเรียนบ้านบางม่วง สพป.พัทลุง เขต ๒

อาชีพครูเป็นหนึ่งในอาชีพที่ผมศรัทธาและคลุกคลีมาตั้งแต่จำความได้และอยากมีโอกาสสักครั้งในชีวิตที่ได้ทำงานรับราชการครูตามรอยครอบครัว หลังจากจบการศึกษาระดับปริญญาเอกผมเลยตัดสินใจเข้ามาสมัครและได้รับการบรรจุเป็นครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์ โดยมีภาระงานสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๒ เป้าหมายหลักของการสอนของผม คือ การสร้างความรู้ ทักษะ และจิตวิทยาศาสตร์ มุ่งให้เด็กนักเรียนเรียนอย่างสนุก เป็นอิสระ เกิดแรงบันดาลใจภายในกล้าคิด กล้าสร้างสรรค์ มีหลักการแห่งเหตุและผลติดตัวไปใช้ยามเติบโต เป็นผู้ใหญ่อันดับแรกแห่งการเป็นครูอย่างเต็มตัวที่ผมได้พบว่า เด็กไทยไม่ว่าโรงเรียนไหนมีความฉลาดทางการเรียนรู้โดยเฉลี่ยในระดับที่ดีมาก แต่เหตุที่ผลสัมฤทธิ์ทั้งประเทศต่ำเนื่องจากปัญหาบางประการซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ของเด็ก จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพยายามพัฒนาจัดรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนที่จะเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงตัวตน กล้าคิด กล้าตอบ กระผมต้องเน้นจัดกิจกรรมเพื่อเรียนรู้โดยไม่ให้เด็กรู้สึกว่าการกำลังเข้าห้องมานั่งเรียน จนทำให้เด็กบางส่วนเมื่อได้รับอิสระแล้วไม่สามารถควบคุมตัวเองได้จนเกิดวุ่นวายในชั้นเรียน การเรียนจึงถูกปรับใหม่อีกหลายครั้งจนได้วิธีที่เหมาะสม คือ เริ่มต้นนั่งสมาธิ ๕ - ๑๐ นาที เพื่อสร้างความพร้อม จากนั้นอาศัยช่วงที่เด็กนิ่งและมีสมาธิทำการสอนเนื้อหา ให้เสร็จโดยเร็วที่สุดภายใน ๑๐ - ๑๕ นาที ช่วงต่อไปเป็นกิจกรรมที่ปล่อยให้เด็กเล่นในเรื่องที่เรียน และปิดท้ายด้วยการนั่งสมาธิ ๕ นาทีอีกครั้ง ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนนี้ได้รับความร่วมมือจากเด็กดีมากสามารถช่วยให้เด็กสามารถควบคุมตัวเอง รู้หน้าที่และการปฏิบัติตนตามกาลเทศะ โดยที่เด็กไม่รู้สึกถูกควบคุมจนสูญเสียความกล้าคิด กล้าแสดงออก

เทคโนโลยีเป็นอีกหนึ่งในเครื่องมืออันทรงพลังสำหรับการเรียนวิทยาศาสตร์ เนื่องจากสิ่งที่สำคัญยิ่งไปกว่าความรู้ในการเรียนวิทยาศาสตร์ คือ จินตนาการ ซึ่งบางครั้งการให้คำอธิบายหรือเนื้อหาหนังสือเรียนก็ไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับความเป็นจริงได้เท่าเข้าถึงแหล่งข้อมูลจริงด้วยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งยังปลอดภัยให้แก่เด็กนักเรียนได้เห็นทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ในสิ่งที่สนใจได้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จึงเกิดได้ขึ้นตลอดเวลาเมื่อผู้เรียนต้องการ หลังจากสอนโดยใช้เทคโนโลยีไปสักระยะหนึ่งปรากฏว่า เด็กเริ่มมีคำถามหรือเสนอแหล่งเรียนรู้แปลก ๆ มาซักถามอยู่เสมอ ถือเป็นตัวชี้วัดที่ชัดเจนว่า เด็กนักเรียนได้เกิดทักษะในการอยากเรียนรู้วิทยาศาสตร์จากภายในตนเอง

เมื่อมีเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้เรียนร่วมในชั้นเรียน เป็นอีกหนึ่งอุปสรรคที่จะต้องจัดการซึ่งผมให้ความสำคัญเป็นพิเศษที่จะมองข้ามไม่ได้ ในเมื่อเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้จะทำไมให้เค้าสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติโดยที่สามารถเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้ เทียบเคียงกับเด็กปกติมากที่สุด ในที่สุดทางหนึ่งที่ถูกนำมาใช้แล้วเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงได้ชัดเจนก็คือ การเรียนผ่านรูปภาพหรือการปฏิบัติวิธีการดังกล่าวเป็นการข้ามข้อจำกัดสำหรับเด็กอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ให้เรียนรู้โดยไม่ต้องผ่านการอ่านเขียน ซึ่งหลายคนสามารถเข้าใจในเนื้อหาสาระวิชาได้ ไม่ต่างกับเด็กปกติ ที่สำคัญไปกว่านั้นเด็กเริ่มความเชื่อมั่น และเกิดสายตาแห่งความสุขในการเรียน ถือเป็น การบรรลุเป้าหมายสูงสุดที่ผมวางไว้ในการจัดการเรียนการสอนในตอนต้น

นโยบาย โครงการ ภาระงาน และการอบรม เป็นอีกหนึ่งหน้าที่ของการเป็นครู ที่ดูเหมือนจะไม่มีการบูรณาการจากหน่วยงานส่วนกลาง หลากหลายแนวคิดและความเชื่อพรั่งพรูลงมาขับเคลื่อนนักเรียนผ่านครูผู้สอน จนบางครั้งกลายเป็นเรื่องสำคัญเร่งด่วนกว่าการสอนนักเรียน ปัญหาเรื่องการจัดลำดับความสำคัญจึงเกิดขึ้นกับครูเป็นเหตุให้ครูจำเป็นต้องทำงานแบบขอไปที ไปได้เน้นคุณภาพ แต่ใช้นโยบายที่ลงมาจะมีแต่ข้อเสียเพียงอย่างเดียว บางนโยบายแฝงไว้ซึ่งหลักการสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนในอนาคต ทางออกหนึ่งสำหรับปัญหาข้อนี้ คือ เราต้องศึกษาหลักการต่าง ๆ อย่างถ่องแท้แล้วทำหน้าที่ที่รองเอาแต่สาระสำคัญมาปรับและออกแบบใหม่ให้เหมาะสมเพื่อให้เกิดผลสูงสุดแก่ผู้เรียน เพราะจากนโยบายที่มีมากเกินไปไม่มีความเป็นไปได้เลย

ที่จะสามารถนำมาทำได้ทั้งหมดอย่างเต็มประสิทธิภาพ วิจัยรณญาณ และทักษะของครูจึงจำเป็นมากในประเด็นนี้ ว่าเรากำลังสนองนโยบายเพื่อให้เกิดประโยชน์กับใครระหว่างผู้เรียน ผู้บังคับบัญชา หรือผลประโยชน์ของตัวเอง

หากมองถึงความเป็นจริงของระบบการศึกษาไทยต้องยอมรับว่าเรากำลังประสบปัญหาทางการศึกษาในหลายเรื่อง แต่นั่นก็เป็นแค่องค์ประกอบภายนอกที่เกินกำลัง และความสามารถที่ครูและนักเรียนในโรงเรียนจะแก้ได้ ทางหนึ่งที่เราจะทำได้ คือ การเราพลังสร้างระบบการจัดการเรียนรู้และร่วมมือกันพัฒนาศักยภาพของทั้งผู้สอนและผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน รวมถึงการเปิดใจรับฟังร่วมกันสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างกัลยาณมิตรกับทั้งเพื่อนร่วมวิชาชีพและผู้ปกครองบนหลักแห่งทฤษฎีและศีลธรรม เหมือนที่ผมได้รับประสบการณ์หนึ่งปีเต็มจากการเป็นครูที่โรงเรียนบ้านบางม่วง

เธอ ๆ นี่ใจโรงเรียนของฉัน

นางสาวพาริศา หมดโสีะ

โรงเรียนบ้านบางม่วง สพป.พัทลุง เขต ๒

ทุกคนย่อมเคยถูกถามด้วยคำถามง่าย ๆ ที่ว่า “คุณเกิดที่ไหน” คำตอบของคำถามนี้ก็ขึ้นอยู่กับเจ้าของคำตอบ แน่แน่นอนว่าทุกคนย่อมมีคำตอบที่แตกต่างกันออกไป แต่น้อยครั้งนักที่หลาย ๆ คนจะเคยถูกตั้งคำถามว่า “คุณมีสำนึกรักบ้านเกิดมากแค่ไหน” ซึ่งเป็นคำถามที่ผู้ตอบต้องหยุดคิดก่อนจะตอบแน่นอน เพราะมันเป็นคำถามที่บางครั้งก็ทำให้ใครหลาย ๆ คนรู้สึกละอายได้เหมือนกัน สำหรับดิฉันนี่ก็ใกล้จะครบ ๙ ปี แล้วที่ตัวฉันเองทำงานในตำแหน่งธุรการโรงเรียนตามโครงการคืนครูให้นักเรียนของ สพฐ. ในโรงเรียนบ้านบางม่วง โรงเรียนบ้านนอกเล็ก ๆ ในหมู่บ้านที่ตัวเองอยู่ เป็นหมู่บ้านมุสลิมที่มีแค่เพียง ๒ หมู่บ้าน ในเขตของตำบลผาละมี อำเภอปากพะยูน จังหวัดพัทลุง และเป็นโรงเรียนที่ฉันเคยเรียนตอนประถม ดิฉันได้เข้ามาปฏิบัติงานภารกิจด้านการสนับสนุนการศึกษา ส่งเสริมให้การบริหารจัดการของสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพ ลดภาระหน้าที่ของครูผู้สอนลง และได้เป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนที่ขาดไม่ได้ไปเสียแล้ว ซึ่งมีที่ ๆ

น้อง ๆ หลายคนก็ได้เปลี่ยนสายงานไปเป็นครูอัตราจ้างบ้าง พนักงานราชการบ้าง ครูผู้ช่วยบ้าง ตามแต่ช่องทางและโอกาสที่แต่ละคนได้เลือกแล้ว และก็อีกไม่น้อยที่ออกจากวงการนี้ไปเลย และเห็นอีกหลาย ๆ คนกำลังศึกษาเพิ่มเติม โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีวุฒิต่างครุ ได้ไปเรียนวิชาชีพครูเพิ่มเติมในช่วงวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ นั่นแสดงให้เห็นว่าอย่างน้อยทุกคนก็เริ่มให้ความสำคัญของวิชาชีพทางการศึกษาหรือการศึกษาในท้องถิ่นที่ตนทำงานอยู่ แต่ก็ยังเหลืออีกกลุ่มใหญ่ ซึ่งหนึ่งในนั้นก็มีตัวดิฉันเองอยู่ด้วย ที่ยังปฏิบัติหน้าที่ธุรการโรงเรียน ตามโครงการที่ได้รับการคัดเลือกมาอยู่จนถึงปัจจุบัน ภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้ทำ มีทั้งหนักบ้างเบาบ้างสลับกันไป บางครั้งทำหน้าที่แทนครูทั้งงานสอนและงานประชุมอบรมสัมมนาต่าง ๆ นั่นถือเป็นโอกาสที่ดี ที่ทำให้ดิฉันได้เรียนรู้อะไรหลาย ๆ อย่างเพิ่มเติม เสริมศักยภาพในตัวข้าพเจ้าขึ้นไปอีก สำหรับฉันทนาการเริ่มงานช่วงแรก ๆ รู้สึกวิตกกังวลมาก ด้วยความที่เป็นงานที่ไม่ถนัดและไม่ได้จบด้านนี้มา ประสบการณ์น้อยต้องตื่นตัวตลอดเวลา และด้วยงานที่หลากหลาย “น้อง ๆ พิมพ์งานให้หน่อย รายงานให้ด้วยนะ คุณนักเรียนให้ทีคะ ปรับข้อมูล SAR ด้วย แก๊ซแผนให้เป็นปัจจุบันให้ที พิมพ์โครงการด้วย ว่าง ๆ ก็สอนหนังสือ เสรีฟน้ำชา กาแฟแขก รายงานข้อมูลในโปรแกรมให้ด้วยนะ” ต้องรู้รหัสผ่านทุกอย่าง ดู ๆ ไปแล้วมันก็จะเหนื่อยหน่อย ๆ แต่ก็มีความสุขดี และคิดอยู่เสมอ เพราะทุกหน้าที่คือ การพัฒนาการศึกษา เราจึงต้องทำหน้าที่ให้ดีที่สุดและที่ดีที่สุด เราได้ทำงานในบ้านเกิดของตัวเอง โรงเรียนของตัวเอง

จากการทำงานที่ผ่านมา ฉันทึ่งรู้สึกประทับใจกับหลาย ๆ เรื่อง ความเป็นพี่เป็นน้องของเพื่อนร่วมงาน ได้ทำงานในหลาย ๆ งาน ที่ตัวเองไม่เคยทำ ไม่ถนัด ไม่มีความรู้เลย เป็นความท้าทายอย่างหนึ่ง

แต่มีงาน ๆ หนึ่งที่รู้สึกว่ “เฮ้ยเราก็ทำได้เหมือนกันนี่หว่า” นั่นคืองานการจัดทำวิดีโอนำเสนอกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยการศึกษาเรียนรู้การจัดทำวิดีโอด้วยตัวเอง ทั้งจากกูเกิ้ล ยูทูป จนสามารถทำมันได้สำเร็จ และมีความภูมิใจเล็ก ๆ อยู่เสมอ โดยเฉพาะการจัดทำวิดีโอนักเรียนจบการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๖ จนถึงปัจจุบัน และวิดีโอชิ้นแรกที่ทำของนักเรียนจบปีการศึกษา ๒๕๕๖ ซึ่งนักเรียนมีจำนวน ๒๗ คน เป็นจำนวนที่มากอยู่ถ้าเทียบกับตอนนี้ เริ่มต้นด้วยการศึกษาวิธีการทำวิดีโอ ดาวนโหลดโปรแกรมจัดทำวิดีโอ โดยใช้โปรแกรม Proshow produce ศึกษาการใช้งานของโปรแกรม นัดเด็กนักเรียนชั้น ป.๖ มาถ่ายรูปทั้งภาพเดี่ยว ภาพหมู่ ตามมุมต่าง ๆ ของโรงเรียน เด็ก ๆ ก็น่ารักให้ความร่วมมือด้วยดี มีการสร้างสรรค์ท่าทางต่าง ๆ ตามสไตล์ของแต่ละคน เสร็จแล้วรวบรวมภาพกิจกรรมต่าง ๆ จากคอมพิวเตอร์ ตัวโนนบ้าง ตัวนี้บ้าง ตามที่ครูได้เก็บเอาไว้ ในระหว่างการรวบรวมภาพต่าง ๆ ได้เห็นกิจกรรมทั้งการเรียนการสอน กีฬา นันทนาการ การบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ลูกเสือ กิจกรรมทางศาสนา และอื่น ๆ อีกมากมาย มันทำให้เราอดยิ้มไม่ได้ไปกับมันเป็นความสุขอย่างหนึ่ง แล้วนำมาจัดทำใส่ภาพ ใส่ข้อความ ใส่ชื่อนักเรียนแต่ละคน ใส่เพลงลงไป ปรับการเคลื่อนไหวภาพ ตัดโนนเพิ่มนี้ ให้มันออกมาดีที่สุด เราคนทำก็สนุกไปกับมันด้วย รู้สึกดีที่เราได้ทำอะไรให้เด็ก ๆ บ้าง ก่อนที่พวกเขาจะจบออกไป ในวิดีโอ นั้นมันมีเรื่องราวกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ที่พวกเขาได้อยู่ที่โรงเรียนแห่งนี้ ความรักความผูกพันระหว่างเพื่อน รุ่นพี่รุ่นน้อง คุณครูและโรงเรียนเหมือนตัวเองได้เป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดเรื่องราว ความสุข ความทรงจำ ความประทับใจ เป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนและ

หมู่บ้านของตัวเองไปด้วย คิดอยู่เสมอว่าเมื่อเวลาผ่านไปนักเรียนแต่ละรุ่นเขาได้ควิตีโอนี่อีกครั้ง ตามที่ดิฉันได้อัปเดตข่าวยุบไว้แล้ว ความสุขความทรงจำกับเพื่อน ๆ คุณครู และโรงเรียนเหล่านั้น จะกลับมาอีกครั้ง หวังว่าจะทำให้พวกเค้าอยากที่จะกลับมาบ้านเกิดของตัวเอง อยากที่จะทำอะไรที่ดี ๆ เพื่อพัฒนาบ้านเกิดของตัวเอง โรงเรียนของตัวเอง สามารถตอบคำถามที่ว่า “คุณมีสำนักรักบ้านเกิดมากแค่ไหน” และสามารถบอกใคร ๆ ได้ว่า “เฮอ ๆ นี่โรงเรียนของฉันทัน น่าอยู่น่าเรียนใช้ไหมล่ะ” พร้อมกับรอยยิ้มเล็ก ๆ บนใบหน้า

“แม้แต่ดอกหญ้าสีเขียวอ่อนที่มันลอยละล่องตามสายลมที่พัดพามันออกมาจากต้นหญ้าที่ติดดิน มันยังต้องตกลงสู่พื้นดิน คืบกลับสู่พื้นดินผู้ให้กำเนิดเลย แล้วเหตุใดมนุษย์เราจึงต้องมีเหตุผลที่จะรักบ้านเกิดด้วยเล่า ในเมื่อเรารู้อยู่แล้ว ใจมันบอกว่ารักและคิดถึงบ้านเกิดอยู่ตลอดเวลา มันก็ไม่จำเป็นต้องมีเหตุผลใด ๆ ทั้งปวงมาอ้างหรอก”

ກາດຜນວກ

ผู้ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์

โรงเรียนบ้านห้วยท่าง

นายเตียร อีร์ศิริปัญญา

นางธนัญญา ทะนะวัน

นางศรีธรรม พิมพ์ทอง

นางธมลพร บัวศรี

นางอรนันท์ สิทธิชัย

นางศิริวรรณ สุป็น

โรงเรียนชุมชนศิลาเพชร

นางลำไย หานิพัฒน์

นางเทียมจิต ชาญยุทธ

นางสาววีตรี กองสอน

นายประสิทธิ์ ปริงฤทธิ์

นางกัญชพร ไชยเสน

นางจงจินต์ เชื้อเมืองพาน

นางสาวสุวิชชา ชัดดีจิต

นางสาวมัตถิกา ยะแสง

นางสาวละอองดาว ทีฆาวงค์

นางอัญญา ปริงฤทธิ์

นางจารุวรรณ ริพล

นางสาวกนกวรรณ นวลด้วง

โรงเรียนบ้านสันมะเค็ดสันฮีเหล็กห้วยผายพัฒนา

นางสุปราณี สุนทรธรรณา

นายณรงค์ พิริยะนุสรณ์

นางสาวกัญญาณัฐ ต๊ะยามัน

นางสาวสุมินตรา ต้นหลวง

นายสุพรรณ สัตย์จริง

นางปิ่นบาน ไชยลังกา

นางสาวช่อผกา ศรีชวา

นางเสาวณีย์ ไชยมงคล

นางสาวดวงพร พวงมาลัย

นายสนธยา น้อยพันธุ์

โรงเรียนบ้านป่าจั่น

นางปรานอม จรเกตุ

นางพรทิพย์ จินะสี

นายวิบูลย์ บัวชุ่ม

นางสาวพุทธิยา สมจิตร

พระอธิการณัฐพงษ์ชุตตวฑฒสิริ

นางสาวรัตนา บัวแย้ม

พระครูอภิวัฒน์วิกรม (บรรอง ดวงสุวรรณ)

นางสุชีลา ชาวอิน

นางศรีไพร่ ตีบุ

นายสรราช ยาวีราช

นางสาวรัชฎาภรณ์ สุขใจ

นางสาวปทุมณา จิตต์ถื่อ

นางสาวโรชา แก้ววะศรี

นายสมยศ ชาวอิน

นางสาววงลักษณ์ บุญระชัยสวรรค์

นางจันทร์เพ็ญ ปองตอง

นายสรวง ชาวอิน

นางภรภัทร บุญฤทธิ์

นายจิรายุส น้อยมาลัย

โรงเรียนบ้านต้นปล้องแดนเมือง

นางแก่นจันทร์ บุปผาชื่น

นางจิรายุ ภัทรวุฒิ

นางญาดา สายสูง

นางพวงผกา กวงแหวน

นางกรรณิการ์ จรัสอารีกุล

นางจุฑา สนิหิต

นางสาวพานี เรืองวัลย์

นางศรีทัย พูลศิลป์

นางจันทร์ฉาย เทพวงศ์

นางสิริกัญญา ดวงสุข

นางสุจิรา วรรณสาร

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนเทคนิคคูสิต

ร.ต.อ.ครรชิต พูนวิเชียร

จ.ส.ต.หญิงวิกรม เตริยมพิชิต

จ.ส.ต.หญิงปฏิภาณ แซ่น่าน

จ.ส.ต.หญิงจินตนา คำผัด

จ.ส.ต.หญิงอดิگانต์ โสภา

ด.ต.หญิงกมลวรรณ ธิแปง

จ.ส.ต.หญิงเพ็ญสุดา ปานิน

โรงเรียนวัดเหนือ

นางสาวสุนันทา ปานณรงค์	นางดารุณี ขจัดภัย	นางอารีย์ บุญเฮี้ยะ
นางสาวนิตยา อนงค์ทอง	นางสาวธนิษฐา หลงเปลี่ยว	นางสาววรรณิการ์ ภูระหงษ์
นางสาวกัลยา พุกภูษา		

โรงเรียนวัดใหม่พิบูลย์ผล

นายทศพร รุ่งแสง	นางสาวขวัญดาว พูลสำราญ	นายอรรรถพล พึ่งพานิช
นายสาอาน เกิดโคกคา	นายสำเนา ชูประพันธ์	นางสุกฤตดา สว่างใจธรรม
นางสุรภา พักเรือนดี		

โรงเรียนบ้านโพนไพล

นางสาวศิริพรรณ ไชยวงศ์	นายแสวง บัวหอม	นางสาวรุจิรา ภูสีน้ำ
นางสุกั บัวหอม	นางสุนีนารถ พันธุ์สำโรง	นางวิยดา บัวหอม
นางสาวเกษมณี วงษา	นางสาวเกษร ครูทำสวน	นางแมงรัก จริงสันเทียะ
นางสมใจ จันทรนาดี	นางสาวอัญชลี ยังสันเทียะ	นางสาวพรนภา ไกล่สันเทียะ

โรงเรียนบ้านหนองอ้อย

นายเอกชัย แผงงาม	นายบุญเลิศ ประวะภูโต	นางพรรณิ ประวะภูโต
นางอุบล งามเนตร	นายบุญเลี้ยง ลาลูน	นางสาวสมจิตร ดวงเนตร
นางพิกุล กะการดี	นางอภิสร่า ปรีชใจปการกิจ	นางสาวอูมาพร จินใจ
นางเอกอังกฤช สีบสุนทร	นางลัดดา สุขแสวง	นางรัชณี งามเลิศ

โรงเรียนบ้านหัวนา

นายเทียนชัย เบ้าจรรยา	นางสำรอง แสนธนู	นางปิยะดา ชาวชุมนวม
นายสมัย เพี้ยช่อ	นางสาววลีรัตน์ เบ้าจรรยา	

โรงเรียนบ้านบางม่วง

นายอดม สุระกำแหง	นายเริงศักดิ์ มะเลโลหิต	นางพัชรี ฤทธิ์โต
นางสาวขอดีหิยะ หมดหมั่น	นางสนัญญ์ณัญญ์ ทองใหม่	นางนุชนาถ ศรีพุด
นางสาวหวันละเอียด สว่างนิพันธ์	นางประยงค์ นิวัตตระกูล	นางสุไหวยะ หมดบิลเฮด
นายธัชชา สามพิมพ์	นางสาวพาริต้า หมดโสีะ	

โรงเรียนบ้านหัวยลิก

นางสาวนพร จูทอง	นางรัศมิกา สิ้นธระหัส	นางอุทัยวรรณ ภิรมย์
นางพิมพ์วิรัชชัย ไชยรัชชัย	นางโสภิตา สุราตะโก	

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๔๒ สตุล

นายรังสิวุฒิ หมุดยะฝา	นายสุวิศิษฎ์ กั้นหยันทอง	นางจริญญา พรหมวิจิต
นายภูริวานัฐ ยอดศรี	นางสาวสายพิณ อินสุวรรณ	นางสาวมุสตี สุวรรณมณี
นางสาวระวีพรรณ นพาทพันธ์	นายอิสมาแอั้น หมดาคาเสม	นางสาวสาพิยะห์ ทะแ

คณะผู้จัดทำเอกสารเรื่องเล่าจากโรงเรียน “ประสบการณ์...เมื่อวันวาน”

ที่ปรึกษา

ดร.สุภัทร์ จำปาทอง	เลขาธิการสภาการศึกษา
ดร.วัฒนาพร ระวังบุกข์	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
นายสำเนา เนื้อทอง	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาการเรียนรู้

บรรณาธิการเอกสาร

นางสาวปภัสสร อยู่ชา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

ออกแบบรูปเล่ม/ประสานการจัดพิมพ์

นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
---------------------	---------------------------

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวอุษา คงสาย	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบาย ด้านการเรียนรู้
นางสาวณัฐตรา แทนขำ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นายสมชาย นัยเนตร	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวแววดาว อุทิศ	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวปภัสสร อยู่ชา	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางสาวจริยา สืบแก้ว	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
นางฐิติวรดา แห้วเพชร	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
โทร.๐ ๒๖๖๘ ๗๑๒๓ ต่อ ๒๕๑๖ และ ๒๕๖๐ โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๑๑๒๙

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ ๓๐/๒๕๖๒

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๒๗๐-๒๑๖-๗

